

JÕULUŽURNAAAL

APRILL

JAANUAR

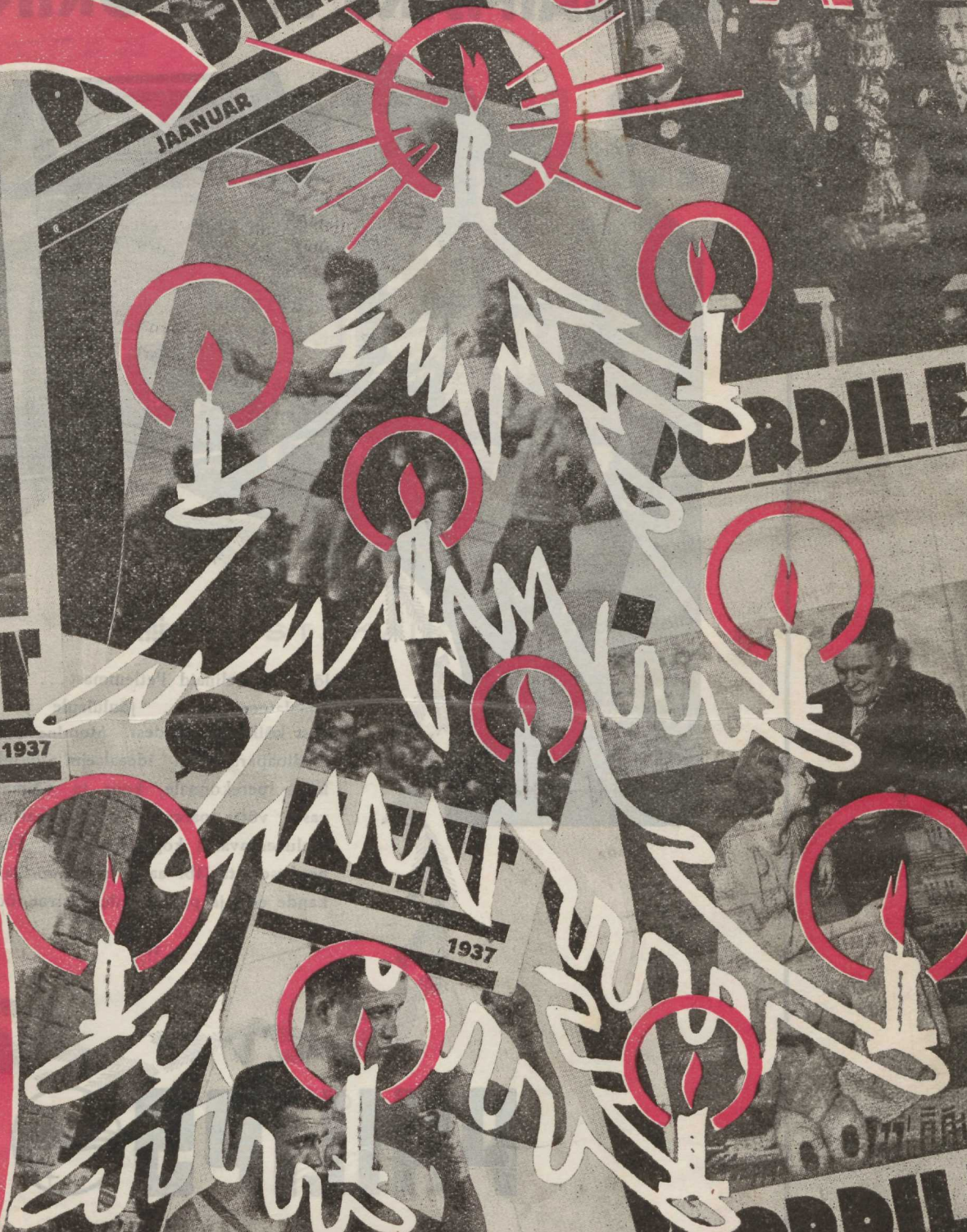
JORDILEHT

OKTOOBER 1937

1937

EESTI

PORDILEHT

ILUSAIMAKS JÕULUKINGIKS

Jõulukellahelinaid Petlemmast... jõulujumalateenistusi... jõululaule ja eluvust kõikidest maadest. Moodne Philips raadioaparaat on ideaalseim jõulukink kogu perekonnale, kuna ta võimaldab vastu võtta paremini ja suurimal arvul jõulueeskavasid kogu maailmast. Pealegi hoolitseb ta läbi aasta hea muusika ülekande eest ja pakub Teile püsivat rõõmu.

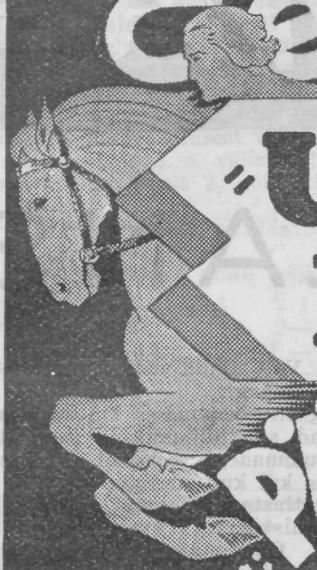
PHILIPS

MAAILMA SUURIMAD RAADIOTOOSTUSED

Elkõige

"UUS EESTI"

PÄEVAUUDISEID

Georg Stude

Tallinn, Pikk 16

Tel. 442-76

Kui meie olümpia-ajaloo kohta meile rääkida, siis tuleb meile meelde tulla, et meie riigis on olnud võitluse ajaloo kohta palju huvitavaid fakte. Meie riigis on olnud võitluse ajaloo kohta palju huvitavaid fakte. Meie riigis on olnud võitluse ajaloo kohta palju huvitavaid fakte.

Meie riigis on olnud võitluse ajaloo kohta palju huvitavaid fakte. Meie riigis on olnud võitluse ajaloo kohta palju huvitavaid fakte. Meie riigis on olnud võitluse ajaloo kohta palju huvitavaid fakte.

Meie riigis on olnud võitluse ajaloo kohta palju huvitavaid fakte. Meie riigis on olnud võitluse ajaloo kohta palju huvitavaid fakte. Meie riigis on olnud võitluse ajaloo kohta palju huvitavaid fakte.

Meie riigis on olnud võitluse ajaloo kohta palju huvitavaid fakte. Meie riigis on olnud võitluse ajaloo kohta palju huvitavaid fakte. Meie riigis on olnud võitluse ajaloo kohta palju huvitavaid fakte.

Meie riigis on olnud võitluse ajaloo kohta palju huvitavaid fakte. Meie riigis on olnud võitluse ajaloo kohta palju huvitavaid fakte. Meie riigis on olnud võitluse ajaloo kohta palju huvitavaid fakte.

Meie riigis on olnud võitluse ajaloo kohta palju huvitavaid fakte. Meie riigis on olnud võitluse ajaloo kohta palju huvitavaid fakte. Meie riigis on olnud võitluse ajaloo kohta palju huvitavaid fakte.

Meie riigis on olnud võitluse ajaloo kohta palju huvitavaid fakte. Meie riigis on olnud võitluse ajaloo kohta palju huvitavaid fakte. Meie riigis on olnud võitluse ajaloo kohta palju huvitavaid fakte.

Meie riigis on olnud võitluse ajaloo kohta palju huvitavaid fakte. Meie riigis on olnud võitluse ajaloo kohta palju huvitavaid fakte. Meie riigis on olnud võitluse ajaloo kohta palju huvitavaid fakte.

Meie riigis on olnud võitluse ajaloo kohta palju huvitavaid fakte. Meie riigis on olnud võitluse ajaloo kohta palju huvitavaid fakte. Meie riigis on olnud võitluse ajaloo kohta palju huvitavaid fakte.

Meie riigis on olnud võitluse ajaloo kohta palju huvitavaid fakte. Meie riigis on olnud võitluse ajaloo kohta palju huvitavaid fakte. Meie riigis on olnud võitluse ajaloo kohta palju huvitavaid fakte.

Meie riigis on olnud võitluse ajaloo kohta palju huvitavaid fakte. Meie riigis on olnud võitluse ajaloo kohta palju huvitavaid fakte. Meie riigis on olnud võitluse ajaloo kohta palju huvitavaid fakte.

AASTA BILANSS

A. ADARI.

1.

Aasta äärel viibides ja pilku seljataha visates peab eelkõige konstateerima, et spordiaastana oli 1937. a. meile üks õnnelikemaid. Ta oli edukas, ürituslik ja rohkelt heitlust nõudev. Olümpia järelaastana oli ta väärliline olümpia-aastale endalegi, kui mitte viimast koguni ületav.

Võtame iga minut mööduva aasta lühikeses vaatluses alla.

Kui meie olümpia-atleedid aasta varem pöördusid suurte võitudega Berliinist tagasi, oli meie riigijuhtide üheks tervitussõnaks: „Teie panite moraalse nurgakivi Eesti spordihoone ehitamisele!“ Ja selle lubaduse täitmiseks avaldas riigihoidja käesoleva aasta lõpuveerandil dekreedid, millega spordihoone jaoks määrati maala ja riigi eelarve korras ehitusraha. Nüüd on kehakultuuri hoone sihtasutus asunud juba töösse. Otsustav samm Eesti spordihoone asjus oli aasta vast kõige tähtsamaks saavutuseks ja sellisena ajalukku minev.

Teise suure tähelepanu osutamisenäe Eesti spordiliikumisele on riigilt saadud summadega Tallinna staadionile uue, betoonist tribüüni ehitamine endise pehkinud puutribüüni asemele. Ehitustööd on lõpule viimisel, kuid 1938. a. juunis võime kindlad olla tribüüni avamisele.

Kui veel juure võtta, et spordiorganiseerimine saab nüüd toetust riigi eelarve korras, siis võime olla täiesti rahul selle osaga, mida annud riik meie spordi üles-

ehitavas töös. Veel ainult mõned aastad tagasi ei teatud sellest unistadagi.

Kuid: aeg on veerenud ja kui kogu maailmas kõik riigid osutavad spordiliikumisele suurt tähelepanu ja seda suurte summadega toetavad, ei saanud see teisiti olla ka Eestis kui kultuurriigis.

Eesti sportlaste võidukuse suhtes jääb mööduva aasta kadestamisväärseks suurele enamikule varematest aastatest. Olgu märgitud võimas edukus maadluses, tõstmises, poksis, jalgpallis, kergejõustikus jne.

Aasta võidukaimaks alaks oli maadlus. Tuletame meele kahekordset maavõistluse-võitu Soome üle. Teist aastat järjest suutsime jääda Soomele võitmatuks. Edasi jätkus edukus ka Pariisi euroopavõistlustel. K. Palusalu tuli lisaks kahekordsele olümpiavõidule ka euroopameistriks. Huvitav on märkida, et Palusalu madalamaiks auhinna on kolmel suurel turniiril järjest olnud esimene koht. Vähemaga ta ei näi enam üldse tahtvat leppida.

Tõstespordis väärivad erilist tunnustamist korrespondents-võistlused. Need, mida arvult peetud kuus korda, on toonud arvukamalt uusi tõstjaid kangi juure kui varem võis eeldada. Algul võeti loosungiks „400 meest kangi juure!“, kui viimastel, detsembris peetud võistlustel oli stardis ümmarguselt kolm korda rohkem tõstjaid.

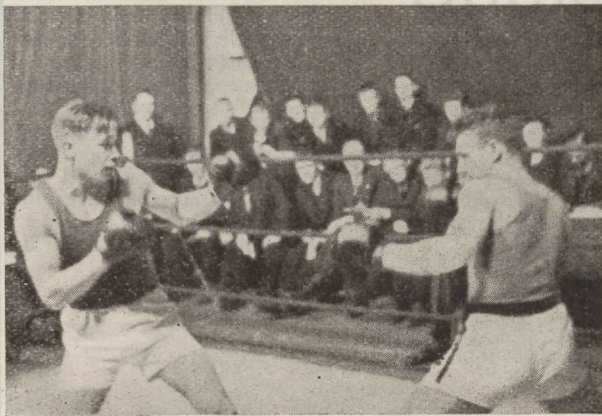
Poksis suudeti korrata olümpia-saavutus. N. Stepulov tuli jälle hõbemedalile ja ka teised löid rohkem läbi kui varem euroopavõistlustel või olümpiamängudel. Lisaks Eesti poksiate edukad stardid Saksas ja Rootsis, Balti turniiri kolmaskordne võitmine, Soome ületamine maavõistlusel jne. — kokku pikk võitude rodu.

Ka alati kirumist leidnud jalgpall tegi hüppe üles, võites rahvusvahelise tunnustuse tublide matschidega Saksa, Rumeenia, Rootsi ja Soome vastu. Pärast võitude-ahtraid eelmisi aastaid oli tänavune tõus eriti rõõmustav.

Kergejõustikus sirgus juure uusi kõrgeima eliitklassi mehi. Tõstame välja näiteks A. Kreegi, F. Issaku ja R. Toomsalu rahvusvahelised võidud. Kuid ka seda, et G. Sule viis odarekordi veelgi lähemale Maailma Matti maailmarekordile.

Omaette peatükiks oli meie laskursportlaste ülvõimas esinemine Helsingi maailmavõistlusel. Argentiina pokaali võitmist on mõnel pool tõlgitsetud meie kõigi aegade suurimaks spordisaavutuseks.

Üldiselt tundub siiski, et 1937. a. oli üksnes sissejuhatus 1938. aastale, mis ähvardab kujuneda veelgi võimsamaks, veel rohkem superlatiive nõudvaks. Astume rahulikult üle kahe vaheaäre vastu suuremale tööle ja suurematele võitudele.

Võidukas poksimaavõistlus Soome vastu. Pildil B. Salong võidab H. Koivuse.

2.

Maavõistluste-aastana oli käesolev Eesti kõigi aegade võidukaim. Kui varematel aastatel maavõistluste-võidud ületasid -kaotusi ainult ühe või paari võrra, siis tänava on 32 maavõistlusest võidetud 19, kaotatud 12, kuna 1 maavõistlus on jäänud viiki. Seega võidud ületavad seitsme võrra kaotusi.

32 maavõistlust — ka see on rekord. Endine rekord kuulus 1935. aastale, millal peeti 31 maavõistlust. 32 maavõistlusest tervelt 25 tuli pidada välismaa pinnal. Et aga sellele vaatamata oldi suuresti võidukas, aitab tõsta võitude väärtust. Välismaa pinnal võitsime 18 maavõistlust, kaotades 11 ja ühe mängides viiki. Kodupinnal peetud 7 maavõistlusest võitsime 6. Võrdluseks olgu märgitud, et 1936. a. välismaal peetud 13-st maavõistlusest võitsime ainult 4, kõik ülejäänud kaotades.

Alade järgi jagunesid 1937. a. maavõistlused järgmiselt:

	kokku	võite	viike	kaotusi
jalgpall	10	4	1	5
korvpall	6	4	—	2
poks	3	3	—	—
maadlus	3	3	—	—
tennis	3	2	—	1
kergejõustik	3	1	—	2
ujumine	2	1	—	1
tõstmine	1	1	—	—
jäähoki	1	—	—	1
Kokku:	32	19	1	12

Seega oldi 100%-selt võidukad raskejõustikualadel, milles võideti kõik peetud maavõistlused. Edukaselt järgmisteks aladeks olid jalgpall ja tennis.

Riikide järgi jagunesid maavõistlused järgmiselt:

	kokku	võite	viike	kaotusi
Läti	10	6	1	3
Soome	9	4	—	5
Leedu	6	5	—	1
Rootsi	2	1	—	1
Rumeenia	1	1	—	—
Egiptus	1	1	—	—
Tshehhoslovakkia	1	1	—	—
Saksa	1	—	—	1
Itaalia	1	—	—	1
Kokku:	32	19	1	12

1937. a. maavõistluste ülevaatlik loendus on järgmine:

SOOMEGA

jäähokis, milles peeti aasta esimene maavõistlus ja mis sel alal oli üldse esimene maavõistlus, tuli Helsingis vastu võtta napp kaotus 1:2;

maadluses lõppes Tallinnas peetud kahekordne maavõistlus ka kahekordse Eesti võiduga — A 5:2 ja B 4:3, mis olid aasta tähtsaimaid maavõistluste-võite;

kergejõustikus alistusime ka järjekorras neljandal maavõistlusel, kuid napilt — 91:100, misjuures Eestil oli rohkem esikohti kui Soomel;

ujumises ei suudetud vastaseid ületada ka seekordsel, neljandal, maavõistlusel, mis toimus Viiburis, kuid Soome võit — 39:31 — polnud eriti hiilgav;

tennises oli revanschi kord Soome käes, kes Helsingis võitis 12:10, misjuures viik libises Eesti käest veidi ootamatult;

jalgpallis tuli seekord kohtuda maailmavõistluste tsüklis, kuid vaatamata sellele, et mängiti Turus, saavutati esimene maavõistluste-võit Soome pinnal — 1:0, kuna Soome lohutuseks jäi võit B-maavõistlusel Tallinnas — 2:1;

poksis võitsime Tallinnas 5:3 ja niivõrd selgelt, et Soome ajakirjandus üksmeelselt tunnustas võitu.

LÄTIGA

korvpallis jäime vastasele võitmatuks, saavutades ta üle kaks võitu — mõlemad Riias: regulaarsel maavõistlusel 34:23 ja euroopavõistluste tsüklis koguni 41:19, mis Läti üle seni suurim võit;

kergejõustikus tuli Riias, kuhu sõideti nõrgendatud koosseisus, vaieldav kaotus 78:82;

ujumises, selle ala esimesel maavõistlusel Lätiga, võitsime Pirital suure üelkaaluga — 59:31, andmata lätlastele ühtki esikohta;

tennises, milles peeti esimene Balti turniir, alistusime vastase 5:2;

jalgpallis jäi Läti eelmise aasta eeskujul kõigil kolmel maavõistlusel võitmatuks; parimaks tule-

museks oli viik 1:1 Kaunases Balti turniiril, kuid kordamismatschil Läti võitis 2:0 ja tagapihta Riias peetud regulaarsel maavõistlusel 3:1, mis olid kurvemaid noote möödunud jalgpallihooaja kohta; maadluses olid lätlased meile tasavägisemateks kui kunagi varem: saavutasime Riias napi võidu — 4:3; poksis võitsime Riias peetud Balti turniiril ülekaalukalt 13:3, kuid tagapihta oli vaidlusi võidu suuruse kohta.

LEEDUGA

korvpallis euroopavõistluste tsüklis Riias saime ootamatu kaotuse 15:20, kuid lohutuseks jäi, et Leedu võitis ka kõiki ülejäänud vastaseid; kergejõustikus, selle ala esimesel maavõistlusel Leeduga, võitsime Tallinnas kõrgelt — 114:56, andmata ära ühtki esikohta; tennises Balti turniiril Riias võitsime 5:2, millega kindlustasime BM-tiitli; jalgpallis saavutasime kaks võitu, mõlemad Kaunases: regulaarsel maavõistlusel 2:1 ja Balti turniiril 4:0; poksis Balti turniiril Riias oli Eesti võidu suurusks 13:3.

ROOTSIGA

jalgpallis kaotasime maailmavõistluste tsüklis Stokholmis 2:7, kuigi algul juhtisime 2:0; töstmises saavutasime Stokholmis võidu 3:2 (kilogrammide vahetõlme 1600:1577,5), millega võitsime Rootsi liidult väljapandud rändkarika jäädavalt.

SAKSAGA

jalgpallis Königsbergis kaotasime maailmavõistluste tsüklis 1:4, kuigi poolajal juhtisime; jäi maik suhu, et kodupinnal võinuksime koguni võita.

TSCHEHHOSLOVAKKIAGA

korvpallis võitsime euroopavõistluste tsüklis 39:20, mis oli üldse teine maavõistlus Tschechoslovakkia ja ka teine võit (esimene maavõistlus oli 1927. a. maadluses).

RUMEENIAGA

jalgpallis Tallinnas saavutasime hooaja tähtsaima jalgpallivõidu — 2:1.

ITAALIAGA

korvpallis kaotasime euroopavõistlustel 20:30, misjuures see oli üldse esimene maavõistlus nim. vastasega.

EGIPTUSEGA

korvpallis, euroopaesivõistluste avamatshil, saavutasime tubli võidu 44:15.

3.

Kaheksateistkümneme aasta vältel on Eesti kokku pidanud 273 maavõistlust, millest võidetud 108, viigiga lõppenud 26 ja kaotatud 139. Passiivse suhte on toonud peamiselt jalgpallimaavõistlused, mille võitude-kaotuste suhe on 28:54, seega 26 enam-kaotust. Kergejõustik annab 10 enam-kaotust. Teistel aladel on võitude-kaotuste suhe enam-vähem tasakaalus, kuid mõnel alal ka suuresti võidukas (töstmises 9:1, maadluses 17:7, poksis 16:9). Ühtki võitu pole saavutatud kiirusutamises, jalgrattasõidus ja jäähokis. Kahel esimesel alal pole niipea uusi maavõistlusi oodata, jäähokis on aga seni peetud ainult üks maavõistlus.

Mööbliriideid, vaipu, pörandariideid, aknakardinaid, ukseeesriideid, kardinahooidjaid

suures valikus soovitab

M. K A B A L'i RIIDEKAUPLUS

Tallinn, V. Karja 7, tel. 440-01

Maavõistluste tabel alade järgi on 1937. a. lõpuks järgmine:

	kokku	võite	viike	kaotusi
Jalgpall	105	28	23	54
Poksis	26	16	1	9
Maadlus	25	17	1	7
Korvpall	25	13	1	11
Kergejõustik	24	7	—	17
Tennis	17	8	—	9
Jääpall	11	3	—	8
Töstmise	10	9	—	1
Ping-pong	6	2	—	4
Laskesport	8	3	—	5
Ujumine	5	1	—	4
Kiirusutamine	4	—	—	4
Pesapall	4	1	—	3
Jalgrattasõit	2	—	—	2
Jäähoki	1	—	—	1
Kokku	273	108	26	139

Laskesportis on seni maavõistlusi peetud üksnes Soomega, seejuures sõjaväe täpsuspüssist 5 ja väikekalibrilisest 3 maavõistlust. Sõjaväe täpsuspüssist on Eesti võitnud ainult 1934. a., kuna kaks aastat enne ja kaks aastat pärast seda on võidukas olnud Soome. Väikekalibrilisest on peetud maavõistlusi 1934. a. saadik. Käesoleval aastal polnud maailmavõistluste tõttu maavõistlust.

Üldse oleme maavõistlusi pidanud 19 riigiga, neist tänava esmakordselt Egiptuse, Itaalia ja Rumeeniaga. Üks vähem kui 100 maavõistlust on peetud Lätiga, kuna edasi on tihedamad suhted olnud Soome, Leedu ja Rootsiaga. Kümne riigiga on peetud ainult üks maavõistlus. Need on meist võrdlemisi kaugel asetsevad riigid, pooled koguni teistelt mandritelt.

Riikide järgi jaguneb 273 maavõistlust järgmiselt:

	kokku	võite	viike	kaotusi
Läti	99	53	11	35
Soome	84	21	8	55
Leedu	36	23	4	9
Rootsi	16	2	1	13
Poola	13	1	1	11
Ungari	6	2	1	3
Saksa	5	1	—	4
Tschechoslovakkia	2	2	—	—
USA	2	—	—	2
Prantsuse	1	1	—	—
Egiptus	1	1	—	—
Rumeenia	1	1	—	—
Jaapan	1	—	—	1
Norra	1	—	—	1
Türgi	1	—	—	1
Itaalia	1	—	—	1
Filippiinid	1	—	—	1
SSSR	1	—	—	1
Iiri	1	—	—	1

Rõõmsaid pühi ja head uut aastat

vahevatele sportlastele ja nende juhtidele soovivad:

AGENTUUR

"ESTANIL"

KURSELL & RAUDSEPP

V. POSTI 6

TALLINNAS

TEL. 436-78

A. TÕNISSON & K_o.

TALLINNAS

RUUTLI 28/30

TEL. 452-60

Minu jaht 13.6

VILLEMSONI REKORDILE

R. Toomsalu 107

HALLO poisid, kas saate kohe tagasi, kust tulite!
Hetk hiljem olid poisid kadunud.

„Hallo poisid! juba jälle siin!“ — Uuesti põgenemine läbi aiagulgu.

Aga kolmandast kohast olid plangulaud ikkagi lahti — ja... platsile pidi ju pääsema. Ei suudetud ette kujutada, et jääb nägemata, kuidas jookseb Villemson, hüppab kaugust Klumberg ja kõrgust Ever.

Nagu saladuslik magneet tõmbas poisse Kalevi platsile, kuigi pääs sinna oli koguni raske — „hädahohtlik“. — Palju lihtsam oli küll turuplatsil kaubaputkade vahel peitust mängida või „Lasteaias“ või Viru värava mäel mereröövlit, kuigi nendes kohtades varit- sesid „hädahudud“ turuvahi ja aednike näol... Kalevi aed vaatamata suuremale hädahule meelitas siiski rohkem.

Eesti—Soome 1. kergejõustiku-maavõisilus Tallinas. Istuvad: G. Kiilim, A. Tammisto, R. Toomsalu, B. Sirandvall, Nuppola ja G. Kalm. Nende taga G. Vuhi, G. Jõgi ja soomlane Råkkõläinen.

Ajaratas veeres edasi. Kuidagi kitsamaks muutusid aiagulgu, teravamaks okastraat plangul. Ka väravast ei pääsenud sisse: seal seisis sama mees, kes alati „soovitas“ tagasi minna sealt kaudu, kust tulnud — kas siis alt -või pealtpoolt plangu.

Mitu, mitu aastat hiljem. Päikesest kuumaks köetud staadioni tolmusel sõerajal, ühel Amsterdamis olümpiamängude suvehommikul, jagas õpetust jooksus- saladustest võimlemisõpetaja Rosenberg-Rooseste. Teda jälgis suure rõõmu ja huviga salkkond 14—15-aastasi poisikesi. Prooviti väänata paindumatuid konte. Püüti järele aimata õiget jooksu. Jooksusamm oli lühike, puine. Väsimus tuli kallale. — 13 ja pool sekundit kulus 100 meetri läbistamiseks.

Selgesti on silmade ees esimesed poiste spordiliidu võistlused. Esimesed kaotused, võidud. Igasugu „takistusi“ otsekuvi veeretati sulle kaela. Kord jäid lähtel „magama“, kord katkes püksipael või tulid lahti kinganöörid.

Möödus talv. Jälle käskis halastamatult väänata kangeid liikmeid Rooseste. Esimesed naelkingad. Len- nates möödus suvi, sügis...

Kaenas liurauad, sammusin sisse Kalevi väravast. — „Hallo!“... Nagu tuttav too hüüe! — Ega's ometi... Ei, pilet on ju taskus! — Kuid koguni sõbralikult päris Kiilim, kui vana olen. Jäi rahule vastu- sega „16“. Ta olevat mind poiste võistlusel tähele pannud.

„Pea minu õpetust meeles. Teen sinust mehe, kes purustab Villemsoni 100 meetri rekordi!“ — olid viimas- teks sõnadeks pärast pikka jutuajamist. Ei tea praegugi, kas need sõnad olid öeldud ergutuseks või tõsi- selt. Oleks hea meelega ise seda tahtnud uskuda, kuid ei suutnud. Liig palju oli vahel „neetud“ küm- nendikke. Kuid meele jäid sõnad siiski. Kuus pikka aastat, päevast-päeva kõlasid nad kõrvus...

Ikka veeres ja veeres ajaratas... Põnevamaks läksid poiste spordiliidu võistlused. Võisin juba „tüüri pidada“ avalikkudel võistlustel. Võit Tallinna-Helsingi poiste linnavõistlusel. Villemsoni rekordist jäi veel puudu 7 kümnendikku.

Talv. Õppimine koolis. Saaliharjutused Kalevis. Surmani väsitavad käiguharjutused Tiisfeldt'i-Tiisväli eesvedamisel.

Uus kevad. Veel puudus 4 kümnendikku. Lõpetas- sin kooli. Rõõmsalt pildusime õhku punaseid kooli- mütsi. Üksteist aastat koolipõlve oli seljataga. Tas- kus lõputunnistus. Algas sõjaväeteenistus. Kui palju küll higi jäi Tondi liivalagendikule, Valdeki laskerada- dele. Valitses hüüdsõna: Diszipliin. Haigestu- sid liivas „tampides“ jalad. Võeti võimalus nende eest hoolitsemiseks. Tuli Poolast Klumberg-Kolmpere. Sain uut õhutust, hoogu. Harjutasin pidevalt, kuid... vaid ühe korra suutsin joosta hooajal alla 12 sekundi.

Vabanesin sõjaväest. Uus talv. Lakkamatult pidev harjutus. Uus kevad. Politsei võistlustel Riias tulid Kivitise järele teiseks 11,2 sekundiga, jättes sel- jataha meie sprinterite „komistuskiivi“ Rudzitsi. — Igal võistlusel pidid oma parima tooma ja võitma.

Sõjaväe-õppustel Tondil. Esiplaanil lamab R. Toomsalu.

Kaotatud võistluse järele tundsid end suurima kurjategijana. Möödas seegi aasta. Ka järgmine ei toonud targemat. Veeretasin kõik süü mitteparanevatele jalgadele. Ei aidanud rohud, ei vannid, ei massaažid. Olin kaotanud usu endasse.

Kas Kiilim siiski ei eksinud tol korral? — mõtlesin. Kadus lust kodus võimlemiseks. Ainult üks mees oli, kes uskus. Vähemalt mind püüdis ta selles veenda — Kolmpere.

Kuidas ma ka ei jooksnud. Kas viimast välja panes või paraja tempoga, ajanäitajad ikka ja jälle peatusid alles 11,2-l. Villemsoni rekord püsis kui mingisugune lummutus aastakümneid, kuni Villemson ta ise viimaks lähetajana, puruks laskis. — Purunesid prillid enne lähtekohtadesse asumist. Purunes lõpulint ja ometigi viimaks purunes 11 sek. piir ja koos sellega Villemsoni rekord.

Tundus kui oleks osuti pandud liikuma aeglasemalt. Veel samal aastal kahel korral jooksin 100 m 10,7 sekundiga. Järgmisel aastal enne Berliini olümpiamänge, võites Jaapani jooksukuulsusi Kadrioru staadionil, samuti Berliinis asudes lähtekoobastesse ei uskunud, et ei suuda joosta kiiremini 10,7-est. Veel 30 m enne lõpulinti näis see nii lihtsana, kui kerge vaevaga püüsin rind-rinnaga sarnaste jooksusuurustega, nagu Lõuna-Aafrika meister E. Gimbeck ja hollandlane van Beveren, kuid... miks jäin kolmandaks ajaga 11,0, ei suutnud siis seda seletada, ega tea ka praegugi miks. Ometigi jooksin mõni nädal hiljem Tallinnas ja külma, röske ilmaga Helsingis 10,7.

Kuidas harjutada, mida teha tõelise kiirjooksu tagajärgedeni jõudmiseks, on mulle siiski jäänud suletud raamatuks. Olen näinud mehi jooksvat 10,2-e ja 10,3-e sekundiga. Kuid üksnes näinud. Kuid mida need mehed on teinud enne 10,2—10,3 küündimiseni, sellest ei kõnele ka kõige paremad ja täpsemad õppe-raamatud.

Näib, nagu oleksin vabanenud kohustusest. Kiilimi sõnad on ju täitunud.

Võib olla veel aasta, teise püsin nii armsaks saanud jooksurajal. Tulevad uued võistlejad, kes viivad minu tagajärje lähemale 10 sekundile. Kaob rekorditabelist minu nimi...

Jääb üksnes mälestus... Mälestus sellest, kuidas väikese poisikesena „murdsin sisse“ Kalevi aeda, kuidas põksuva südamega asusin poiste võistlustel lähtekoobastesse, kuidas maavõistlustel võistlesin juba enese-kindlamalt, kas või elu eest. Ei kunagi unune kaotus Berliini punakal sõerajal, ka mitte õpetajad, õhutajad, keda rumala peaga nii mitu korda kirutud. Kuid parima koha mälestustes täidavad suurimad „vihavaenlased“, kelledeks on mu suurimad sõbrad — võistluskaaslased.

Paremal: R. Toomsalu 8-aastase koolipoisina.

All: R. Toomsaluesimesi starte. Jooksu võidab Dondorf(12,4), järgmine on Vendirich, kuna Ruudi jäi kolmandaks.

BONA
PARIM
TAIMEVÕI

Peajagu teistest üle

Nad seisid üksinda majakõrguselt teistest üle... Igas võistluses nad tulid võitjaks mängides, jättes maha kõik kuulsad võistlejad. Nad olid üksinda, sest nad olid konkurentsitud...

Peagu igal spordialal on teatud vahemikkude järele kerkinud fenomeene, ülisportlasi, kes oma vormi hiilgeaegadel olid võimetelt kaugelt üle teistest kaasaegsetest. Need on geenused, nagu sääraseid tuleb ette teisteski eluavaldustes: kirjanduses, kunstis, muusikas... Nagu geenused üldse, see on saanud otsekui seaduseks, on oma erakordsete võimetega ja anetega erandlikud inimesed, nii on nende saatused olnud enamasti erakordsed. Ja suuremal määral traagilisemad kui teiste inimeste juures. Näib, nagu tingiks traagiline saatus vahel neilt geniaalseid saavutusi, nagu looks saatus ise oma mänguga inimesi geniaalseiks või tavalisiks.

Geenused spordi alal — need, kes seisid kõrgemal teistest ja vaatasid oma kaasvõitlejatele kõrgelt alla, on ka suurel määral oma saatustes traagilised. Nad tõusid äkki, küündisid oma võimeta tipule ja murdusid siis... Mõned aga, keda õnn ja saatus on soodustanud, taandusid võimete kahanedes vaikselt saavutatud loorberitele puhkama ja neist püsib järeltulevates põlvedes alati uhke eeskujud ning parim mälestus.

Alljärgnevad read ei esita spordikuulsuste elulugu, neil ei ole biograafiline ülesanne, küll aga püüan anda kujutluse nende hiigelsportlaste karjäärast, sellest, mis nad on saavutanud või oleksid võinud saavutada ning kuidas nad kustusid või taandusid ajaluuku.

Les Darcy

See nimi ei ütle midagi. Olen veendunud, et isegi suurem osa poksisõpradest ei tea midagi Les Darcyst. Ja ometi oli ta fenomeen, oli säärane poksija, kelle kohta Saksa kuulsamaid poksispetsse dr. Max Bresslauer ütles tabavalt: Sääraseid poksijaid sünnib sajandis vaid üks! Ta oli austraallane. Rahvusvahelistel poksiareenidel sai Les Darcylt näha ainult kolm

aastat. See oli 1914—1917. Väga halb aeg kuulsuse hankimiseks, sest maailm ei tunnud noil päevil huvi spordi vastu, vaid sõjateated olid need, mis haarasid inimeste huvi. Seepärast kadus koos Les Darcyga tema kuulsus ja pärast sõjaaegne poksispord ei kõnele temast enam palju.

Aeg, millal Les Darcy astus 17-aastasena väljastpool Austraaliat rahvusvahelisesse poksiringi, oli keskkaalu hiilgeaeg. Millal on varemalt ühel ajal olnud sääraseid kahureid, nagu Stanley Ketchell, Frank Claus, Billy Papke, Geo Chip, Eddie McGoorthy, Jimmy Clabby ja teisi. Need mehed ei kartnud ühtki raskekaallast, Stanley Ketchell võistles neeger Jack Johnsoniga koguni raskekaalu maailmameistri tiitlile.

Sealjuures pööratas Kethell neegri esimesel roundil kuni 12-ni põrandale, kuid kohtunik oma ähmiga ei sõandanud neegrit välja lugeda. Ja 12-dal roundil võitis muidugi matschi neeger oma suure jõulise ülekaalu tõttu.

Sel ajal alustas Les Darcy oma teekonda keskkaalu maailmameistri troonile. Ise kaaludes vaid 66 kuni 67 kg, ta võis vabalt sooritada võistlusi kergetes kaaludes, kuid ei hoolinud sellest. Vaatamata sellele, kas vastane oli kesk-, poolraske- või raskekaalus, Les Darcy ees varisesid nad kõik kokku. Les Darcy lõi kõiki. Tema lühike karjäär annab 35 matschi, millest ta ainult kaks on võitnud punktidega, teised kõik k.o.-ga! Ta ihkas võistlust kuula Carpantier'ga Austraalias ja pakkus Georges'ile summa, mida Carp ei jõudnud Euroopas välja teenida kahe aastaga, kuid suure Carpantier' veel suurem manager Descamps loobus, sest ta teadis, et sellel võistlusel tuleb k.o. Kui Carpantier „valge rassi maailmameistrivõistlusel“ võitis Jeff Smithi (jänki) napilt 20 roundi järgi punktidega, tegi Darcy õige lühidalt: 4 roundiga saatis ta vastase „ööbikuid kuulama“. Ta võitis teiste hulgas: Eddie McGoorthy kaks korda, Fritz Holland, Jimmy Clabby ja Dave Smith (Austraalia raskekaalu meister). Kuula lähivõistluse kuninga Frank Clausi kahekordne võitja Geo Chip (keskkaalu maailmameister 1912—1915) sai Darcylt kaks k.o.'d. Chip seletas pärast võistlust, et Darcylt ei võida isegi ükski raskekaallane.

Ta oli sündinud poksija. Tehnika oli eeskujulik ja löök kohutav. Ta elu koosnes vaid võistlustest ja treeningust... Kahjuks alustas Inglise lord Beaverbrock Darcy vastu võitlust. Seda seepärast, et Darcy ei läinud sõtta. Lord Beaverbrock jälitas Darcylt kõikjal. Peagi ei saanud ta enam võistlusi Austraalias, samuti nurjusid tema katsed Ameerikas ringi pääseda. Kui Darcy pidi Jimmy Clabby vastu astuma maailmameistri tiitlimatschis, pani lord B. tal selle võistluse „mokka“. Darcy haigestus selle peale närvihaigusesse ja suri kaks kuud hiljem hingeliselt täiesti murtud mehana.

Jack Dempsey

Suurim kõikidest maailmameistritest raskekaalu poksis oli kahtlemata William Harrison või nagu meile teda tunneme — Dempsey. Viimase nime võitis ta omal ajal kuulsalt Jack Dempseylt, keda keskkaalus suutis võita vaid Bob Fitzsimmons. Dempsey oli mäekaevur. Alustanud karjääri 1915. a., saavutas ta kohe esimesel aastal 17 võitu k.o. Järgneva aasta töötas Jack kaevanduses. 1917. aasta alul sai ta 1. roundil k.o. kaotuse Jim Flynnilt, keda aasta hiljem peksis läbi sama ruttu. See kaotus k.o.-ga jäi Dempseyle ainsaks, kuigi ta punktidega kaotas neli korda. Teda on võitnud karjääri algaastail Jack Downey ja Willie Meehan, hiljem Tunney kaks korda.

1919. a. Dempsey lõi kolme roundiga knocki Jess Willardi, kes oli seni maailmameister. Billy Miske oli Dempsey järgmine vastane. Ka see lugu lõppes 3-e roundiga. Maailmameister sattus nüüd filmihoogu, esines mõnes väiksemas pildis, rändas mööda Ameerikat ja teenis ränka raha näitevõistlustega. Billy

Brennan lasti järgmisena Dempsey vastu ringi. Võistlus kestis 12 roundi ja Brennan, kes oli oma võimete tipul, tegi Dempsey elu võistluse kestes mitu korda hapuks, kuid Dempsey üliinimlikud võimed töid talle uue k.-o. võidu.

Nüüd alustas Dempsey korrapärasest treeningut ja selle tulemuseks oli Prantsusmaa suure kangelase Georges Carpentier kokkuvarisemine 4 roundiga. Selle matschi kassa ületas esmakordselt dollarmiljoni. Pärast seda võistlust oli Dempsey jälle tume päev Tom Gibbsoni vastu. Olles äsja abiellunud filmistaari Estelle Tayloriga, maailmameister nähtavasti nautis ikka veel oma mesinädalaid ja võttis endist poolraskekaalu Ameerika meistrit veidi kergelt. 15 roundi kestis vahetpidamatu hoopide jagamine ja siis oli asjatundjate arvates Gibbons alavormis oleva Dempsey üle võitja. Kuid kohtunikud, arvestades Dempsey suurt populaarsust, tegid ta võitjaks, oletusega, et Dempsey maailmameistrina on ikkagi parem Gibbonsist. Ja nad ei eksinud.

Louis Angel Firpo vastu astus Dempsey 1923. aastal. Firpo oli kaalult, kasvult ja jõult suuresti Dempseyist üle. Nende vaheline võistlus jääb vist ainulaadsemaks kogu poksi ajaloos. Ainult 4 ja pool minutit, koos roundi vaheajaga arvestatult, kestis see matsch. Dempsey löi Firpot neli korda järjest põrandale esimesel roundil, kaks korda 9-ni. Kuid kui siis Firpo viimast korda tõusis, virutas ta maailmameistrile säärase obaduse, et Jack lendas ringist välja publiku sekka. Ta oli küll juba õigel ajal ringis, kuid ilmselt segane. Nüüd löi Firpo tugeva löögiga Jacki uuesti põrandale, kuid gong lõpetas maailmameistri kannatused. Teises roundis piisas Dempsey, kes oli imetlusväärselt kosunud, kolmest löögist, et vaigistada Firpot pooleks tunniks.

Kolm aastat vahepealset kirevat elu riisus Jackilt tema hiilgevormi. Kui ta 1926. a. septembris kaotas Tunneyle punktidega ja seega maailmameistri tiitli, peeti teda kustunud meheks. Kuid Dempsey näitas veel kord oma suuri võimeid. See oli juunis 1927. a. Jack Sharkey vastu, kelle ta ülivõimsalt löi k.-o. 7. roundil. Uuesti septembris läks ta kokku Tunneyga. Siin esitas Jack jälle võimsa partii. Ta võitis matschi mõnede arvates 7. roundil isegi k.-o.-ga, sest Tunney olevat olnud maas 14-ni. Kohtunik jõudis aga lugeda vaid 9-ni. Punktivõidu sai Tunney siiski. See oli Dempsey viimne avalik võistlus.

Sonja Henie

Kes küll ei tunneks teda! Nähtud ajakirjades pildidel, filmides ringvaadetes, loetud võistlustagajärgedest... Kui juba iluuisutamise, siis oli esikohal ikka Sonja Henie. Pisikese tüdrukuna Oslos näitas Sonja juba imetlusväärselt andekust jääväljal. Norra lehed kirjutasid temast kui imelapsest ja seda ta oligi. Chamonix talvemängudel 1924. a. esineb ta esmakordselt suure avalikkuse ees. Kuid ei saavuta mingit nimetamisväärsust kohta, ainult arvustustes märkisid mõned ettenägelikud reporterid, et sellest väikesest tüdrukust tuleb esmaklassiliste võimetega meister. Juba järgmistest Euroopa-võistlustest peale Sonja oli ainuvalitsejaks iluuisutajate seas. Olgu see St. Moritz, Davos, Ber-

liin, Oslo, London või muu koht, Sonjat imetleti kõikjal. Igal olümpial, igal Euroopa- ja igal maailmavõistlusel Sonja saavutas meistri koha. 11 aastat võistlusi sajas erinevas kohas töid talle järjest uusi loorbereid. Ja siis ta loobus. Mitte jääväljalt, vaid võistlusel Sonja saavutas meistrikoha. 11 aastat teenistusse, kus rakendas oma suure kunsti filmi teenistusse. Kuigi me ei näe teda enam ühelgi amatööride võistlusel, oleme kindlad, et veel hulk aastaid näeme maailma parimat iluuisutajat Sonja Henies, sest järgnevad maailmameistrinad ja Euroopa-võistluste võitjad (Cecilia Colledge) ei küüni oma võimetega Sonja tasemele. Sonja karjäär on vist hiilgusrikkamaid kogu spordi ajaloos.

Jack Hobbs

Teie küsite, mis mees see on? Tõsi, meie ei tunne teda, kuid Inglismaal on ta võrdne meie Palusaluga. Ta ei ole maadleja — ta mängib aga säärast mängu, mida meil Eestis üldse ei tunta. Jack Hobbs on juba kümme aastat ületamatu kriketimängija. Kui Inglismaal mai algusest augusti lõpuni on vaheaeg jalgpallis, õitseb seal kriket, mis tõmbab kokku suuri rahvahulki. Jack Hobbs, kes eraelus on advokaat, on selle noobi mängu kuningas. Ta populaarsus on nii suur, et on muutunud talle majanduslikult väga tulutoovaks.

Kuigi mängus asjaarmastaja, Jack Hobbs võlgneb oma suure klientuuri vaid kuulsusele kriketiväljal.

Charles Hoff

Tänapäeval on 4,50 meetrit teivashüppes ületatud mitmel korral ja on kümme aastat jänkisid, kellel 4,25 ei valmista mingisugust raskust. Kuid ajal, millal norralane Charles Hoff oli oma võimete tipul, kirjutati teivashüppe tippmargid peagu kõikides maades veel 3 meetri sisse. Hoff ainsana võttis 4 m mängides. Ja tema rekord 4,25 näis olevat otse uskumatu.

Kuid Hoffil jäid saavutamata suured võidud. Kuigi ta oli oma vormi täies hiilguses Pariisi olümpia-aastal, ei saanud ta võistelda. Selle põhjustas jalavigastus. Norra olümpiakomitee andis Hoffi küll olümpiale üles, kui 400 ja 800 m jooksudes. Viimases Hoff pääsis isegi lõppjooksu. Teivashüppet ei usaldatud Hoffil lasta teha, kuna jalavigastus võis end tunda anda põrutamise juures ja edaspidi mõjuda halvavalt. Hoff ei võistelnudki teivashüppes, kuid vaatas pisar silmas pealt, kuidas mehed rabelesid kuldmedali pärast 3,90 ja 3,95 ületamisel. Jänki Barnes oli siis too, kes sai olümpia loorberid endale tulemusena 3,95.

Pärast võistlust Hoff, kes ei suutnud leppida säärase tagajärgjega, tuli staadionile ja mõne tunnistaja juuresolekul lasi lati tõsta 4 meetrile. Selle kõrguse ületas Hoff täies riietuses, kuid kahjuks polnud õhtuhämarikus enam ühtki ametlikku isikut staadionil, kes oleks võinud fikseerida Charles Hoffi uut olümpiarekordi. Järgmist olümpiat ei saanud Hoff enam kaasa teha, kuna ta tunnistati elukutseliseks. Hoff viibis küll olümpial kohal, kuid lehemehena. Nüüd on ta juba mitu head aastat Norra suure spordilehe „Sportsmanden“ peatoimetaja ja märgib suurte pealkirjadega jänkide hiigelsaavutusi teivashüppes. 4,37... 4,42... 4,56 jne. Kuid mõned aastad tagasi oli tema ainus, kes suutis hüpata 4,25...

Rõõmsaid pühi ja head uut aastat

vahevatele sportlastele ja nende juhtidele soovivad:

Jack Hobbs

Restoran-öölokaal

Du Nord

Rataskaevu 3

Tel. 433-45

Sonia Henle

A-s. Esimene Eesti Põlevkivitööstus

Endine riigi põlevkivitööstus

Tallinnas

Valli 4

Tel. 450-85

Alec James

Inglismaal, kus mängitakse maailma parimat jalgpalli, on raske tõusta selles mängus kõrgemale teistest. Suures profendis on mängijad kõik peagu võrdsete võimetega, mõni õnelikum kui teine ja seega saanud kuulsamaks. Kuid tõusta üle teiste peade, olla ainus kuulud kümme-kond hooaega, õnnestub vaevalt kellelgi. Alec James oli Inglismaa kuulsaim ja populaarseim jalgpallimees, väljaspool Inglismaad aga paljudele tundmatu. Miks? Sest ta ei mänginud oma 14 aastat kestnud toreda vormi kestes mitte kordagi Inglise rahvusmeeskonnas! Teie küsite: miks? Iseendast on asi päris lihtne: James oli schotlane ja Inglise rahvusmeeskonnas mängivad ainult sünnipärased inglased. Schotimaa eest on James aga esinenud 17 korda. Pärit oli ta väikesest Dumfries'i linnakesest kaugelt põhjast, kus oma esimesed löögid tegi Queen of the South'i klubis kooliõpilasena. Lühikest aega esines ta Glasgow klubis Partick Thistle, kust Bolton Wanderers tõi mehe Inglismaale. Boltonis James võistles viis hooaega ja viimased kaheksa aastat oli James Londoni kuulsas Arsenalis vasakuks sisemiseks. Viiel viimasel aastal James oli Arsenalis kapten ja püsis sellel kohal oma viimase võistluseni (tänavusel hooajal septembri alul Wolverhampton Wanderersi vastu — Arsenal võitis 5:0).

Nüüd siirdus James erru, võttes vastu treeneri koha. Kuigi Charlie Buchan (Sunderland), David Jack (Bolton ja Arsenal) ning mõni teine ületasid James'i kuulsuse oma mõne üllatuslikult hea partiiga või mingi rekordiga (Payne — Luton Town — lõi 10 väravat ühel matschil), jäi Alec James ikkagi eeskujuks kõigile jalgpallimeestele Albionis. Pidada vastu ja olla esirinnas 14 hooaega elukutseliste mängijate juures ja eriti Inglismaal, kahtlemata väärub suurt tunnustust.

Matti Järvinen

Maailma Matti oli oma hiilgepäevadel tööpoolest ületamatu odaviskaja. Ta küündis esimesena üle 75 meetri (nüüd on seda teinud vaid Attervall), ja hoiab ametlikku maailmarekordi ka praegu oma nimel suurtagajärgega 77,23. Kas Yrjö Nikkanen jõuab kunagi selle tulemuseni, näitab tulevik. Kindel on see, et ajal, millal Matti oli parimas vormis, ei pääsnud ükski odaviskaja tema tulemusele lähedalegi. Matti enesekindluse esinemine juba võttis vastased „verest ära“. Kui Los Angelse olümpial sakslane Weimann tegi enne võistlust viskeid 75 m lähedale, ütles Matti kohe, et Weimann ei saavuta iialgi 70 m, kui tema, Matti, tuleb väljale ja sooritab mõne suure heite üle 70 m piiri. Ja mis sai? Matti saavutas veidi üle 72 meetri, kuid Weimann kukkus hoopis läbi, jäädes peatuma 64 meetrile.

Kui Matti viibis enne Saksa-Soome maavõistlust Tallinnas koos Gunnar Höckertiga mõni aasta tagasi, pärast võistlust lokaalis, Matti proovis ka eesti napsi, Höckert aga mitte. Ise seletas Matti muiates: Sina oled sportlane, sa ei tohi juua... Mina võin, ma ei ole sportlane, olen odaviskaja!... Ja kui küsiti Mattilt tema arvamisest maavõistluse tulemuse kohta, seletas Matti, et soomlased kaotavad kõik alad, peale odaviske... Soomlased kaotasidki, kuid mitte kõik alad, aga odaviske võitis Matti Järvinen. Enne möödunud aasta olümpiat Matti haigestus. Kõneldi seljalihaste venitamisest. See pidurdas ta tagajärge, nii et tuli

mööda lasta koguni neli võistlejat. Ka tänavu kevade poole andis Matti juures tunda veel vana viga, kuid sügiseks Matti oli saavutanud siiski tänavuse tippmargi maailmas.

Suzanne Lenglen

„Jumalik Suzanne“ oli esimene prantslane, kes rahvusvahelises tennise maailmas suutis võita hinnatava positsiooni. Ta sai kuulsaks enne „musketääre“ — Cochet'd, Lacoste'i ja Borotra'd. Esimest korda võitis ta Wimbledonis naiste üksikmängu turniiri aastal 1919 ja sellest peale viis aastat järjest, mida ei ole korranud ükski mängija varem ega hiljem. Helen Wills-Moody, tol ajal lihtsast miss Helen Wills, pääsis kolm aastat järgemööda Lengleni vastu finaali, kuid sai alati ülivõimsalt liitua. Lenglen on tulnud 8 korda Prantsuse meistriks ja kolm korda Ameerika meistriks, rääkimata esikohtadest väiksematel turniiridel. Paaris-mängudes on Suzanne'il vähemalt niisama palju esikohti kui üksikmängus.

1924. a. Suzanne siirdus elukutselisena Ameerikasse, kuid siis alistus ta reumale ja loobus varsti täiesti valgespordi harrastamisest. Nüüd käib Lengleni käsi halvasti, sest haigus on mõjunud väga kurvalt temale.

Walter Lindrum

Mees üliinimlikkude võimetega õige võoral alal on Walter Lindrum. Ta on juba kuueks aastat järgemööda elukutseliste maailmameister piljardis! Euroopa tunneb teda vähe, sest Lindrum on austraallane ja elab alaliselt Sydneys.

Need, kes teda on näinud, ütlevad tema võimed olevat täiesti fenomenalsed. Igatahes hoiab Lindrum praegu piljardi maailmarekordi, nimelt 2762 palliga ühest seeriast. Inglise lased Davis, Inman, Newman ja jänki Smith on korduvalt püüdnud võtta Lindrumilt maailmameistri-tiitlit, kuid kõik katsed on neil ebaõnnestunud. Lindrum ei ole kaotanud ühtki võistlust.

Paavo Nurmi

Kui Nurmi 1920. aastal Antverpeni olümpial esmakordselt startis, nägid kõik temas head jooksjat. Kuid 3000 meetris ta kaotas prantslasele Guillemot'le... Aga oma esimese „kulla“ tõi ta siiski Antverpenist koju. Siitpeale valitses Nurmi kõiki alasid 1500 meetrist kuni 10.000 m. Üks maailmarekord langes teise järele. Tänapäeval on Nurmi tippmargid muidugi ületatud, ainult kolmel tähtsamal distantsil püsivad veel tema maailmarekordid — 10.000, 15.000 ja tunnijooks.

Nurmi oli jooksumasin, nagu teda nimetasid ka destades teised „hingega“ jooksjad. Pariisi olümpial Nurmi võitis poole tunni kestes 5000 ja 1500 meetri jooksude kuldmedalid olümpiarekordidega. Kuid kõige raskem ja hinnatavam Nurmi võit asjatundjate arvates oli Pariisi olümpia murdmaajooksus. Valitses lämmatav palavus ja maastik oli võistluseks haruldalt raske. Pooled jooksjad langesid reast välja... Mõned sattusid jooksu lõpetades hüsteerikasse, mõned olid segi mõistusel. Vide juhtis jooksu hulk aega, kuid siis äkki enam üht kontrollpunkti ei läbistanud. Nurmi saabus staadionile täiesti värskest, Ritola kaks minutit hiljem täiesti kurnatuna. Kolmas soomlane, kelle koht oli tähtis meeskonnavõiduks, hakkas staadionil jooksma vastupidises suunas — nii segi oli ta. Vaevu suudeti talle näidata õige suund...

Kuid ka Nurmi hiilgusrikkas karjäär is peitub oma traagika. Selle nimi on Bo Ekström, rahvusvahelise asjaarmastajate kergejõustiku liidu esimees. Enne Los Angelesi olümpiat tunnistas rahvusvaheline liit Nurmi elukutseliseks, millega kadus tal võimalus võita kuldmedaleid neljandalt olümpialt. See löök oli võib ütelda surmav Nurmile. Paar üksikut võistlust ta sooritas veel ajal, millal arutati tema küsimust liidus. Kuid enam nimetamisväärset jooksu ei suutnud see ainulaadne jooksja pakkuda.

Babe Ruth

Dempsey hiilgepäevadel korraldatud ankeedi „Kes on Ameerikas kõige populaarseim sportlane?“ võitis Babe Ruth, jättes Dempsey teiseks ja Tildeni kolmandaks. Babe Ruth oli miljonite lemmik, New Yorgi „Giants“ pesapallimeeskonna tugi. Säärases meeskonnamängus esile tõusmiseks ja üle suure maa kuulsaks saamiseks on tarvis tõesti erakordseid võimeid. Ruth oli meeskonna „pitcher“, mees, kes viskab palli (Ameerika pesapall) püüdjale kätte, kuna

ILMUS UUS AJAKIRI

„AJAKIRI TEILE“

MIS EI TOHI PUUDUDA
ÜHELGI LUGEMISLAUAL

HIND 25 SENTI
MUUGIL KOGU EESTIS

lööja peab seda visatud palli tabama enne, kui see jõuab püüdjani. Ruthi eriala olid nn. nurgelised pallid. Pall tuli otsejoones lööja kepi kohale, kuid siis keeras vindiga järsku kõrvale, mööda kepist.

Ruthi hiilgeajad kestsid ligi kümme aastat, kuid ühel võistlusel end pesasse visates murdis Ruth käeluu ja sellega kadus areenilt. Ta esines küll ka hiljem veel, kuid see ei olnud enam endine Ruth, vaid oma hiilgepäevade võimete vari.

William T. Tilden

Suur Bill — Big Bill — Tilden tõusis hiilgevormi ühel ajal Suzanne Lengleniga. 1920. ja 1921. a. Tilden tuli Wimbledonis võitjaks. Billi hiilgeaastail USA oli üleatmatu tennisekants. Davis-pokaal võideti Austraalialt 1919. a. ja alles 1926. a. loovutasid jänkid selle Prantsusmaale, kui

sealsed musketärid olid jõudnud oma võimete tipule. Tilden võitis veel kolmandat korda Wimbledonit ja see oli 1930. a. Vahepeal oli ta neli korda olnud finaalis, kuid sai lüüa Pattersonilt, Johnston'eilt, Lacoste'ilt ja Borotralt.

Paarismängus Hunteriga Tilden on mitmel korral võitnud mitteametliku maailmameistri nime.

Tema suurim võit on seni saavutatud Ameerika esivõistlustel, mille Tilden võitis kolm aastat järgemööda, mida seni pole keegi suutnud järele teha. 1930. a. siirdus Tilden elukutseliseks ja asutas n.-n. Tilden-tsirkuse, kuhu meelitas mängima Vines'i, Cochet' Nüssleini ja hiljem Perry. See Tilden-tsirkus rändab praegugi mööda maailma.

Harry Vardon

Golf on harraslik mäng. Meil ei ole ta leidnud harrastust ja just seepärast, et golfiväljade soetamine nõuab suurt kulu ja hoolt, kuid tasuvust ei ole kuskilt oletada. (Harry Vardon on Suur-Briti golfimeister, kelle täpne löök on eesku-

juks kõigile golfiharrastajatele Inglismaal. „See löök läks nagu Vardonil,“ üteldakse tavaliselt väga õnnestunud löögi puhul. Nagu hiljuti avaldatud statistikast selgub, on Vardon pidanud oma 18-a. võistlusaja kestel 546 matschi, oles kaotanud 39. Viimased 217 võistlust on Vardon kõik võitnud. Ta on juba 44 a. vana, kuid jätkab võistlemist vist kuni „kuldjuubelini“.

Johnny Weissmüller

Nagu Nurmi söerajal, nii oli Weissmüller vees. Saanud oma algõpetuse kuulsalt Duke Kahanamokult, Johnny tõusis kiiresti oma võimete. Talle jääb igatahes see au olla esimene inimene, kes ujus 100 m alla minutit. Johnny oli nagu kala vees. Alates 25 yardist kuni 500 meetrini hoidis ta kord kõik maailmarekordid oma nimel. Ameerika ujumisliidu registris kandis Johnny Weissmülleri nime korraga 32 rekordi. Kuigi praegu Johnny nimel ei ole enam ühtki maailmarekordi, oli tema omaaegne rekordileht siiski peagu uskumatu. Johnny loobus 1931. a., siirdudes elukutseliseks, kuna hakkas filmima. Kogu maailm on imetlenud tema sulavat ujumist Tarzani filmides, kus ürgmetsa poja osa Johnnyle oli nagu loodud. Ta oli neli aastat abielus filmistaari Lupe Velez'iga.

Jimmy Wilde

Kui kärbeskaal loodi poksis 1911. a., siis tõusis inglaste hulgas 50 kg raske väike mees Jimmy Wilde ja sai esimeseks kärbeskaalu maailmameistriks. Sellest ajast peale valitses Wilde oma kaalu täielikult. 12 pikka aastat hoidis ta maailmameistri trooni, võites kõiki vastaseid

otsustavalt. Isegi Ameerikas tunnustati Wilde fenomeniks. Kuna Wilde'il oma kaalus ei leidunud õiget vastast, sooritas ta suurema osa oma võistlustest kukkaalus.

Ühistegeline Kindlustusselts

„TALU“

Juhatus ja peakontor:

Tallinnas, V. Karja 7,
tel. 459-07 ja 449-09

Toimetab

tule-, elu-, murdvar-
guse-, looma-, rahe-
ja klaasikindlustusi

Esindused igas vallas ja linnas

A-S. TALKO

mahlajookide ja mineraalvete tehas soovitab
parimaid mahlajooke.

S. Kloostri 18

Tel. 482-22, 438-72

Oma karjääri lõpu eel Wildel oli raskusi võistluste saamisega, sest Euroopa kohta nõudis ta liig kõrget hinda ja Ameerikas ei olnud kärbeskaalus enam ühtki meest, kes poleks kaotanud talle. 1921. a. astus Wilde välja kukk-kaalu maailmameistri Pete Hermani vastu ja kaotas tehnilise k-oga 17. roundil. Pete Herman oli aga selgesti sulgkaalus, kuna ta matschi alustades oli 55 kg raske. Tol korral imetati Wilde'i ülilimilikku vastupanu. 1923. a. lõpul kuubalane Pancho Villa suutis võita Wilde'i üle punktidega ja tulla maailmameistriks. Wilde oli selle kaotusmatschi ajal 34 a. vana — küllalt aukartustäratav vanadus kärbeskaallase kohta.

Ricard Zamora

Teda peeti maailma kõige paremaks puurivahiks, kui säärast terminit üldse tohib kasutada. Kindel on see, et Zamora omal maal oli tõeliseks rahvuskangelaseks. Kui võistles Zamora klubi, siis ei reklaamitud võistlust klubi nimega, vaid üteldi, et täna mängib Zamora selle ja selle klubi vastu! Alustanud oma karjääri Barcelona klubi Espanoli juures, siirdus Zamora hiljem F. C. Barcelonasse. Kuid mõne aasta pärast esines ta juba F. C.

Madridi värvides. Kõik kolm klubi on Zamoraga tulnud Hispaania meistriks. Talle maksetud tasu ületas kõigi Hispaania jalgpallimeeste oma. Rahvusmeeskonnas oli Zamora ainus, keda kunagi ei vahetatud. Ainult sel juhul, kui ta oli vigane, esines tema asemel teine väravavaht. Teatakse rääkida, et Zamora hulljulgus olevat talle kalliks maksuma läinud. Mitte rohkem ega vähem kui 15 korda on ta pidanud luumurrete pärast olema eemal palliväljalt.

Meenub Zamora traagilisim matsch. See oli Pariisi olümpiapäevade palliturniiril. Esimeses voorus kohtusid kaks vana rivaali — Hispaania ja Itaalia. Zamora kaitses kui lövi oma puuri. Kõik itaallaste rünnakud osutusid asjatuiks. Kuid siis löi oma kaitsja paarilt meetrilt palli Hispaania võrku... 1:0 võitis Itaalia!

Inglased kutsusid Hispaania rahvusmeeskonna esimesena Londoni mängima. Siis aga deklasseeriti caballeerod täiesti. 7:1 lõppes matsch inglaste võiduga. Zamoral oli see must päev. Inglased ei annud talle üldse tunnustavat arvustust. Kodusõda pani punkti Zamora karjäärile Hispaanias. Kui see kord lõpeb, võib olla astub kuulus Ricardoo jälle oma lemmikkohale. Kuuldused, nagu oleks Zamora kodusõjas surma saanud, ei vasta igatahes tõele.

Rõõmsaid pühi ja head uut aastat

vahvatele sportlastele ja nende juhtidele soovivad:

garmid mahljooke

Tallinna Majaomanikkude Pank

Harju 45

Tel. 478-50

Richard Zmora

A/S.

Tallinna Laevaühisus

S. Karja 18

Tel. 426-90

A/S. "BETON"

Lembitu 13

Tel. 442-66

Jõulud tulevad. Kuused, kui mitte veel lumes, siis vähemalt küünaldes. Kas jalgpall sellel ajal — meie oludes — ei ole samasuguseks meeleolu-rikkuvaks dissonantsiks, nagu seda oleksid lihavõttemunad vana-aasta-õhtul?

Jalgpalli nimel: usume, et ei. Ning tunduval määral selles usus tulevadki avaldamisele järgnevad read. Siinkohal suvi-jalgpallist tali-kirjutuse tegemisel kasutame veel lisapõhjendusena ja -lähtekohana Rooma seda sententsi, mis ütleb: *Si vis pacem, para bellum*. Millest järgneb: kui tahame rahu ka pärast Balti järgmist, eeloleva aasta Tallinna-jalgpalliturniiri oma pallimaailmas, siis hakkame vehkle misega peale aegsasti. Kui mitte juba varemalt, siis vähemalt tänasest peale. Paigutame lumehange tippu jalgpalli — seda teadmises, et selle hange all on tulel keemas diskussioon ja initsiatiiv, mis peab tekitama ja sooritama teo.

Minevikust astutakse tulevikku. Oleviku n.-n. pärisosa, võiks väita, et näiliselt vägagi ebamäärane ja ühtlasi kindlusetu, kuid seejuures, lubatagu uuesti väita, omast kohast ulatuv kuni vundamentaalsuseni.

Oleviku ühele osale, s. t. tänavusele hooajale, paneb punkti käesoleva kalendriaasta lähedane lõpp, ühes millega see praegune olevik muutub värskeks minevikus.

Missugust vundamenti, millele tulevikus edasi ehitada, omame sellest nüüd-lõppevast olevikust?

Algame lähemalt. Oli 21. novembri varane pärastlõuna, kui Rootsi raadiojaamad transleerisid reportaazi Hamburgis hilissügisel päikesepaistel peetud Rootsi-Saksa 13. maavõistlusest. Teise poolaja algusest peale seltsisid Rootsi jaamadele vastava reportaaziga kõik Saksa omad. Ja staadionil endal, Hamburg-Altonas, oli kohal kuni 60.000 pealtvaatajat.

Asunud alul Rootsi ja pärast Saksa raadio-reportaazide kuulamisele, ei sõندانud kuidagi arvata, et sellel 21. novembril seal Altona staadionil Saksa ja Rootsi vahel läheb nii hästi — meil.

Saksa võitis Rootsi 5:0. Poolaeg 2:0. Nõmmel raadioaparaadi juures kuulates oli Altona-matši õhkkond n.-õ. päris kodune. Seda esiteks seetõttu, et ka Altona-matši villemehena juhtis meie Königsbergi-tuttav Br. Pfitzner (Tšehhoslovakkia), teiseks seetõttu, et talle piirikohtunikena assisteerisid Remke (Daani) ja Rutkovski (Poola), mõlemad need mehed, kes meie lidule väljavalikuks kolme seast olid esitatud Königsbergi-matši kohtuniku-kandidaatidena, ja kolmandaks seetõttu, et rootslased Altonas endastmõistetavalt võistlesid kollastes särkides, nagu meie seda vähemõistevalt tegime Königsbergis.

Heake küll. Saksa võitis Rootsi, nagu siingi kord juba öeldud, 5:0. Kuid mis sellest? Kuidas läks sel puhul meil nii üle ootuste hästi? Esimeseks vastuseks nendele kahele küsimusele on „ikkagi“ ja „liigagi“! Tuletagem meele ja pangem tähele: Saksa lõi Daanit 8:0, Saksa lõi Soomet 2:0, Saksa lõi Norrat 3:0 ja Saksa lõi Rootsit 5:0. Kõik tänavused resultaadid, tooduna nende loomiste kronoloogilises järjekorras. Ning nelja matši väravate kogusumma — võtke kokku — on 18:0. Sellele koguskoorile 18:0 rajavad sakslased oma uuema väite, et nemad inglaste kõrval on

sammumas otse-lühemat teed jalgpalli-maailmameistri troonile, kuna ka inglased tänavu löid oma Põhja-reisil kokku 18:0 (Norrat 6:0, Rootsit 4:0 ja Soomet 8:0). See Saksa väide seisab aga natuke nõrkadel jalgadel, kuna inglased esiteks oma 18:0 saavutasid mitte nelja matšiga, nagu seda tegid sakslased, vaid kolme matši tulemusena, ja inglased teiseks löid selle hiilgesumma kokku võõral pinnal (Oslos, Stokholmis ja Helsingis), sakslased aga ainult ühe erandiga (Soomega Helsingis) oma kodus (Daaniga Breslaus, Norraga Berliinis ja Rootsiga Hamburgis). Nii-siis inglastel kolme away-match'iga 18:0, sakslastel aga kolme home- ja ühe away-match'iga 18:0. Vahe on päevaselge.

Inglased on paremad kui sakslased. See aga ei tähenda, et sakslased ei ole head ja et nad ei ole maailmameistriitli aspirantideks tuleval aastal Pariisis. Otse vastupidi — sakslased on väga head, millest nende enamikus home-match'idega saavutatud 18:0 põhjalaste vastu kõneleb vägagi ilmselt. Sellele ei olekski tarvis lisada tsitaati Prantsuse suure spordi-ajalehe „L'Auto“ jalgpallitoimetaja Lucien Gamblin'i artiklist Euroopa riikide jalgpalli-eritunnusmärkide kohta, kuid

A-s. „Eestisiid“

ketramis- ja kudumisvabrik.

seadistatud 1932. aastal

Valmistab kõiksuguseid

riideid ja lõnga

VABRIKU LAOD:

Tallinn, Viru t. 5, tel. 447-87

Tallinn, Viru t. 14, tel. 443-97

Tallinn, Laadaplats 70

Tartu, Poe t. 2, tel. 10-17

Narva, Peetri plats 1

Viljandi, Tartu t. 1, tel. 30

Petseri, Turuplats 17, tel. 1-19

Tõrva, Tartu t. 2

Rakvere, Tallinna t. 25

Nõmme, Pärnu mnt. 90/92

Eritellimiste vastuvõtmine. Restide müük.

võimalikult suurema selguse taotlemise huvides teeme seda siiski. L. Gamblin karakteriseerib Saksa jalgpalli järgmiselt: „Ladus mäng, mille juures igal hetkel on märgata stuudiumi. Vahelduse taktika, hea ülesehitus“.

Pöördume peateema juure tagasi. Sakslased löid skandinaavlasti 18:0, selle seas Põhjariikide tänavust meistrit Daanit koguni 8:0. Meil olevat läinud aga hästi, eelpool avaldatult koguni „liigagi“. Kuidas siis see? Lühike vastus: Eesti meeskond tänavu daanlaste, rootslaste, norralaste ja soomlaste kohta ainsana löi Saksa suur-koosseisuga meeskonnale värava, olles pealegi poolmatschi, esimese poolaja, võiduseisus 1:0. Veel lähemalt kokkuvõetuna: üks värav ja üks poolaeg, ning need säärased, milledele võrdseid ei ole suutnud sooritada ükski nendest kümnest Euroopa riikide rahvusmeeskondadega, kes veel peale Eesti tänavu on võistelnud Saksaga.

Kas Saksa Königsbergi-meeskond tõesti oli suurim vastane, kellega meie iialgi oleme mänginud, ja kas Königsbergi-matši esimene poolaeg tõesti oli parim partii, mille meie jalgpallimeeskond iialgi on sooritanud? Päris lihtsana tundub kinnitada, et meie rahvusmeeskond 1920. a. saadik, millal toimus meie esimene

maavõistlus, ei ole astunud tulle nii kuulsa koosseisu ja nii võimsa terviku vastu nagu selleks tänavu oli Saksa Könisbergi-meeskond. Enne 1920. a. aga ammuigi meil ei ole nii või teistiti olnud tegemist sarnaselt vägeva vastas-meeskonnaga.

Mis aga puutub Königsbergi-matši esimesesse poolaega kui meie jalgpalli rekordsaavutusse, siis selle kohta on eeskätt parem sõna anda vastaspoolele, s. o. sakslaste arvustusele.

Enne seda tuleb aga peatuda selle juures, mida ühe suure jalgpalli-maavõistluse arvustus Saksas tähendab üldse. Eesti Spordilehes nr. 9 (september 1937) oli võimalus muru kõrval märkida, et kunagi varemalt ei ole välismaa lehtedes meie jalgpallile pööratud nii suurt tähelepanu nagu selle poolest on tänavu lugu olnud iga meie välismaal sooritatud matši puhul. Nendest arvustustest kõige väljapaistvamaks ja tühtlasi kaugelt kõige suuremaks on see, mis meie jalgpallile ja rahvusmeeskonnale sai osaks pärast 29. augustil peetud Königsbergi-matši. Selle matši arvustus meie suhtes tähendab rekordi, mille ületamine vähemalt ulatuselt (suuruselt) tundub nii pea mitteusutavama.

Saksas ilmub 2 suurt spetsiaalset jalgpalli-ajakirja ilmumiseiga igal nädalal. Üks nendest on Nürnbergi „Der Kicker“, teine Berliini „Die Fussball-Woche“. „Kicker“ ja samuti ka „Fussball-Woche“ ilmuvad Eesti Spordilehe omast natuke suuremas kaustas. Võetagu nüüd teadmiseks, et „Kicker“ nr. 35 (siin on toodud otseselt konkreetne näide) oma kolmekümnekuuest leheküljest tarvitas Königsbergi-matši alla tervelt kolmeteistkümmend lehekülge, mis oma kogusuuruselt on võrdsed, selgitava näitena toodult, „Vaba Maa“ kuuale leheküljele. Seejuures on „Kickeri“ 13-nest K.-matši leheküljest 7 petit-teksti ja 6 pildireportaazi all. Ning „Kickeri“ tiraaž on üle 50.000 eksemplari! „Fussball-Woche“ oma järjekordse numbri 32-st leheküljest tarvitas K.-matši alla 1½ lehekülge. „Kickeril“ oli oma erireporteritena Königsbergis kohal 3 meest, peale selle fotoreporterid. Ning seejuures ei tule unustada, et Nürnbergist Königsbergi on mitte vähem, vaid rohkem kilomeetreid kui Tallinnast Königsbergi.

Mis suudab säärase „Kickeri“-reportaazi vastu meie spordi-ajakirja või meie ajalehtede oma? Endastmõistetav, et vähe. Ei ole ime, et Saksa pallihuvilistel on Königsbergi-matšist, sellest meie jalgpalli hiilgepeatükist, temaga toimetulekust seniajani, selgem pilt kui meie oma pallirahval. Asja täieliselt ei muuda ka paar praeguse kirjutuse lehekülge, kuna nende vastu jääb ikkagi püsima „Kickeri“ ülekaal kümnekonna lehekülje võrra.

Nüüd, jõulude eel, meele tuletades ja elustades Königsbergi-matši, toome allpool mõningaid väljavõtteid „Kickeri“ suurreportaazist.

„Kahe aasta eest toimus esimene mäng Eestiga Stettiinis. Siis Saksa meeskond (nõrgem koosseis) võitis kergesti 5:0. Vahepeal on Eesti mängutugevus suuri edusamme teinud, ja see oli täiesti oma kohal, et dr. Nerz nii tugeva Saksa meeskonnaga Königsbergi ilmus. Tõendus selleks: Poolajal Eesti tänu oma värs-kemale mängule juhtis 1:0 värava läbi, mille paremäär saavutas 32. minutil. Saksa meeskond põrmugi ei jõudnud sõiduvette. Pingest ega mängijate tahtest ei olnud puudust. Võib-olla on asi seletatav sellega, et Eesti praegu on keset täishooaega, Saksas aga alles 14 päeva eest jalgpallisaapad uueks hooajaks jalga on tõmmatud. Alles pärast vaheaega Saksa meeskond tõusis rohkem ja rohkem esile, pannes end järjest rohkem maksma. Värav, mis 50. minutil saavutati Lehneri direktsest nurgalöögist, andis otsuse ja tõi nii endaga kaasa õnneliku pöörde.“

Edasi katkendeid mängu kirjeldusest:

„Eestlased alustavad uskumatult suure elaaniga. Mäng muutub järjest kiiremaks. Ja need on nimelt eestlased, kes tempot oma pikkade ja kindlate sөөtudega tiibadele tugevalt forsseerivad. Meie (s. t. Saksa) meeskond kukub selle peale sisse ja võtab üle sama-

Kaks Saksa suurmeesi matschil Eesti vastu. Ülal 25-kordne internatsionaal Friis Szepan, all 30-kordne internatsionaal vv Hans Jacob.

suguse mänguviisi. Meie äärehalfid üldse ei saa endile sõitu sisse. Lihtsaimal viisil Eesti vasakäär lükkab palli Rosest vasakult mööda, ise joostes leipziglasest paremalt mööda. Uukkivi möödub ka Schädlerist, löök aga maandub Jakobi kätes.

„Eesti mängib moodsat jalgpalli. Meil ei ole ühtki põhjust oma vastase alahindamiseks. Eestlased mängivad tervet, moodsat jalgpalli. Kolm kaitsjat ja neli poolkaitsjat riivivad Saksa edurivi kinni. Ja ees asetsevad mõlemad ääreforvardid ning edurivi juht on järjest varitsemas, et oma uskumatu spurdivõime jõul kohe ära lüüa. Nad saavad ka puhtaid söötusid, mis nendele kunagi ei ole liig kaugele ette antuteks! Väravaht Jakobil on selle tõttu palju rohkem tegemist kui vastasväravavahil, ja Saksa meeskond paiguti üldse ei suuda tõusta esile.

„Seal ongi see juba sündinud: 32. minut: 1:0 Eesti heaks. Vastase energiline pealetung. Paremtal vasakule liigub pall. Vasakäär teravalt paneb ette paremäarele. Münzenberg ei suuda enam palli saavutada ja juba Siimenson mõne meetri kauguselt kihutab palli püüdmatult pommlöögiga Saksa väravasse. Ja kui aktiivseks korraga muutuvad eestlased! Uus ruumivallutav ja tugev atak, ikka järsult püstsööduna vasakäärelt vasaksisemisele, edasi tsenterforvardile. Hiigelöök, mille Jakob ainult kiire hüppega suudab juhtida üle põikpuu. Ja see eestlaste esimene nurgalöök põhjustab piinliku sagimise Saksa karistusosalal, kuni pall lõppeks vastase paremhalfi poolt lööduna outi lähed. Goldbrunner ja Münzenberg, kes partiid hästi alustasid, muutuvad ebakindlaks. Kuremaa, hoogus ja läbimurdev tsenterforvard, ja tema parem tiib ei jäta sakslastele natukestki aega toibumiseks. Peab kartma, et on tulekul veel uus värav eestlaste heaks. On äärmiselt kardetav, kui Kuremaal ühel atakil veel ainult Goldbrunner ees seisab ja Kuremaa siis münchenlase ees välkkiirelt palli lükkab paremäarele. Jakob meisterdab kardetava löögi.

„Kõvaks muutuvad hääled: „Göde sisse.“ Nõutakse Gödet, Hindenburg-Allensteini löögitugevat forvardit. Vaheaeg: 1:0 Eesti heaks. Meie (sakslased) kõik oleme keeletud. Ei, seda ei olnud arvanud ega oodanud küll mitte ükski. Ja ei saa ütelda, et eestlased teenimatult omavad selle edu. Nende meeskond on hiilgavas vormis, ta mängib puhtalt ja kiirelt ja ruumivõitvalt ja muretult.

Teisest poolajast:

„Igal juhul: publik on piimast veel edasi pingutatud, kuna Rose üks eksisööt põhjustab tuleohu Saksa karistusosalal. Oli vaja Janesi kogu külmaverd, et toime tulla eestlaste sitke vasaksisemise ja pärast seda nendele tsenterforvardiga. Ka Münzenbergil on vaeva Eesti paremäare pealetungi tõrjumisega.

Pärast seda, kui Saksa oli saanud oma vaieldava viigivärava ja edasi asunud juba juhtimisele 2:1:

„Nüüd muutub elavaks. Sest eestlased sugugi ei mõtle endid lööduks tunnistada. Paremtiib pannakse aktsiooni. Schädlerist on juba möödunud, kuid seal seisab ees Reinhold Münzenberg. See pealetung on tõrjutud. Kuid juba jälle on nad meie karistusala ees. Münzenberg stoppab paremäare. Veel kord tuleb eestlaste pealetung. Rose kaotab palli vasakäärelle, tsenderdus, Schädler lööb peaga ära, kuid mitte küllalt kaugele, väga napilt postist mööda lendab Kuremaa löök.“

Siis lõpupoole:

„Hiilgesaavutus Berndt-Tipner! Lehner algatab jälle ühe oma tüüpilise jooksu. Ja tsenderdus järgneb jänsult keskele. Berndt viivitamatult võtab palli, lööb pöörase taravusega, Tipner, kiirelt reageerides, tõrjub. Berndt kohe lööb uuesti, jälle on Tipner oma kohal, lööb palli ära, ja veel kord peale tormates Berndt saavutab nurgalöögi. See oli, kui väravad kõrvale jätame, kauneim, ühtlasi ka erutavaim stseen kogu 90-nest dramaatilisest minutist.

Ning päris lõpuvile eel:

**Täielikku
pühaderõõmu
valmistavad**

A. Brandmanne

**kakao,
šokolaad,
kompvekid jne.**

„Ja siis näitab Eesti tšenterfordard veel kord oma kunsti. Kiirel jooksul mängib ta mööda Münzenbergist, läheb Janesist mööda, isegi ka värvast välja joosnud Jakobist, kuid Kuremaa oli juba liig kaugele vasakule surutud ja jõudis palliga kümnekonna meetri kaugusel värvast otsaouti.“

Nüüd lisaks nendele kirjelduslikele katkenditele „Kickeri“ kriitikat dr. Friedebert Beckeri sulest. See kriitika-artikkel kannab pealkirja: „Raviv hoiatus õigel ajal“. Ning edasi: „Königsbergi puhta ja praktilise mõistuse jalgpallikriitikat. Arvamiste risttules“. Toome sellest 500-realisest kriitika-artiklist siin järgmist:

„Ons see ime, et suure filosoofi Kant'i linnas erilise põhjalikkuse ja sügavalt ammutava asjatundmisega taotletakse küsimuse lahendamist? Mõistetavalt ei tule hinnata mingit maailmaprobleemi, kuid siiski tuleb lahendada mõistatus, pealegi mitte igapäevane jalgpallimõistatus. Kuidas on see võimalik, küsib eemalseisja pead vangutades, et Saksa rahvusmeeskond 65 miljoniga riigi esindajana peaaegu tund aega tarvitab, et lüüa väikest Eestit, kus ei ole palju rohkem elanikke kui Hamburgis? See on puhta mõistuse kriitika. Meie oma erialal tunneme kindlasti paremini asjade sõltuvust ja seda praktilise mõistuse kriitilise meelega.“

Igal juhul, ühe ülestunnistuse sooritasime meie kõik mõnusal koosviibimisel Stadthalle's: Nii tugevana meie eestlasi endile ometi ette ei kujutanud. Herberger lausus: „Selle meeskonna peale võib tõesti uhke olla, alati üks ehtne meeskond, kõik kohad võrdselt hästi täidetud, kõik suurepäraselt üksteisega kooskõlas ja mitte kunagi alistatavad. Imekspanemisväärt, kui õpetatult nad WM-iga opereerida püüdsid. Meie gratuleerime härra Reini! Mida kõneldi enne nii rohkesti eestlaste süsteemist mängust! Kas ei mänginud eestlased jahmatamapanevalt meetodiliselt, pealetungil väga tihti osavalt tarvitades lühi- ja püstsõttusid?“

„Herberger nimelt tuletab meele suurepäraseid kombinatsioone esimesel poolajal enne algvärava saavutamist. Meie gratuleerime külaliste treenerit härra Reini puhtast südamest. Ta loobub sellest ja arvab: „Meie (Eesti) meeskond ei osanud oma jõudusid õieti kohandada. Vasakkaitsja Neeris teisel poolajal kunagi ei oleks tohtinud Lehneri nii tihti mööda lasta. Siis oleks läinud kõik võib-olla teisiti.“

Vaheajal eestlased tõsiselt lootsid võidule. Meie üldse oleme imestunud, et eestlased sugugi mitte nii väga rahul ei ole, kuigi nad Saksamaal endile ometi tõeliselt suurima respekti ja kõige otseskoheema tunnustuse on saavutanud ja juba poolaja-resultaadiga üksinda sensatsioonini tegid. Oli aga märgata, et külalised kõige tõsisemalt uskusid võiduvõimalusse. Luks juhtkonnast ei teinud sellest mingit saladust: „Meie 1:0 juhtides oleksime pidanud seda hiigelsanssi soodsamalt kasutama!“

Kas on see üleemeelselt mõeldud? Saksa ülestunnistus: Võis viltu minna! Ütleb Jakob, meie värvavaht: „Kui Kuremaa palli oleks annud paremäärele, oleks see sündinud.“ „Siis oleks olnud 0:2,“ lausub regensburglane avameelselt. Jakob tuletab nimelt meele seda närvepiitsuvat stseeni, kui tšenterfordard Kuremaa pärast juhtimisväravat täiesti üksinda läbi tuli, löi ja Jakob veel suutis üle lati lükata. Siis jäi meil süda peaaegu seisma. „Sellele Jakobi aktsioonile oleme tänu võlgu võib-olla võidu eest!“ arvasime üldisemalt.

Norra-viirastused kerkivad esile. (Mõeldud on siin Saksa ül'ootamatut 0:2 kaotust Norrale Hitleri silmade ees Berliini olümpiaturniiril.) 0:2-he oht ähvardas tõsiselt hiigelsuurena. Sellega nõustub ka Goldbrunner, kes kindlasti ei ole suurte sõnade sõber ega ka mingi pessimist. Ometi tunnustab ta: „Kui 0:2 napilt mööda läks, ütlesime meie seal taga: Herrgott, Saksa, nüüd läheb meil nagu Norra vastu.“ Ometi kindlasti tunnusmärk, et meie alul nii võidukindlatel mängijatel vahetevahel ei olnud kuigi mõnus tunne.

„Kuid kujuta endale ette,“ dotseerib miigitreener, „kui võitlus Königsbergi asemel oleks toimunud Tallinnas Eesti pinnal.“ Või veel üks teine kurat seinale maalituna: „Kuidas täna oleks meie Nachwuchshelf'i (noorematest järelpõlve mängijatest moodustatud meeskonna) käsi käinud?“ Herbergeril on õigus. Selle mõtte juures võib veel tagantjärele kananaha ihule saada.

Teisest küljest arvab kolonel Redlichs, Läti liidu president, kes võistlusele suure huviga kaasa elas: „Kui nad Tallinnas oleksid mänginud, siis oleks võit sakslastele võib-olla kergemini langenud.“ Meie imestasime selle näilise vastuoksuse üle, kuid kolonel Redlichs annab meile psühholoogilise selgituse: „Meie naabrite juures, vastase pinnal Eestis, oleks teie meeskond startinud täiesti teissuguse bravuuriga, mitte nii võidukindlana nagu täna!“

„Goldbrunner, meie tšenterhalf, teeb oma spetsiaalsele vastasele Kuremaale suuri komplimente, ja tal on täieline põhjus selleks. Esimesel poolajal Goldbrunner mõnel korral ei näinud kuigi hea välja Kuremaa kõrval. Kuremaa on klassiforvard. Kuremaa tohiks koguni ainus olla, kelle suhtes kõik parteid on üksmeelsed. Rein, treener, jutustab, et ka kuulus Schaffer, kindlasti kriitiline tšenterfordard ja tähelepanija, oli Kuremaast vaimustatud, kui ta teda mõne aja eest nägi ja oma drastilisel viisil arvas: „See peab vähemalt pooldest saadik ungarlane olema.“

Vabalt — võis viltu minna. Kui seis oleks olnud juba 0:2, kes teab, kuidas siis edasi oleks läinud. Täpselt nagu male juures võib üksainus käik põhjapanevaid muutusi esile kutsuda.

Toomas Kivi.

Glenn Morris, maailmarekordimees kümnevõistluses, ja Eleonor Holm, maailma parimaid ujujaid, esinevad nüüd Tarzani-filmides.

MAAILMA ÜHEKSAS

V. Umverk

Tänavune kergejõustiku-hooaeg on Eestile olnud edukas, mida tahab tõendada see, et maailma edetabelis figureerib 1937. a. hooaja saavutuste põhjal tervelt neli ja Euroopa hooaja-kokkuvõttes viis eestlast. Seejuures jäi A. Kuusel väga vähe puudu kuuenda eestlasena Euroopa paremustabelis esinimiseks. Ta jagab kõrgushüppes 1.92-ga koos tšehh Galandaga 11. koha.

Rahvuste paremuskonkurentsis on Eesti samuti eespool kui varematal aastatel. Maailma-konkurentsis on Eesti üheksas rahvus USA, Soome, Saksa, Inglise, Jaapani, Ungari, Itaalia ja Rootsi järele, kusjuures 8. kohal olevast Rootsist lahutab Eestit vaid üksikpunkt. Euroopa rahvaste konkurentsis on Eesti kahesaks — Soome, Saksa, Inglise, Rootsi, Ungari, Itaalia ja SSSR-i järele.

Kuid arvestades rahvaarvuga on Eesti nii maailma- kui ka Euroopa riikide omavahelises konkurentsis Soome järele kindlalt teisel kohal.

Eesti kergejõustiklastest on maailma 10 parima tabelitesse pääsenud kuulitõukajad A. Kreek ja A. Viiding ning odaviskajad G. Sule ja F. Issak. Esimesed on omal alal vastavalt 5. ja 7. kohal, teised 4. ja 6. kohal. Need neli domineerivad loomulikult ka Euroopa parimate seas. Seejuures on aga meie kuulimehed seal 2. ja 3. kohal, odamehed aga samaselt 4. ja 6. kohal. Neile neljale lisaks on eestlastest Euroopa edetabelis veel R. Toomsalu — kaugushüppes 8. kohal.

Rahvuspunktide saamisega oleme arvestanud säärast, et igal üksikul alal annab esimene koht 10 punkti, teine 9, kolmas 8 jne. Seejuures pole aga arvesse võetud

3000 m jooksu, mis pole olümpia-ala. Kuna aga seda distantsi joostakse viimasel ajal kogu maailmas ikka tihedamini, viimasel ajal sagedamini koguni kui 5000 või 10.000 meetrit, ning et see ala esineb ikka sagedamini maavõistluste kavas, siis oleme toonud ka selle ala tabeli, mis on maailma ja Euroopa kohta samane. 3000 m annab rahvuspunkte ainult neljale rahvusele — Soomele, Rootsile, Ungarile ja Saksale. Arvestades sellelt alalt saadavate rahvuspunktidega saaksime veidi teissuguse rahvaste paremusjärjestuse maailmatabelis esimeste suhtes. Maailmatabelis oleks selle kaasaarvestamisel rahvaste paremusjärjekord: 1) USA 450,05 p., 2) Soome 174, 3) Saksa 78,85, 4) Ungari 44,85, 5) Inglise 43,65, 6) Jaapani 41, 7) Rootsi 37, kuna ülejäänud rahvaste paremusvahekorrad ja rahvuspunktid jäävad endiseks. Euroopa paremustabelis jääks järjekord endiseks, rahvuspunkte oleks aga esimestel: 1) Soome 230, 2) Saksa 191,5, 3) Inglise 115, 4) Rootsi 109,5, 5) Ungari 87. Rahvaste paremusjärjekorrad neis tabelis, kus on arvestatud rahvaarvuga, 3000 m arvesse võttes ei muutu.

Huvitav on märkida, et 1) nii maailma kui ka Euroopa tabelites saavad rahvuspunkte täpselt 20 rahvust-riiki; 2) suured spordimaad Prantsuse ja Poola pole pääsenud üldse maailma edetabelisse, 3) Soome on maailma edetabelis oma põlisest kergejõustiku-konkurentidist Saksast keskmiselt 2 korda parem, Euroopa edetabelis aga peagu üheväärne Saksaga.

On silmatorkav Soome ja Eesti suur suhteline paremus (rahvuspunktide arvestatud ümber rahvaarvu suhtes) teiste rahvaste ees.

Maailma ja Euroopa parimad 1937. a. hooajal:

100 m		400 m	
Maailma parimad:		Maailma parimad:	
Johnson, USA	10,2	Benke, USA	46,9
Yoshioka, Jaapani	10,2	Woodruff, USA	47,0
Tolmich, USA	10,3	Mallott, USA	47,1
Walker, USA	10,4	Young, USA	47,1
Holmes, Inglise	10,4	Brown, Inglise	47,2
Gyenes, Ungari	10,4	Belcher, USA	47,4
Osendarp, Hollandi	10,4	Roberts, Inglise	47,5
Hänni, Šveitsi	10,4	Shore, L.-Aafrika	47,5
Sweeney, Inglise	10,4	Harbig, Saksa	47,6
Pennington, Inglise	10,4	Kovacs, Ungari	47,7
Mariani, Itaalia	10,4	Euroopa parimad:	
Hornberger, Saksa	10,4	Brown, Inglise	47,2
Neckermann, Saksa	10,4	Roberts, Inglise	47,5
Euroopa parimad:		Harbig, Saksa	47,6
Holmes, Inglise	10,4	Kovacs, Ungari	47,7
Gyenes, Ungari	10,4	800 m	
Osendarp, Hollandi	10,4	Maailma parimad:	
Sweeney, Inglise	10,4	Robinson, USA	1,49,6
Hänni, Šveitsi	10,4	Woodruff, USA	1,50,0
Pennington, Inglise	10,4	Lanzi, Itaalia	1,50,5
Mariani, Itaalia	10,4	Borck, USA	1,50,7
Hornberger, Saksa	10,4	Harbig, Saksa	1,50,9
Neckermann, Saksa	10,4	Cunningham, USA	1,51,4
200 m		Palmason, USA	1,51,5
Maailma parimad:		Handley, Inglise	1,52,1
Crane, USA	20,5	Beatham, USA	1,52,2
Young, USA	20,6	Brown, Inglise	1,52,2
Carter, USA	20,7	Lie, Norra	1,52,2
Johnson, USA	20,7	Linhoff, Saksa	1,52,2
Mills, USA	20,7	3000 m	
Weiershauser, USA	20,7	Maailma ja Euroopa parimad:	
Orr, Kanada	20,8	Jonsson, Rootsi	8,15,8
Rodenkirchen, USA	20,8	Szabo, Ungari	8,17,8
Greer, USA	20,9	Pekuri, Soome	8,19,0
Moser, USA	20,9	Askola, Soome	8,23,2
Richardson, USA	20,9	Mäki, Soome	8,24,8
Euroopa parimad:		Kurki, Soome	8,25,4
Pennington, Inglise	21,2	5000 m	
Hänni, Šveitsi	21,3	Maailma ja Euroopa parimad:	
Osendarp, Hollandi	21,4	Haglund, Rootsi	8,26,8
Holmes, Inglise	21,5	Matilainen, Soome	8,28,8

Euroopa parimad:		5000 m	
Lanzi, Itaalia	1,50,5	Maailma ja Euroopa parimad:	
Harbig, Saksa	1,50,9	Mäki, Soome	14,28,8
Handley, Inglise	1,52,1	Askola, Soome	14,30,0
Brown, Inglise	1,52,2	Lehtinen, Soome	14,31,2
Lie, Norra	1,52,2	Kurki, Soome	14,31,2
Linhoff, Saksa	1,52,2	Ward, Inglise	14,31,6
Goix, Prantsuse	1,52,3	Salminen, Soome	14,32,0
Collyer, Inglise	1,52,4	Szabo, Ungari	14,33,8
Kucharski, Poola	1,52,4	Lämsä, Soome	14,35,0
Wright, Inglise	1,52,7	Jonsson, Rootsi	14,37,2
1500 m		Hellström, Rootsi	14,38,0
Maailma parimad:		10.000 m	
Szabo, Ungari	3,48,6	Maailma parimad:	
San Romani, USA	3,50,4	Salminen, Soome	30,05,6
Wooderson, Inglise	3,51,0	Lehtinen, Soome	30,15,0
Beccali, Itaalia	3,51,2	Murakoso, Jaapani	30,32,0
Johnsson, Rootsi	3,51,4	Askola, Soome	30,34,2
Venzee, USA	3,51,5	Tamila, Soome	30,49,4
Cunningham, USA	3,51,8	Beviaqua, Itaalia	30,59,8
Igloi, Ungari	3,52,2	Szilaghi, Ungari	31,09,6
Jansson, Rootsi	3,52,4	Lämsä, Soome	31,11,2
Lasn, USA	3,52,8	Syring, Saksa	31,12,2
Nilsson, Rootsi	3,52,8	Kelen, Ungari	31,17,0
Euroopa parimad:		Euroopa parimad:	
Szabo, Ungari	3,48,6	Salminen, Soome	30,05,6
Wooderson, Inglise	3,51,0	Lehtinen, Soome	30,15,0
Beccali, Itaalia	3,51,2	Askola, Soome	30,34,2
Johnsson, Rootsi	3,51,4	Tamila, Soome	30,49,4
Igloi, Ungari	3,52,2	Beviaqua, Itaalia	30,59,8
Jansson, Rootsi	3,52,4	Szilaghi, Ungari	31,09,6
Nilsson, Rootsi	3,52,8	Lämsä, Soome	31,11,2
Lehne, Norra	3,53,2	Syring, Saksa	31,12,2
Schaumburg, Saksa	3,53,2	Kelen, Ungari	31,17,0
Sarkama, Soome	3,53,4	Sunderson, Rootsi	31,18,0
3000 m		110 m tõkkeid	
Maailma ja Euroopa parimad:		Maailma parimad:	
Jonsson, Rootsi	8,15,8	Kirkpatrick, USA	13,8
Szabo, Ungari	8,17,8	Osgood, USA	14,0
Pekuri, Soome	8,19,0	Finlay, USA	14,1
Askola, Soome	8,23,2		
Mäki, Soome	8,24,8		
Kurki, Soome	8,25,4		

Staley, USA	14,1
Hartigan, USA	14,3
Tolmich, USA	14,3
Towns, USA	14,3
Walcott, USA	14,3
Patterson, USA	14,5
Kearns, USA	14,5
Humphreys, USA	14,5
Lidman, Rootsi	14,5
Thornton, Inglise	14,5
Nelson, USA	14,5

Euroopa parimad:

Finlay, Inglise	14,1
Thornton, Inglise	14,5
Lidman, Rootsi	14,5
Vegner, Saksa	14,6
Caldana, Itaalia	14,8
Beschetznik, Saksa	14,8
Kumpmann, Saksa	14,8
Elie, Prantsuse	14,8
Mandikas, Kreeka	14,8
Sjöstedt, Soome	14,9
Mathiodte, Prantsuse	14,9

400 m tõkkeid

Maailma parimad:

Benke, USA	52,2
Gonzalos, Argentiina	52,2
Patterson, USA	52,3
Hölling, Saksa	53,3
Kovacs, Ungari	53,3
Rushton, L.-Aafrika	53,3
Hucker, USA	53,4
Scheele, Saksa	53,6
Böhmer, Saksa	53,8
Moore, USA	53,8

Euroopa parimad:

Hölling, Saksa	53,3
Kovacs, Ungari	53,3
Scheele, Saksa	53,6
Böhm, Saksa	53,8
Areskoung, Rootsi	54,0
Kürten, Saksa	54,1
Goix, Prantsuse	54,1
Bosmans, Belgia	54,4
Mandikas, Kreeka	54,4
Joye, Prantsuse	54,5

Kõrgus

Maailma parimad:

Walker, USA	2,09
Burke, USA	2,08
Albritton, USA	2,04,8
Johnson, USA	2,01
Kovtun, SSSR	2,01
Treadghill, USA	2,01
Vickery, USA	2,00,7
Smith, USA	2,00,7
Thurber, USA	2,00,7
Cruter, USA	2,00
Veinkötz, Saksa	2,00

Euroopa parimad:

Kovtun, SSSR	2,01
Veinkötz, Saksa	2,00
Lundqvist, Rootsi	1,98
Kalima, Soome	1,97
Kotkas, Soome	1,97
Peräsalo, Soome	1,95
Odmart, Rootsi	1,95
Bodosi, Ungari	1,94
Gehmert, Saksa	1,93
Persson, Rootsi	1,93

Kaugus

Maailma parimad:

Long, Saksa	7,90
King, USA	7,88
MacRobinson, USA	7,76
Hubbard, USA	7,76
Brooks, USA	7,73
Nutting, USA	7,69,6
Maffei, Itaalia	7,63
Clark, USA	7,62
Peacock, USA	7,61,3
Ch. Walker, USA	7,57

Euroopa parimad:

Long, Saksa	7,90
Maffei, Itaalia	7,63
Berg, Norra	7,53
Aszmus, Saksa	7,47
Stenqvist, Rootsi	7,47
Ström, Norra	7,46,5
Koltai, Ungari	7,43
Toomsalu, Eesti	7,41,5
Leichum, Saksa	7,39
Wölmke, Saksa	7,35

Teivas

Maailma parimad:

Sefton, USA	4,54,6
Meadows, USA	4,54,6
Varoff, USA	4,46
Varmerdam, USA	4,46
Mauger, USA	4,36,8
Oe, Jaapani	4,35
Ganslen, USA	4,26,7
Dill, USA	4,26,7
Osolin, SSSR	4,26
Adachi, Jaapani	4,25

Euroopa parimad:

Osolin, SSSR	4,26
Rajevski, SSSR	4,20
Proksch, Austria	4,12
Djatskov, SSSR	4,10
Lindblad, Rootsi	4,10
Zsuffka, Ungari	4,06
Sznajder, Poola	4,05
Larsen, Taani	4,04
Hartmann, Saksa	4,02
Müller, Saksa	4,01
Bacsalmasi, Ungari	4,01

Kolmik

Maailma parimad:

Ilovaara, Soome	15,62
Togami, Jaapani	15,44
Rajasaari, Soome	15,29
Yada, Jaapani	15,27
Luoma, Soome	15,12
Reccius, Tšiili	15,12
Brown, USA	15,11,8
Metcalfe, Austraalia	14,95
Fukuda, Jaapani	14,92
Ziebe, Saksa	14,92

Euroopa parimad:

Ilovaara, Soome	15,62
Rajasaari, Soome	15,29
Luoma, Soome	15,12
Ziebe, Saksa	14,92
Kent, Saksa	14,90
Karttu, Soome	14,88
Lehtonen, Soome	14,85
Luckhaus, Poola	14,83
Tabai, Itaalia	14,81
Andersson, Rootsi	14,80

Kuul

Maailma parimad:

Reynolds, USA	16,31
Francis, USA	16,30
Woellke, Saksa	16,26
Watson, USA	16,11
Kreek, Eesti	15,90,5
Zaitz, USA	15,90
Viiding, Eesti	15,80
Bärlund, Soome	15,78
Bergh, Rootsi	15,75
Allee, USA	15,71

Euroopa parimad:

Woellke, Saksa	16,26
Kreek, Eesti	15,90,5
Viiding, Eesti	15,80
Bärlund, Soome	15,78
Bergh, Rootsi	15,75
Trippe, Saksa	15,69
Kuntsi, Soome	15,56
Daranyi, Ungari	15,52
Stöck, Saksa	15,50
Kanaki, SSSR	15,50

Ketas

Maailma parimad:

Harris, USA	53,34
Carpenter, USA	51,67
Söilie, Norra	51,57
Prichard, USA	51,38,2
Kotkas, Soome	51,27
Obervegber, Itaalia	50,50
Schröder, Saksa	50,44
Levy, USA	50,31,6
Ryan, USA	50,02
Dunn, USA	49,75

Euroopa parimad:

Söilie, Norra	51,57
Kotkas, Soome	51,27
Obervegber, Itaalia	50,50
Schröder, Saksa	50,44
Syllas, Kreeka	49,63
Bergh, Rootsi	49,62
Kulitz, Ungari	49,39
Hedvall, Rootsi	49,35
Andersson, Rootsi	49,03
Noël, Prantsuse	48,82

Oda

Maailma parimad:

Järvinen, Soome	76,47
Attervall, Rootsi	75,10
Nikkanen, Soome	74,78
Sule, Eesti	73,31
Toivonen, Soome	71,05
Issak, Eesti	70,56
Varszeghi, Ungari	70,22
Terry, USA	69,85
Autonen, Soome	69,47
Poeples, USA	68,70

Euroopa parimad:

Järvinen, Soome	76,47
Attervall, Rootsi	75,10
Nikkanen, Soome	74,78
Sule, Eesti	73,31
Toivonen, Soome	71,05
Issak, Eesti	70,56
Varszeghi, Ungari	70,22
Autonen, Soome	69,47
Rane, Soome	68,20
Breikš, Läti	68,10

Vasar

Maailma parimad:

O'Callaghan, Iiri vab.	60,57
Hein, Saksa	57,22
Blask, Saksa	54,66
Forwardshny, USA	54,64
Siltanen, Soome	54,50
Lutz, Saksa	54,44
Knotek, Tšehhi	54,20
Greulich, Saksa	54,03
Heino, Soome	53,49
Küfner, Saksa	52,85

Euroopa parimad:

O'Callaghan, Iiri vab.	60,57
Hein, Saksa	57,22
Blask, Saksa	54,66
Siltanen, Soome	54,50
Lutz, Saksa	54,44
Knotek, Tšehhi	54,20
Greulich, Saksa	54,03
Heino, Soome	53,49
Küfner, Saksa	52,85
Malmbrandt, Rootsi	52,69

Rahvuste paremus

Maailmakonkurentsis:

USA	450,05
Soome	144
Saksa	76,85
Inglise	43,65
Jaapani	41
Ungari	35,8
Itaalia	31,8
Rootsi	23
Eesti	22
Iiri vabariik	10
L.-Aafrika	9,5
Argentiina	9,5
Norra	8,75
SSSR	8
Tšiili	5
Tšehhi	4
Kanada	3,5
Austraalia	3
Sveitsi	2,8
Hollandi	2,8

Euroopa-konkurentsis:

Soome	200,5
Saksa	189,5
Inglise	115
Rootsi	94,5
Ungari	78
Itaalia	53
SSSR	36,5
Eesti	32
Norra	31,5
Hollandi	30,5
Sveitsi	15
Prantsuse	15
Kreeka	12,5
Pcola	11
Iiri vabariik	10
Austria	8
Tšehhi	5
Taani	3
Belgia	2,5
Läti	1

Rahvuspunkte iga miljoni elaniku kohta

Maailmakonkurentsis:

Soome	38,38
Eesti	22
Iiri vabariik	9,34

Ungari	4,11
Rootsi	3,77
USA	3,68
Norra	3,21
L.-Aafrika	1,17
Tšiili	1,16
Saksa	1,15
Inglise	0,95
Argentiina	0,81
Itaalia	0,77
Sveitsi	0,68
Austraalia	0,45
Jaapani	0,447
Hollandi	0,354
Kanada	0,35
Tšehhi	0,27
SSSR	0,07

Euroopa-konkurentsis:

Soome	53,92
Eesti	29,09
Rootsi	15,49
Norra	11,25
Iiri vabariik	9,34
Ungari	8,96
Sveitsi	3,66
Saksa	2,87
Hollandi	2,59
Inglise	2,50
Kreeka	2,02
Austria	1,18
Itaalia	1,07
Taani	0,84
Läti	0,52
Prantsuse	0,34
Tšehhi	0,34
Poola	0,34
SSSR	0,314
Belgia	0,308

Hindude parim pika-
maajooksja
Berliini
olümpial

Rõõmsaid pühi ja head uut aastat

vahevatele sportlastele ja nende juhtidele soovivad:

Transportäri

V. Levinovitsch

Tallinn

Uus Hollandi 5

Tel. 306-91

A/S.

SAKU ÕLLETEHAS

S. Kloostri 10/12

Tel. 437-36 ja 437-38

O/ü. Riieturite Ühiskaubamaja

R. Ü. K.

Tallinn - Tartu

S. Karja 19

Aleksandri 5

Rõõmsaid pühi ja head uut aastat

vahvatele sportlastele ja nende juhtidele soovivad:

A=S. EESTISIID

TALLINN

VÄÄRTMETALLASJADE JA MÄRKIDE TEHAS

ROMAN TAVAST

PARNU M. 20

TEL. 452-79

EHITUSTEHNILINE KONTOR

ED. OLARI

ESTONIA PST. 19

TEL. 456-90

KARL VESKUS

Rõõmsaid pühi ja head uut aastat
vahvatele sportlastele ja nende juhtidele soovivad:

TH. BÜTTNER

Estonia all 10

Tel. 462-34

KEEMIAÜHENDUS

J. HALBREICH

Paldiski m. 25

Telefon 429-79

RÄTSEPAARI

J. KULL

S. Karja 6

Tel. 468-37

Loose

EESTI SPORDILEHT

SPORDITEADUSLIK KUUKIRI

18. AASTAKÄIK

Nr. 12

DETSEMBER

1937

Eesti Spordileht ilmub Eesti Spordi Keskliidu väljaandel
iga kuu 20. päeval. **Toimetus ja talitus:** Tallinn, Harju 48-6.
.Tel. 444-28. Talitus avatud iga äripäev kl. 9—3.

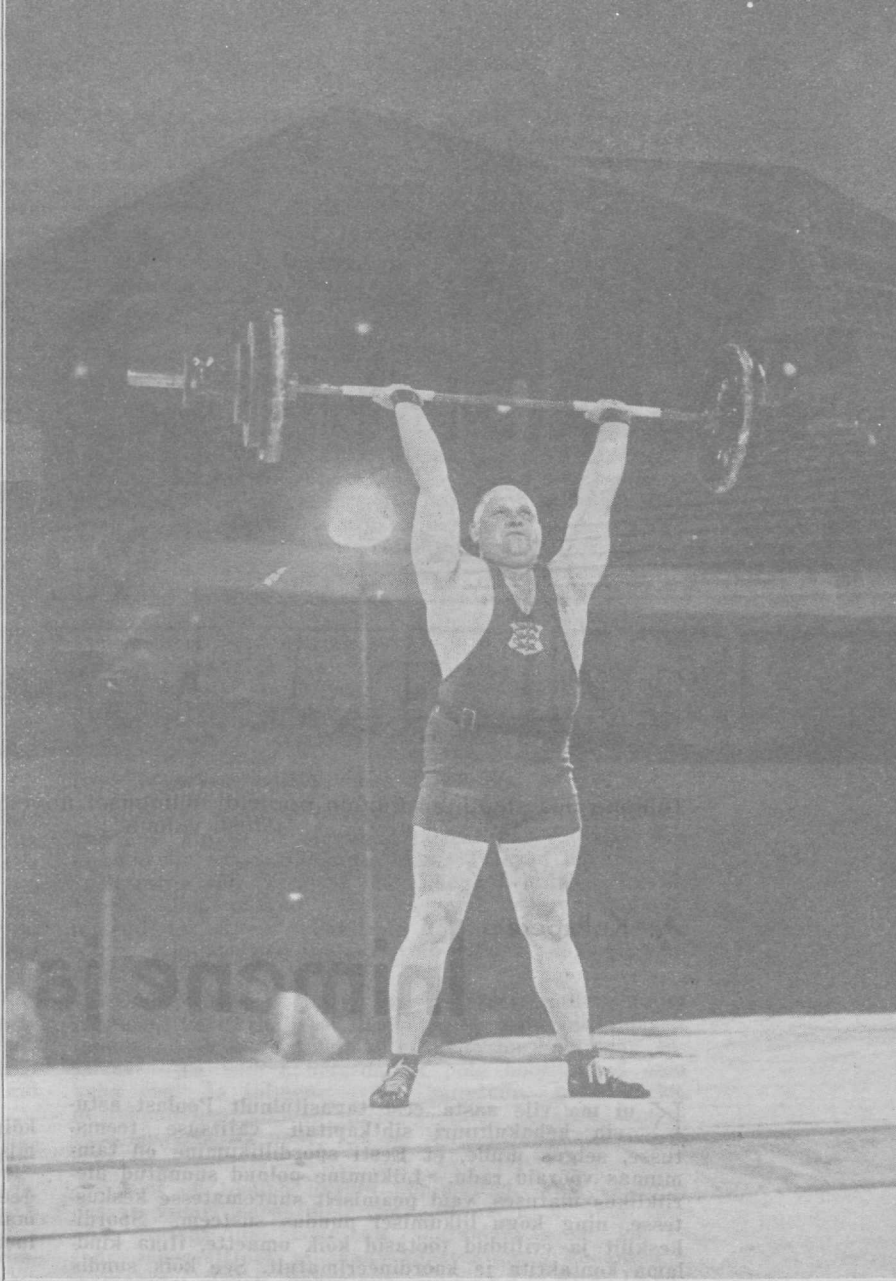
TELLIMISHIND: aastaks 3 krooni, $\frac{1}{2}$ a. 1 kr. 50 snt., $\frac{1}{4}$ a. 75 snt.

Välismaale aastaks 5 krooni, $\frac{1}{2}$ a. 2 kr. 50 snt., $\frac{1}{4}$ a. 1 kr. 50 snt.
Tellimiste vastuvõtm. talituses, kõigis postkontorites ja ajakirjanduse kontorites.

Toimetaja: **A. ADARI.**

Meie uus jõud raskekaalu-poksis —
Martin Linnamägi, keda näib
ootavat hea karjäär. Kaotused
H. Rungele ja P. Anderssonile on
talle üksnes lõugeteks tulevikus
parema saavutamiseks

Arno Luhaäär püstitas tänavu uue maailmarekordi kahe käega tõukamises raskekaalus — 167,5 kg, millega kaua aja järele jälle üks maailmarekord ka eestlaste nimel. — Kas A. Luhaäär on oma võimete tipul või suudab ta järgmisel aastal veel rohkem?

Pildil A. Luhaäär Berliini olümpial 165 kg tõukamisel

Eesti Spordilehe

tellimine 1938. a. peale on avatud. Tellimishinnad jäävad senisteks

Eesti Spordileht

taotleb ka uuel aastal, oma 19. aastakäigul pakkuda lugejaile parimat

Tallinna uus staadioni tribüün pooleldi ehitamisel novembris. Nüüd on tribüün täiesti valmis

A. Kolmpere:

Inimene ja kehakasvatus

Kui ma viie aasta eest tagasi tulnult Poolast astusin kehakultuuri sihtkapitali valitsuse teenistusse, selgus mulle, et Eesti spordiliikumine on tammummas võõraid radu. Liikumine polnud suunatud üleriiklikus ulatuses, vaid peamiselt suurematesse keskustesse, ning kogu liikumisel puudus süsteem. Spordikeskliit ja eriliidud töötasid kõik omaette, ilma kindlama kontaktita ja koordineerimatult. See kõik sundis mind tegema ettepaneku välja töötada kindlam spordijuhtimise kord. Ka kirjutasin sellest E. Spordilehes, milles muuseas nõudsin veel maakonna-spordiinstruktorite ametisse palkamist.

Minu ettepanekud jäid kauaks kalevi alla. Alles siis, kui keskliidu esimehe kohale asus tema praegune esimees, riigisekretär K. Terras, võttis asi pöörde. Selgus, et temal olid samad mõtted, mis minul, isegi kaugenlatuslikumad. Uus esimees kutsus kokku eriliitude esindajate koosoleku, millel rääkis vajadusest luua tugev juhtimise keskparatuur, maakondlikud liidud ja maakonna-instruktorite kaader.

Aasta hiljem kutsuti ellu erialaõpetajate ja maakonna-instruktorite aparatuur. Ühtlasi reorganiseeriti kogu spordijuhtimise aparatuur. Kokkuvõtte tööst uuel alusel on momendil järgmine:

1) Maakonna-instruktorid on teinud rohkesti tööd kehakasvatuse propageerimiseks, organiseerimiseks ja sporditehnilises juhtimises maakondade piirides.

2) Erialade õpetajad on läbi sõelunud peagu kogu maa, kuigi mitte just kõik keskused, andes õpetust ja organiseerides omapoolt. Kõik eriala õpetajad pole seda siiski teinud, kuid nende passiivsest vastuseisust on keskliit õigel ajal aru saanud ja teinud vastavad järeldused.

3) Maakonnaliitude tegutsemine pole läinud just kõige libedamini, kuid on siiski näha, et spordiliikumise juhtimine on muutunud korralikumaks.

4) Eriliidud on saanud oma ala paremini propageerida ja juhtida, milles neile suurt abi pakkunud maakonnaliidud, erialade õpetajad ja maakonna-instruktorid. Kontakt on parim mis praegu võimalik.

5) Keskliit ise on suutnud liikumist juhtida täiesti süstemaatilisel ja õiglasel.

Kui paari aasta jooksul pole veel suudetud teha kõik, mis oleks pidanud, siis on takistuseks olnud majanduslik külg. Kuid olnud võimalused on leidnud kasutamist täiel määral. On sooritatud suur katse, mis aga on annud häid tagajärgi.

Ainuke ala, milles isiklikult ei näe edusamme, on võimlemine. Sel alal oleks võidud korda saata rohkem. Kui otsekohe ei saa süüdistada isikuid, ühinguid ja eriliitu, siis, sügavamalt mõeldes, on süüdi olnud ka vastavate ruumide puudumine, kus võimlemist oleks saanud nii harrastada nagu tarvis.

Kuid mõningaid suuri väärsamme on võimlemisjuhid siiski teinud. Kõigepealt: ei ole kasutatud võimlemiseks suvist aega vabas looduses. Miks pole propageeritud võimlemist suvel, jääb suureks küsimusmärgiks. Teiseks: puudub kindel ja ühtlane võimlemissüsteem. Ühed pooldavad üht, teised teist. Süsteemide ühtlustamine on puudunud sellepärast, et pole tarvilikuks leitud moodustada katsekoda võimlemis-eriteadlastest, arstidest ja psühhiaatritest. K o l m a n d a k s: võimlemist pole suudetud viia kõigisse seltsidesse, kus selleks olnud võimalused, ja seltsse, kus võimlemist juba harrastatakse, pole suudetud kaasa tõmmata koostööle võimlejate liiduga. Küll on

suunatud võimlemist paljudesse säärastrasse organisatsioonidesse, keda samaaegselt pole toodud keskliidu liikmeteks. Neljandaks: tundub, et võimlemise kõrval on rohkem propageeritud rahvatantsu. Keegi ei ole rahvatantsude harrastamise vastu, kuid see peaks kuuluma teiste organisatsioonide alla. Suur vahe valitseb võimlemise ja rahvatantsude vahel.

Võimlemisliikumise süvendamiseks pole kasutatud kõiki võimalusi. Samas on aga tulnud ette heitma keskliidule, nagu polevat viimane rõhku pannud spordi viimiseks massidesse.

Etteheidete tegemisel on silmapaari vahele jäetud nii palju. Spordi keskliidu noored ehk SKN on ainult ühe aasta vältel suutnud organiseerida 170 rühma, kuhu kuulub üle 8000 noore, kellele antakse kehalist kasvatust. Suusatamisspordis on üksnes suusamärke välja antud tuhandeid. Eeloleval talvel loodetakse uutena välja anda 5000 märki. Ujumises on juba ainult Pärnus, kus veesport varemalt oli madalal tasemel, nüüd 400 noort ujumat. Tõstmises on 10 kuu vältel kangi juure toodud üle 1300 uue tõstja. Seejuures ei saa jätta märkimata selle ala eriopetaja suuri teeneid. Veel lisaks need hulgad, kes harrastavad kergetõustikku, maadlust ja igasuguseid pallimänge, kas see kõik kokku pole süski mass?! Võib küll nõustuda, et suhteliselt meie riigi elanike arvuga võiks see mass olla suurem, kuid kehakasvatuse suuremaks propageerimiseks on takistuseks olnud eespool öeldult majanduslik külg, mis veelgi nõrk.

Meie sihiks jääb suurendada spordimassi. On tarvis, et iga inimene hoolitseks oma kehakasvatuse eest, et inimene kergelt ei murduks eluvõitluses. Kõik inimesed sportigu. N-n. rekordsporti ei suru talle peale keegi. Kuid igas inimeses peitub auahnus, mis spordis tähendab edasipüüdmist rekordi poole. Iga inimene püüab oma tagajärgede parandamisele. Näiteks inimene, kes hakkab õppima ujumist, algul üldse ei püsi vee peal. Kuid õppinud liigutused, püüab ta juba ujuda. Ta tahab juba kauem vee peal püsida, ujuda pikemaid maid ja ujuda kiiremini. Või võtame isiku, kes hakkab võimlema. Algul on ta keha puine. Siis omandab ta suurema painduvuse, õpib kätte harjutusi ja arenedes tahab ta sooritada üha raskemaid harjutusi. Kas see kõik ei vii n-n. rekordile?

Iseasi on, kas inimene viib oma võimed avalikkuse ette või jätab üksnes enda teada. Keegi ei nõua, et inimene esineks avalikkuse ees, kuid kes seda teeb, see peab vastu võtma ka teatud kohustused. Ta peab olema alati korrektne, käituma sportlaslikult. Seega on avalikkuse ees esinemisel sügav kasvatuslik eesmärk.

Meie ei saa jääda peatuma sellele, mis seni saavutatud, — see on selge ka ütle mata. Iga Eesti kodanik peab saama kehalist kasvatust, ja seda mitte ainult teatud eluaastates, vaid sündimisest kuni kõrge vanuseni.

Vastsündinud lapse juures tuleb juba läbi viia kehaharjutusi, et laps ei kasvaks nagu metsas puu. Teadlased on juba selle kallal töötanud, kuidas viia läbi kehaharjutused imikute juures. Tuleb vastavaid kursusi korraldada emadele. Samuti tuleb välja töötada süsteem, kuidas last kehaliselt kasvatada edaspidi, enne kui ta veel kooli pääseb.

Kehalise kasvatuse teine ajajärk algab inimlapse astumisel kooli. Kehaline kasvatuse koolides pole veel nii välja arenenud, nagu ta peaks olema. Peab olema kindel kava, mida tuleb teha algkoolis, keskkoolis ja gümnaasiumis. Kui inimene lõpetab gümnaasiumi, peab ta kehalises kasvatuses olema küps. Ta peab tundma kõiki tähtsamaid spordialasid, nii teoreetiliselt kui ka praktiliselt.

Lõhe inimese kehalises kasvatuses võib tekkida siis, kui algkooli lõpetanult ei minda kõrgemasse kooli. Siin peavad appi tulema seltskondlikud ja spordi organisatsioonid, et kutsuda algkooli lõpetanud oma perre. Kas on meil keegi organisatsioon käinud algkooli lõpetajate juures kutsumas neid oma keskele? Kui inimene kord sõjaväeteenistusse astub, peab ta olema juba tehtud mees, kellele sõjaväeteenistus kehalise kasvatuse mõttes oleks ilikooliks.

Kolmas ajajärk inimese kehalises kasvatuses algab siis, kui ta on sirgunud täisealiseks (20-a.). See on raskeim ajajärk inimese elus. Tulevad leivamured, ja inimene võib kergesti lüüa käega kehalisele kasvatusele. Siis peavad vahele segama spordiorganisatsioonid, et inimest kehalisele kasvatusele mitte lasta minna kaotsi. See ajajärk võib vältada 35.—40. eluaastani.

Neljas ajajärk algab 40. eluaasta paiku, millal inimene, kes kehalisest kasvatusest pole küllaldaselt imbutatud, hakkab tundma, et keha on kaotamas liikuvust. Ta võib kahetseda, et pole hoolitsenud oma keha eest ja inimene võib muutuda ükskõikseks, mittehoolivaks. Tuleb välja töötada kehalise kasvatuse süsteem ka neile, kes on jõudnud juba säärasesse ikka.

Ülal on toodud üksnes põhimõtted, mida täiendades ja viimistledes tuleb viia ellu. Siin on suur tööpõld, kuidas iga kodanikku, vaatamata soole, kasvatada sääraselt, et ta jääks väärtuslikuks kodanikuks isamaale. Tuleb kasvatada tugevat eestlast,

Rida koolinoori, kes juba nüüd nimekad sportilased. Esimesed kolm poeõl. gümnaasiumist (end. realkool): L. Helmre (kõrgus 1,75), A. Hallik (kõrgus 1,80, 400 m 51,7), ja V. Pihõ (100 m 11,5); O. Reile, prantsuse lütsõeum (kauõ. 6,25), F. Tamm, G. Adolffi õõmn. (100 m 11,4) ja H. Vaineti, Nõmme õõmn. (oda 58,65)

Rõõmsaid jõulupühi

lugejatele,
kaastöölisele,
komisjonäridele,
toetajatele jne.

Eesti Spordilehe toimetuse ja talituse

kes on suuteline vastu pidama elu, sõdade ja majanduslikkude raskuste mõllus.

Kuidas kõike läbi viia, selleks esitan alljärgnevalt vastava kava.

Minu poolt esitatav kava võib tunduda fantastilise, kuid kui kava vaadelda sotsiaalsest ja tervishoidlikust küljest ning kui tahetakse kasvatada raudset eestlast, siis pole kava kaugeltki fantastiline. Et täita kõike seda, mis eelmises peatükis kirjeldatud, selleks vajame spordijuhtimise ja ka instruktorite võrgu laiendamist praegusest kümneid kordi suuremaks. See omakorda nõuab raha, viimast koguni seesugusel määral, et vähemalt praegu ei juleta seda niipalju loota. Kuid näen ette minu kava elluviimist ainult järk-järgult — kümne aasta vältel.

Kõigepealt pean vajaliseks asutada sotsiaal- või haridusministeeriumi juure rahva kehalise kasvatuses osakond, mille ülesandeks oleks välja töötada kavad ja kõrgemad põhimõtted kogu rahva kehalise kasvatuses alustena. Osakond, mille koosseisu kuuluksid vastava juhatajaga eesotsas arst, noortekasvataja ja kantseleijõud, töötab välja teaduslikud kavad, mis kujul pakkuda ühele või teisele, vastavalt kasvuauele, kehalist kasvatust. Ühtlasi peaks osakond kontakti riigivõimu ja spordijuhtimise aparatuuri vahel.

Spordi keskliidule jääks praktiline töö koos kõigi praeguste ülesannetega, vast koguni laiendatud kujul. Keskliidul tuleb suurendada praegust erialaõpetajate ja instruktorite kaadrit. Praegu on meil 10 erialaõpetajat ja 12 maakonna-instruktorit. Sellest aga ei piisa, sest töö paratamatult paisub nii suureks, et praegu olev kaader ei suuda kõiki ülesandeid täita.

Keskliidul oleks vaja: 1) noorte kehalise kasvatuses alal peale meesjuhi veel naisjuht; 2) igasse maakonda (Virumaa kaheks jagatud) ja lisaks Tallinna ja Tartusse üht mees- ja üht naisjuhti — kokku seega 30 juhti noortele; 3) kujundada noorte kehalise kasvatuses liit, mis alluks keskliidule ja mille alla omakorda kuuluks noortejuhitajate kaader; 4) kõigi maakonnaliitude juure kutsuda ellu noorte seksioonid; 5) spordiseltside ja asjastuhvitatud seltskondlike organisatsioonide juure asutada noorte kehalise kasvatuses osakonnad.

Edasi:

Igasse maakonda seada ametisse kõigi erialade instruktorid — kergejõustikus, ujumises, võimlemises, poksis, maadluses, tõstmises, käsipallis ja jalgpallis, peale selle naisinstruktorid võimlemises, pallimängudes ja ujumises ning lõpuks ajutised instruktorid (pooleaastase töökoormatusega) suusatamises, tennis ja hokimängus. Seega kokku igasse maakonda 14 instruktorit ja kokku kõigi maakondade peale 168 instruktorit. Peale selle oleks veel vaja, et iga maakonnaliidu juures töötaks arst.

Kõik kokku see tähendaks rohkem kui 200 palgalist jõudu. Iseenesest ju „astronoomiline“ arv, kuid rahva huvides on spordiinstruktorite kaader niisama suure tähtsusega kui sõjavägi ja politsei. Viimased kaitsevad riiki ja peavad korda, instruktorite kaader aga kaitseks rahva tervishoidu.

Et saada vajalisel määral instruktooreid, tuleb asutada spordikool. Sellest kasvatusel on väga huvitatud majandusminister K. Selter, kes minule juba teinud ülesandeks koostada kalkulatsioonid spordikooli asutamiseks ja leida sobiv koht koolile.

Olen välja arvestanud, et kehalise kasvatuses instruktorite ja õpetajate kaader läheks aastas maksma kuni 350.000 krooni. Suur summa, kuid kellele see ohverdatakse? — Rahva tervishoiule.

Veel edasi peaksime saama nii kaugele, et asutatakse naiste kehalise kasvatuses liit eriliiduna ja keskliidu alla kuulvana. Naiste kehalise kasvatuses liitu juhtigu naised ise. Naiste seksioonid asutatagu ka maakonnaliitude juure.

Ühtlasi tuleb suuremal määral hoolitseda sportimisvõimaluste eest. Selle all on mõeldud võimlate, ujulate ja spordiväljakute võrgu laiendamine.

Minu kava näib vast koguni utoopiana, kuid julgen uskuda, et kümne aasta pärast on see ellu viidud. Omal ajal, kui nõudsin ainult kuue maakonnainstruktori ametisse seadmist, nimetati mu kava samuti utopiaks. Nüüd on meil aga kuuest inimesest mitmekordselt suurem kaader ja asi on kõigiti täiesti loomulik. Elu ise on surunud peale ja ta surub ka edaspidi.

Rõõmsaid pühi ja head uut aastat
vahvatele sportlastele ja nende juhtidele soovivad:

Tallinna kivitrukikoda

R. Tohver ja Ko.

Tartu m. 49

Tel. 313-07

Tehniline büroo

Vennad Uibopuu

Pärnu m. 16

Tel. 446-10

O-ü. „Systema“

Lai 9

Telefon 430-09

Restoran-öölokaal

Dancing Paris

Müürivahe 2

Tallinnas

25

V. S. Sport

V. S.

Spordi

vaim

Kas tõesti juba 25 aastat V. S. Sporti? Selle küsimuse umbusklikku laadi veelgi suurendades veendud endamisi paratamatult, et Aeg tormab edasi kiiremini moodsaimatest autodest ja lennukitest. Ilma pikemata tuleb uskuda, et V. S. Spordile endale see Aja kiirtempo ja veerandsajandi lühisus on olnud veelgi selgemini märgatavaks. Teha on suudetud rohkesti, kõigile ilmselt palju, kuid järgmiseks veerandsajandiks ootab ees tee edasi senisest veelgi suurema tegevusväljaga ja senistest veelgi suuremate ülesannetega.

Tegijal kaob Aeg käest. V. S. Sport teab ja tunneb seda eriti hästi. Ja veerandsaja aasta pikkuses võidukihutamises käest järjest lipsahtava Ajaga on V. S. Sport, nagu Suur Tegija kunagi, tulnud toime tööga, mis otsib endale võrdset.

V. S. Spordi nüüd juba veerand sajandit kestnud laialdase tegevuse haaramine lähipilguga osutub võimatuks. Need mehed, kes 25 aasta eest asutasid V. S. Spordi, asusid tööle endastmõistetavalt oma parema tahtmisega, kuid nüüd, veerand sajandit hiljem, on veelgi endastmõistetavam see, et nendel asutamispäevil ei saanud olla ettekujutust, milliselt saavutusvõimsaks organisatsiooniks rahvusvaheliseski ulatuses kujuneb V. S. Sport.

V. S. Sport on meie spordiliikumise suurimaid hälle. Ja kui V. S. Sport oma veerandasajandilist juubeliaastat märkinult lahkub oma praegusest kodust Falgi aialt, siis edaspidi Falgi aed tähendab mitte üksnes üht meie spordihälli ja V. S. Spordi omaaegset kodu, vaid veel palju enam — nimelt meie Spordi Kindlust. Falgi aeda, kus poisina joostud ja palli mängitud, kus võrsunud ja harjutanud meie kuulsamad olümpiavõitjad, tuleb ju Eesti Spordihoonde. Selle oma asukoha tõttu Eesti Spordihoonde kujuneks ühtlasi ka nagu monumentiks V. S. Spordi veerandasajandilisele tegevusele.

Elustaja — see on nimi, mis V. S. Spordile tuleb anda, vaadates tagasi V. S. Spordi sündimisele ja ta senisele tegevusele. Igavene võistlus, alatine tung edu poole, kahe sõnaga öeldult: Suur Konkurents — see on

see, mille meie spordis on loonud V. S. Sport. Selle konkurentsi loomisega on V. S. Sport elustanud meie sporti, on teinud teda tugevamaks, võistlusvõimelisemaks ning selle tulemusena — võidukamaks. Meie spordi elustamise ja võistlusvõimelisuse arendamise alal on V. S. Spordil nii suur osa, et meie spordi-ajaloos omab erilise ja silmapaistva koha V. S. Spordi Vaim, eriti selle võistlusvaim, fighting spirit, mille omamine tähendab esimest võidupanti.

Kui V. S. Spordi siin loendamatu võitude puhul küsida: What Price Glory? Mis on Kuulsuse Hind? — siis vastuseks seda küsimust eriküljest täitvana tuleb väga paljudel puhkudel kõrgekaalulisena arvesse V. S. Spordi Vaim, V. S. Spordi fighting spirit. See on siiani olnud meie tugevaimad, väljapaisvaimad, meie ürgjõulisim.

Jalgpallis ja jääpallis V. S. Spordi sinivalgete väljale tulek, maadluses V. S. Spordi mustade trikoode matile tulek, poksis ja korvpallis V. S. Spordi sinisäride ringi ja saali ilmumine — see on võistluseelse fighting spirit'i õhkkonna tõstnud kõrgemale kraadimääradele kuni tavatuseni. Kõiki neid V. S. Spordi sinivalgeid, siniseid ja musti ühendab V. S. Spordi embleem — vahtraleht, mille mõju võidakse pidada koguni imetegevaks.

V. S. Spordi asutamine kahekümne viie aasta eest oli kahtlematult ja vastuvaidlematult julge üritus ja täisenergiline samm, mille eest tuleb tänulik olla V. S. Spordi veteraanidele. Nende sinivalgete vanade veteraanide see asutamissamm on olnud omataoliseks sinipiivaks, millest nüüdseks on võrsunud kindlate juurtega ja võimsa tüvega puu. See asutamissamm on rohkest jõuduandvana renteerunud kogu meie spordiliikumise ja ühtlasi meie rahva tervise ning võimsuse täsedamaks eduks.

Julge algus üksinda ei tähenda aga veel kaugeltki täisvõimelist ja kindla kestvusega eluiga, vaid selleks viimaseks on ilmtingimatult tarvilised mehed, kes asja tubliult edasi viivad. Ilma tüsedate edasiviijateta ei ole mõeldav ühegi organisatsiooni püsi ega edu. V. S. Sport ka oma edu säilitamise ja arendamise alal on

25 a. spordipõllul

õnnelikuna leidnud endale väarikaid mehi. V. S. Spordi juhtimine on püsinud kindlates kätes, mille tõttu V. S. Sport peale endale väga rohkearvuliste meistritiitlite võitmise on meie spordirahvale suutnud anda rohkem olümpiavõitjaid kui ükski teine meie spordiorganisatsioonidest. Kui V. S. Spordi asutamine kahekümne viie aasta eest võis tunduda ettevõttena, milles ei puudunud teatav romantika, siis nüüdseks sellest romantikast on kujunenud reaalsus, mis oma tänapäeva-tegudega võrratult ületab algpäevade-unistused. V. S. Sport oma esimesest eluaastast nüüdse kahekümnekuuendani — see sinivalgete organisatsiooni käekäigu napolisõnalise kirjeldusena tähendab jõudmist romantika juurest olümpiategudeni.

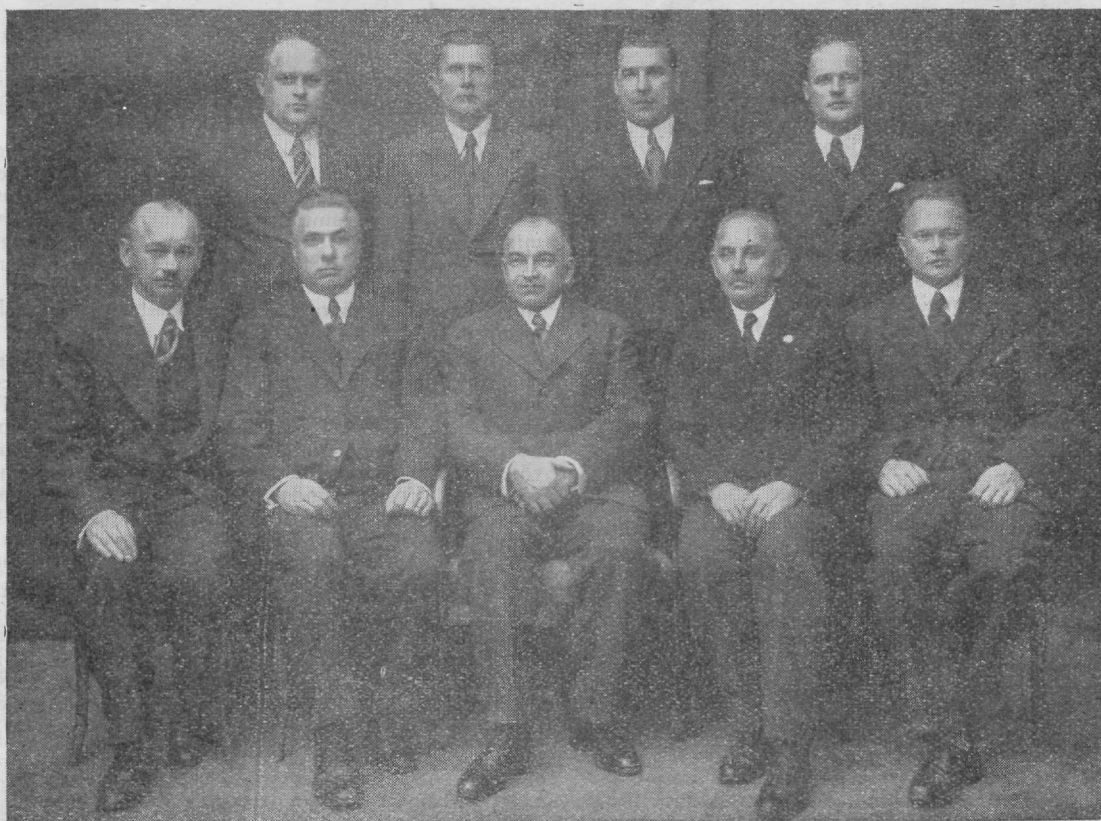
V. S. Sport ei ole enam väike ja tundmatu Tallinna spordiklubi, vaid nüüdseks ta kindlalt kuulub nende

mitte paljude, kuid seda võimsamate maailmaklubide sekka, kelle liikmeskonna rivis on maailma hiilgavamaid ja kuulsamaid olümpiavõitjaid.

Teisel, nüüd algaval, veerandsajandil on V. S. Spordi kõrgeks kohuseks jätkata oma teed sääraselt, et sellest tema võidukusest kujuneks murdumatu ja seda hiilgavam traditsioon, mis traditsiooninagi suudab säilitada oma värske elujõulisuse. Ja siis V. S. Spordi embleem, tema vahtraleht, tundub veel tõelisemalt imetegevana, nii et ta V. S. Spordi liikmete rinnal edasi püsites annab uut karujõudu, millega olümpiatammetelt raputatakse uusi medalitõrusid.

What Price Glory? Mis on Võidu Hind? Selleks on V. S. Spordi kõigile liikmetele V. S. Spordi vaim.

TOOMAS KIVI.

V. S. Spordi juhatus juubeliaastal. Istuvad H. Rõivas, abiesimees V. Pii, esimees kindral P. Lill, G. Vönso ja E. Reisberg. Tagaseinas: A. Luhaäär, K. Gern, P. Laaman ja E. Bysirõm.

Hiilgerikkad tegevusaastad

Ule rõõmude ja murede, läbi eluvintsutuste ja tormide on V. S. Sport purjetanud välja hõbejuubelile, mis seltsi elus tähendab sama, mis kuldjuubel. Kaksikümmend viis aastat on V. S. Sport raiunud pidada oma eesmärgi ja teinud seda vapralt. Temast on võrsunud mitte ainult Eesti, vaid ka maa-

ilma parimaid spordiseltse, kes täielise rahuldustundega võib tagasi vaadata tehtud tööle. Ta on samunud kindlat rada Eesti spordiliikumises, olles selle üheks tähtsamaks edasiviivaks teguriks tänapäevani kui ka, milles ei saa kahelda, tänapäevast edasigi.

V. S. Sport asutati ajal, millal Tallinnas ainsa

EESTI SPORDILEHE

uue-aasta-
numbriga

on hinnata kaasas
käesoleva aastakäigu

SISUKORD

spordiseltsina tegutses Kalev. Kuid üks selts jäi aga kitsaks hulgale tegevushimulistele noortele jõududele, pealegi oli teist seltsi vaja juba üksnes konkurentsi võimaldamise pärast. Konkurents on tähtis juba arengu pärast. Kuid V. S. Spordi asutajail tuli murda palju raskusi, enne kui pärast paljusid reise toleaege kuberner juure ja pärast mitmekordseid pealesunnitud muudatusi seltsi põhikiri lõplikult kinnitati 20. mail 1912. a. Ka hiljemgi tuli ületada raskusi, kuni võis täies hoos tööle asuda.

Asutamisest saadik on V. S. Sport kaasa löönud paljudel spordialadel. Ja, nagu ta täiesti õigustatult võib nentida, on ta kõigil kaasalöödud aladel osutunud teistele kardetavaks võistlejaks ja sammunud peagu alati esirinnas. Samuti on väga mõjuv ja edasi viiv olnud ta töö meie spordiliikumise organiseerimisel, milleks ta spordi-keskorganisationsioonidesse on annud külluses töökamaid jõude.

Kuigi spordis ei eelistata üht ala teisele, võib V. S. Spordi kuulsusrikkamaks alaks pidada maadlust, milles ta on küündinud maailma kõrgeimasse klassi. Olgu mõõdupuuks kas või see, et Eesti saavutatud 11-st olümpiamedalist maadluses on kaheksa toonud mehed, kes kandsid ja kannavad rinnal vahtralehte, V. S. Spordi märki! Vahtralehe-kandjate perest on võrsunud rida olümpiavõitjaid, maailmameistreid ja euroopameistreid, kes Eestit tutvustanud kogu maailmale võimsa spordirahvana.

V. S. Spordi perest on võrsunud enamik Eesti kangemaid matihunte. 1921.—1937. aastani Eestis väljaantud 192-st meistritiitlist greeka-rooma ja vabamaadluses on V. S. Spordi maadlejad omandanud peagu kaks kolmandikku — 122! V. S. Spordi päralt on ka see rekord, et ta ainsa seltsina on ühel aastal omandanud kõik meistritiitlid — 1934. a. greeka-rooma maadluses. Lisaks on V. S. Sport annud kõige enam mehi ja kordi maadlusinternatsionaalideks — temale kuulub esikoht 27 mehe ja 162 korraga. Siinkohal viiks pikale V. S. Spordi kõigi maadluskuuluste nimetamine. Sellepärast lepime ainult osalise nimekirjaga, mille eesotsas on K. Palusalu, V. Väli, A. Neo, R. Steinberg, ja A. Kusnets, kes toonud olümpiamedaleid.

Ei ole ime, kui V. S. Spordi nime nimetamisega otsekohe ka meenuvad jalgpalliväljal tormavad sinivalged, V. S. Spordi võistlusdress jalgpallis. Meie jalgpallispordiski on V. S. Spordi osatähtsus esmajärguline.

Juba asutamisest saadik tõusis V. S. Sport meie tugevaimaks pallikeskuseks, millist positsiooni ta on pidanud peagu kõigil 25 aastat. Aastast 1915 kuni esi-

meste esivõistlusteni oli V. S. Sport võitmatuks meeskonnaks. Ta on ka meie esimene jalgpallimeister — 1921. a. Kokku on sinivalged olnud meistriks üheksa korda — peale 1921. a. veel 1922., 1924., 1925., 1927., 1929. ja siis kolm korda järjest 1931.—1933. a. Tänavu, nagu juubelikingiks, rühkis V. S. Spordi jalgpallimeeskond sügismeistriks, mis võrdub peagu meistritiitlile, kui võtta arvesse, et käesoleval aastal meistritiitli väljaandmist ülemineku puhul uuele esivõistluste süsteemile ei olnud.

Esivõistlustel on V. S. Sport võitnud kaks suurimat trofeed-rändauhinda — E. Saarepera ja riigivaneema karikad. Tänavu alustas meeskond starti vägede ülemjuhataja kindral J. Laidoneri rändauhinnale.

Koos väljapaistvusega esivõistlustel on maavõistlustel Eestit esindanud V. S. Spordist pärit rahvusmängijad 490 korral. See moodustab löviosa, kui silmas pidada, et üldse on Eestil internatsionaalkordi olnud 1198. V. S. Spordi perest on võrsunud ka kolm kuldinternatsionaali — E. Tipner, E. Einman ja K. Sillak.

V. Spordi jalgpalli-ajalugu on hiilgusrikkam kui ühegi teise organisatsiooni oma, kes meil jalgpalli alal tegtsenud.

Falkpargi aias V. S. Spordi seltsimajas on väike kambrike, mis on tõstetreeningu ruumiks. See madal kambrike on juba rohkem kui kümme aastat pakkunud ulualust Eesti tõstesporti suurimale kantsile, mida oma tõstjatega on V. S. Sport.

Pole liialdus ütelda, et V. S. Sport on juba 1924. aastast saadik oma käes hoidnud Eesti tõstesporti hegemooniat. 1922. a., millal V. S. Sport alustas tööd tõstesporti arendamiseks, tuli tal rahulduda võrdlemisi tagasihoidlike resultaatidega. Kuid arengu jätkudes saavutas V. S. Sport meie tõstespordis niivõrd auväärse koha, et võis end nimetada Eesti tõstesporti arengu määrajaks. See positsioon on tal tänapäevani.

Eestis väljaantud 85 meistridiploomist tõstmises on V. S. Spordi tõstjad võitnud 28, millest rohkem pole saavutanud ükski teine selts. Pealeselle on V. S. Spordi tõstjad kõige suuremal arvul kordi esindanud Eestit olümpiamängudel, maailmavõistlustel, euroopavõistlustel ja maavõistlustel. Kokku on nimetatud võistlustel Eestit esindanud 28 meest 77 korraga, kuid peagu 50% (10 tõstjat 37 korraga) on annud V. S. Sport. Rekordiks on, et 1931. a. maavõistlusel Lätiga Riias olid kõik viis internatsionaali V. S. Spordist!

V. S. Spordi kuulsusrikkaim tõstja on A. Luhaäär, kelle nimel on praegune raskekaalu maailmarekord kahega tõukamises — 167,5 kg, saavutatuna tänavu — seltsi juubeliaastal. V. S. Spordi perest võrsunud teisteks nimekamateks tõstjateks on E. Lund, R. Teitelbaum, A. Mäll (praegu riiklik tõsteõpetaja), G. Ernesaks (†), J. Mändmets jne. Tänapäeval on V. S. Spordi tõstjate nimel 12 Eesti rekordi.

Ei ole uudiseks seegi, et V. S. Sport on olnud Eesti poksihälliks, kus kasvasid meie esimesed poksijad. Poksiga alustati V. S. Spordi juures 1921. a., millal asutati poksijate grupp eesotsas J. Saare, E. Hermani, V. Einmani-Eenmaa, H. Nirgi ja vendade Maatsoo-Matsovitega. Esimesed õppetunnid saadi tuntud elukutseliselt poksijalt Harlampievilt. Sama, s. o. 1921. aasta sügisel toimus juba esimene välisvõistlus — Helsingis, kus kaheksast mehest viis tuli tagasi võiduga ja üks viigiga. Eestis esimesed rahvusvahelised võistlused toimusid jällegi 1921. a.

Uusi poksijaid kasvas järjest juure, milles suurt osa mängisid V. S. Spordi korraldatud kursused. Nimekamateks meesteks V. S. Spordi värvides olid eeskätt V. Palm, meie esimesi suurpoksijaid, K. Gern, J. Viikberg, R. Kuura, H. Saasepp, E. Taar, L. Nielenler, A. Reinke, B. Griidin jne. Esivõistlustel ja klubimatšidel oli V. S. Sport ületamatu, kuni alles viimastel aastatel Tallinna Poksiklubi hegemoonia endale haaras.

Osa V. S. Spordi poolt mitmel poolt spordialadel jäädavalt võidetud rändauhindu

Kui suurt ja mõjuvat osa on V. S. Sport mänginud Eesti poks ajaloos, seda illustreerib seegi, et 110 meistritiitlist on V. S. Spordi poksijad omandanud kõige rohkem — 46. Ka internatsionaalide andmisega on esikohal V. S. Sport — 22 poksijat 73 korda.

Jääpallis mängimist alustati V. S. Spordis juba 1914. a., millal seltsi esimene esimees A. Kukk tarvili- sed abinõud muretsetes Peterburist. 1920. aastast tuli V. S. Sport viis korda järjest Eesti meistriks ja hil- jem veel viis korda. 1933. a. jäi V. S. Sport ilma oma liiväljast. Varsti loobuti Eestis jääpallist ja mindi üle jäähokile. 1935. a. tuli V. S. Sport jää- hoki-meistriks ja samal ajal Eesti talimängude võitjaks.

Rahvumängijaid on V. S. Sport annud 66 korda, mida teised seltsid pole ületanud. Ka jäähokis, milles esimene maavõistlus peeti tänavu, andis V. S. Sport neli rahvumängijat.

Alad, milles V. S. Sport praegu peagu üldse enam kaasa ei löö, kuid milles ta omal ajal oli Eesti parim, on kiiruisutamine, jalgrattasõit, korv- ja võrkpall ning kergejõustik. Korvpallis on V. S. Sport olnud kaks aastat järjest (1925.—1926. a.) Eesti meistriks ja annud rea rahvumängijaid, ühel aastal kogu rahvusmeeskona koosseisu. Võrkpallis oli V. S. Sport Eesti meistriks 1925. a.

Kiiruisutamises on V. S. Sport annud omaaegse

Eesti parima mehe, kelleks oli Chr. Burmeister-Puurmeister. Ta tuli üheksa aastat järjest Eesti meistriks ning kord olid tema nimel kõik Eesti rekordid. Koos Puurmeisteri loobumisega sportimisest jäi see ala V. S. Spordis sööti.

Jalgrattasõidus oli V. S. Sport omal ajal Eesti tugevaim kants, kuni üldise huvi kadumisega selle spordiala vastu jalgrattasõit vajus varjusurma ka V. S. Spordis. Kuid selts on annud Eesti parimad jalgratturid, kellest olgu nimetatud N. Tschutschelov, F. Raba, J. Golding, O. Kõlkar, A. Zelõkovski j. t.

Kergejõustik oli seltsi tegevusrikkamaid alasid seltsi asutamisest saadik kuni 1928. aastani, millal rendilepingu lõppemise tõttu oldi sunnitud ära andma oma spordiväljak. Esivõistlustel saavutati korduvalt meistritiitleid ja eriti tugevad oldi teatejooksudes.

Nüüdsel ajal, millal iga ala jaoks hakkavad tek- kima eriorganisatsioonid, polegi enam mõeldav, et V. S. Sport suudaks harrastada kõiki alasid ühtmoodi edukalt. Kuid praegugi haarab ta väga palju alasid, olles ka nendel esirinnas ja enamikul seltsis harras- tatavatel aladel Eesti esimene.

25 aastat on V. S. Spordi elus ainult üheks eta- piks, Edasi püüab ta veel suurema innuga. Selleks jõudu!

A. Adari.

Kas lihastemä

Käesoleval kahel leheküljel näete kaht ülesvõtet omapärastest maalidest, mis lõuendile pannud ameerika kunstnik Stowitts. Toodud on ainult kaks tükki 50-st sarnasest maalist.

Kas võisid need, kes Berliini olümpiamängudel lähemalt jälgisid ameerika atleete, nende juures tähele panna teatud erinevusi, paremat kehaehitust, või lühidalt öeldud — kehaehituses sarnasust nende piltidega?

On peetud pikki arutlemisi küsimuse ümber, mil määral sport välja kujundab teatud kehaehitusliku tüübi; õigemini väljendades — mil määral teatud tüüp oskab valida endale spetsiaalselt sobiva spordiala. Selle juures on jõutud arvamusele, et otseselt atleetlik tüüp pole kaugeltki ainuvalitsev, seda ka mitte saavutuste poolest. Küll on aga selle juures tunnustatud tõde, et kogu maailma sportlased evivad imetlemisväärset „vennaliku“ sarnasuse.

Kui nüüd usaldada Stowitts'i, ameerika maalijat, kes Berliinis korraldatud näitusel esitas ameerika 50 parema sportlase maalinguid, siis sportlane õieti esineb ühe tüübina. Stowitts ise kirjeldab teda järgmisena: „Turi, kogu ülemine partii on võimas ja lai, hoogsalt jõulised lihased, tugev nagu elevant — kõht sisse tõmbunud, puusadest kitsas nagu leopard või välejalgne hirv, jalalihased jällegi jõulised, jalgade partii kondid tugevad, käsivarred ja käed soone- lised..“

Ärme jälgime siin toodud pilte kunstilise hinnangu seisukohast. Tähtsam on anatoomiline külg. Piltidel on lihaste mäng edasi antud imeteldava täp-

Mõnda mustamaa suusatamis

Teatavasti suusatreening jaguneb kahte suurde rühma: treening enne lume tulekut, mustal maal, ja treening lumel. Saada heaks võistlejaks, pole mõeldav ilma põhjaliku eeltreeninguta, lausus treener Toivo Nykänen, alustades näpunäidete jagamist läinud talvel meie suusatajaile. On avaldatud mõtteid ja otsitud põhjusi, miks pole suudetud küllalt tagajärjekalt esineda välisvõistlustel. Meie võistlejad on kolm aastat osa võtnud Salpausselä suurtest rahvusvahelistest suusavõistlustest, kuid alati sunnitud leppima aga võrdlemisi tagasihoidliku kohaga.

Põhjusi selleks võib olla palju enam, kui nime- tada kavatsen siin. Meie äärmiselt ebaühtlased, lühikesed ja lumekehvad talved ei ole kuidagi eelduseks, et jõuaksime ja suudaksime pakkuda parimat. Teiseks

suureks põhjuseks on vastuvaidlematult vähene ettevalmistus, mis peamiselt seisab eeltreeningus. Siin muidugi ei tule mõista, nagu poleks meie suusatajad üldse rõhku pannud eeltreeningule, vaid siin esineb just järjekindluse ja põhjalikkuse puudus.

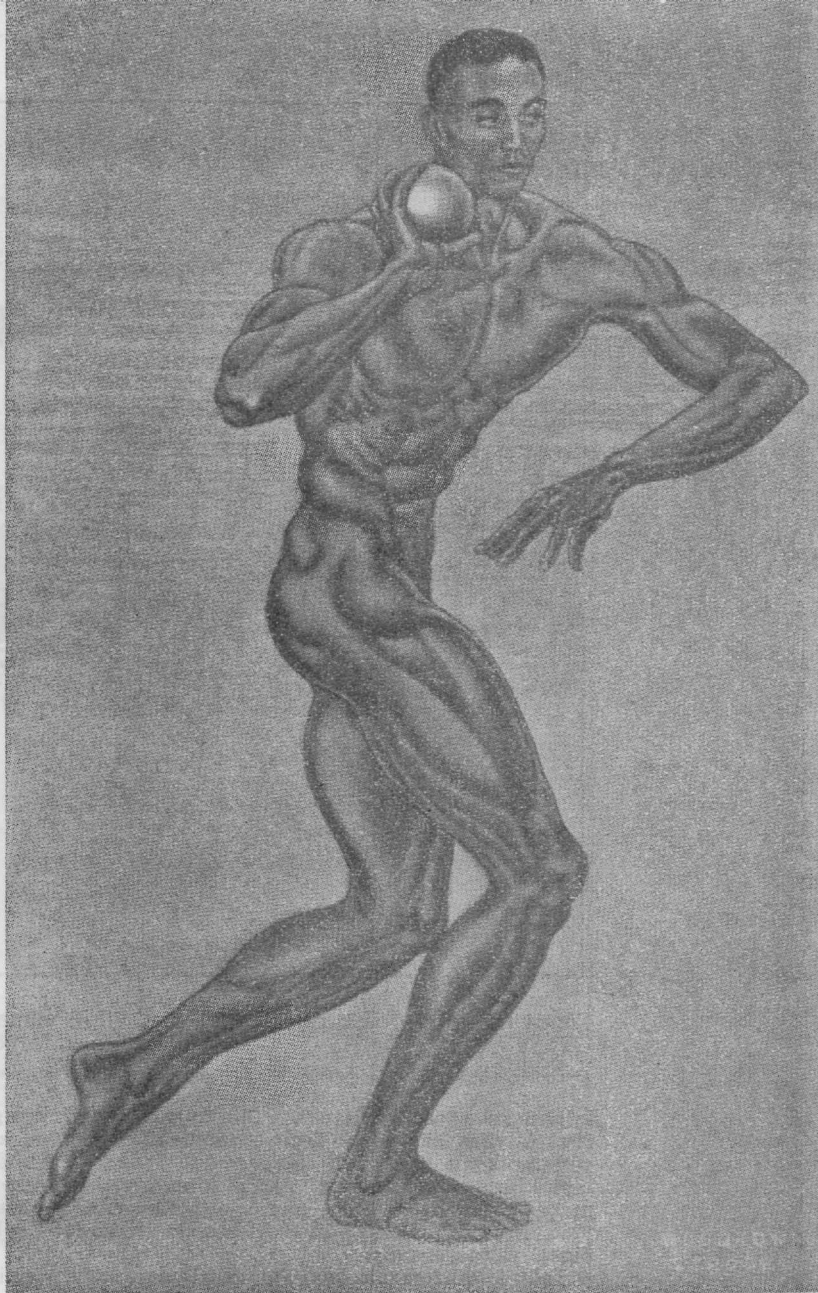
Meil on palju juttu olnud olümpiavõistleja ja kolmekordse Eesti meistri Vello Kaaristo treeningust. On imetletud tema tahet ja järjekindlust, mis avaldub aasta läbi kestvas treeningus. Kaaristo on siin ette jõudnud teistest tuntud suusarahvaist ja leiutanud iseguse treeningmeetodi, mis seisab mustamaa suusatamises. Noored kuulevad ja näevad, püüavad hankida eeskujut, mis oleks ka ju arusaadav ja rõõmustav, kuid sellejuures ei kaaluta, millises ulatuses sarnane treening on otstarbekas. Ei ole siiani võetud lähe-

ing või kunst?

susega ja teadusliku põhjendusega. Üteldakse, et Stowitts (kui Anna Pavlovna omaaegne tantsupartner, peaks ta inimese anatoomiat ja lihaste koostööd tundma küllaldase põhjalikkusega) on harjutustel suuri sportlasi jälginud piinliku ning täpse tähelepanuga, seejuures peamist tähelepanu omistades just iseloomulikule ja erialalisele küljele igauhe spordis. Kuid ta pole iseendas suutnud siiski tantsijat maha salata, mille tõttu ta maalingud, figuurid nendel, on muutunud pisut liig hoogsaks.

Kuigi lihased maalidel on kujutatud näiliselt kõigiti õieti ja korrektselt, üldilmes siiski on tegemist teatud liialdusega. Võiks veel märkida — nendel maalidel on sarnasus nülitud inimkehadega, mille kujutlused ilustavad anatoomia atlaste lehekülgi. Maalil keha kui tervik on edasi antud õieti, kuigi teatud liialdava karakteriseerimisega. Tagajärg on see, et kõik maalidel kujutatud kehad kannavad ühist pitsatit; nad kõik kujutavad endist üldalustelt üht ja sama tüüpi. Muidugi peab siin ka kunstnikule jätma omajagu õigust. Kunst ei taotle ju fotograafiat, kunsti ülesandeks on ikka ja alati olnud iseloomustava esiletõstmine. Ja see on toimunud just lihaste mängu juures rohkem kui liikumises.

Võiks neid pilte, mis sportlastele ja spordihuvilistele kindlasti pakuvad palju huvi, nimetada teatud „röntgeni-portreedeks“, näideteks selle kohta, mida võib saavutada keha põhjaliku läbitöötamisega. Nii siis mitte üldsportlikud maalingud, vaid „lihaste maalingud“. Sellistena omavad nad kindlasti oma võlu ja väärtuse.

sest ja suusa - eeltreeningust

malt kaalumisele mustamaa suusatamise häid ja varjukülgi, kindlasti pole endale seda lubanud ka leitudaja ise.

Tema kahtlemata ja kindlasti kasutab seda ainult selleks, et kuidagi järele aimata liigutusi suusatamisel, mõtlemata, et selleläbi kaotab nii tähtsat ja olulist; liuglemise ja sammu pikkuse. Nykänen vaadates Kaaristo sõitu, lausus, et kõik on väga hea, nõksu on, jõudu on, kuid seda ei osata otstarbekalt kasutada. Sammu ulatus on lühike, mis tingitud just libistamise kõikvõimaliku mittekasutamises.

Suusatamise põhimõte õieti seisab ju ainult liuglemises, vaheldamisi ühel ja teisel jalal, misjuures kiiremaks liikumiseks ja jõu säilitamiseks kasutatakse libisemist viimse võimaluseni. Treening lumel taotleb

seda sihti, hoopis vastupidist saavutame aga suusata des mustal maal. Libistamisest, kui sarnasest, ei saa üldse kõnelda. Märjad okkad küll võimaldavad vaevalist ja jõulist libisemist, mis kuidagi ei soodusta aga pika suusasammu väljaarendamist.

Kaaristo on libisemise soodustamiseks mustal maal leitanud mingisuguse määride. Iga vähegi asjatundja suusatamise ja nende määrimise alal, paratamatult peab sellesse suhtuma skeptiliselt.

Kokkuvõttes: sammu väljaarendamise võimalus mustamaa suusatamises toob vastupidiseid tagajärgi. Samm muutub lühikeseks ja tõntsiks. Kaotame nii hinnatud ja vaevaga leitud nn. „puusanõksu“. Käte töö suusatamisel peab samuti olema läbi mõeldud ja otstarbekas. Käte abil ja käte kaudu rakendame jõu

Tänavune talv lõotab olla lumerikas. Pildil viimaste kaitseliidu üleriiklikkude suusatamisvõistluste lõpp Võrus 1936. a. talvel. Nüüd on uuesti algus

kiiremaks edasijõudmiseks. Siinjuures lumel, keppiga tõukel, viies käe võimalikult kaugele ette ja taha, kasutame kogu aega, mil kepp toetub lumele, et tõuke läbi kiirendada liikumist. Eriti hinnatav on just viimane järsk tõuge koos puusa etteviimisega. Mustamaa suusatamine selgelt takistab ja pidurdab selle õiget väljaarenemist.

Tahtel tähelepanu juhtida mustamaa suusatamise varjukülgedele, nimetan siin ka selle häid omadusi. Vastupidavuse ja käte tugevdamiseks on see vastuvaidlematult paremaid võimalusi, kuid arvestades teiste olulisemate omaduste kaotamisega, oleks soovitatav kasutada soomlaste eeskujul selleks teisi võimalusi.

Nykanen jagas küllaltki väärtuslikke näpunäiteid treeninguks, milliste otstarbekas kasutamine peaks avalduma juba tänavustel võistlustel. Suusa eeltreeningu põhjaks on ikkagi neli üksteisega seotud eritreeningut, need oleks: võimlemine, käik, samm ja töö.

Tuntud tõik on, et võimlemine on saavutuste alus. Kohandades seda suusatamisele, saavutame märgatavat edu. Käikudega arendame kiirust ja vastupidavust. Järgnev saun, kus kuumas leilis ergutame vere ringet jalgades, pehmemadame tugevas töös olnud jala-lihaseid jne.

Töö suusatreeninguna on möödapääsmatu, eriti kelle elukutse otsekoheselt ei ole seoses füüsilise tööga. Soome suusakuulsused enamuses, nagu Nurmela, Lähde, Farsell jne., on kõik pärit maalt, kes põllupidajaid, kes metsatöölisi, või muu raskema füüsilise töö kutselisi, kuna vaimsel tööpõllul tegelevaid suusatajaid on väike protsent. See kõik on selgeks näiteks, et eeldusi heaks suusatajaks saada on esmajoones kehalise töö tegijail. Tugeva konstitutsiooni arendamiseks on ka suusatreeningus arvestatud tööga. Lihtsama ja koduse võimalusena on siinjuures puulõhkumine, millised liigutused peamiselt tugevdavad seljalihaseid ja käsi.

A. Peepre.

Rõõmsaid pühi ja head uut aastat

vahvatele sportlastele ja nende juhtidele soovivad:

Metsaeksport

Gustav Virma

Kaarli pst. 3

Tel. 467-77

Ü/k.

Eesti Rahvapank

S. Karja 19

Tel. 425-55

Tubakatehas

H. Anton ja Ko.

Tartu m. 45

Tel. 307-12

Riigi Ringhääling

Estonia teatrimaja

Tel. 478-20

Rõõmsaid pühi ja head uut aastat
vahvatele sportlastele ja nende juhtidele soovivad:

HOTEL
"ROOM"
TALLINNAS

MANEESI 1.

TEL. 425-51.

JALANÕUDETÖÖSTUS

"AVAS"

OM. A. VASSILA

TÖÖSTUS:

ÄRI:

NARVA 19, TEL. 315-53.

V. KARJA 9, TEL. 477-19.

SPEDITSIOONIÄRI

A. J. TRANKMANN & KO

PÄRNU 6.

TEL. 442-57.

A-S

OSKAR KILGAS

TALLINN

Uus võimlemisviis — hanilid jalgadel

See on uus võimlemisviis, mis on loodud Itaalia võimlemisõpetaja Dr. E. Lindqvisti poolt. Selle viisi eesmärk on suurendada keha võimekust ja tugevdada lihaseid. See on eriti kasulik inimestele, kes soovivad suurendada oma füüsilist vastupidavust ja tugevdada oma lihaseid. See on eriti kasulik inimestele, kes soovivad suurendada oma füüsilist vastupidavust ja tugevdada oma lihaseid.

Esiti põhimõttelised võimlemisviisid

PARIMAT

TENNISES

Mehed:

1. K. Lasn
2. H. Pukk
- 3—4. E. Meier
- A. Tomberg
- 5—6. E. Kree
- P. Kuus
7. B. Niemann
- 8—9. A. Keerd
- E. Lindquist

Naised:

1. V. Nõmmik
- 2—3. A. Bagh
- E. Tikenberg
4. H. Leppik
5. H. Kermann
6. J. Hechel
- 7—8. E. Feldhuhn
- A. Paulson
- 9—10. N. Kerge
- L. Landeesen

Võistlustagajärgede puudusel on tabelist jäänud välja: P. Haas, A. Kleinberg, V. Raud ja H. Rosenblatt.

*

Kui mõni aasta tagasi oli konkurente 10 parima hulka pääsemiseks külluses, peab tänava kohe mainima, et kandidaate sellesse eliitühikule leidma on juba õige raske. Oleks nagu iseenesest põhimõtteks, et 10 parimat peavad vastama mingile nõudlikumale tingimusele. Mõõdunud hilisema aja kohta suutsime seda põhimõtet rakendada vähemalt meeste osas, naiste osas aga veel kunagi. Aga tänava peame 10 parima kohad täitma osalt mängijatega, kes varemalt figureerisid 5—10 kohta kaugemal, sealjuures midagi erilist mänguklassi juure võtmata. Nii siis eliitmängijate kriis täiel rindel, nii meeste, rohkem aga veel naiste poolel. Võib ette näha, et see kriis lähemas tulevikus võtab veel sügavama ilme, kuni küpsete mängijate ikka jõuab käesoleval aastal alanud tihe noorte, uustulnukate kaader. Ootame seepärast huviga tulemusi tenniseõpetaja B. Lepiku tööviljakusest. Seni meeste poolel jääb täie kindlusega nr. 1 mängijaiks edasi K. Lasn, kes vähesele treeningule vaatamata imekspanuväärselt osutanud kõrget vormi. Teda võiks nimetada mängijaks „jumala armust“ või, teisiti öeldult, hoovab siin nooruses omandatud põhjalik tehniline küpsus (noored B!).

Nr. 2 koha pärib kahtlemata H. Pukk, kes nii mõnegi järgneva mängija salaarvamusele vaatamata kindlalt ületab neid. Vähesel osavõtu puhul võistlust võiks teda küll jätta edetabelist välja, kuid maavõistlused Helsingis ja Riias tegi ta kaasa ning lisaks südi esinemine juloslaavlaste vastu hallis ei anna põhjust teda eemale jätta. Järgmised — 3. ja 4. — Meier ja Tomberg — on ühel astmel, kuna vastastikkülla mõlemad osutanud peagu võrdset vormi. Ühel siin, teisel seal omad plussid ja miinused.

Nr. 5 ja 6 kindlate kandidaatidena oleksid E. Kree ja P. Kuus. Nad pole eespoolt kedagi võitnud ega ka kaotanud tagapool kellelegi.

Nr. 7-ks paigutasin B. Niemann'i, kes küll mänginud vähe ja tõhusa tagajärjeta, kuid loen tema klassi siiski paremaks igast järgnevast.

Nr. 8 ja 9 kohad on juba enam problemaatilised. A. Keerd ja E. Lindquist on täiesti uued mehed, kes kümne hulka pääsenud mitte nii väga oma mänguklassi kui paljude teiste mängijate väljalangemise ja vormilanguse tõttu. De facto on nad täieli-

kult antud koha peremehed. Aga 10-ale kohale..? Kahjuks ei leia siia õiget meest. Siin on valik juba õieti ebakindel ja võrdseid kandidaate palju. Jätaksin selle koha meeleldi vakantseks, puremiseks edetabeli komisjonile.

Naiste poolel klassimängijaid on meil vaid üks — pr. Nõmmik. Järgnevad prl. A. Bagh ja prl. Tikenberg seisavad temast klass allpool. Arvan siiski et meie teistest mängijast mainitud küünevad siiski pr. Nõmmikule kõige lähemale.

Nr. 4-ks paigutasin pr. Leppiku Pärnust, kes sagedam võistlustest osa võtnud ja hoolsama treeningu puhul väärriks kindlasti paremat kohta.

Nr. 5-na paigutasin prl. Kermann'i, kes Kalevi esivõistlustel osutanud tõhusaid tagajärgi. Nr. 6 päriks pr. Hechel. Siis 7. ja 8. koha come back — pr. Feldhuhn ja pr. Paulson. Nende võimed võrreldes nr. 5 ja 6-ga on niivõrd lähedased, et peagu võiks neid kõiki paigutada ühte rühma. 9. ja 10. kohale on kõige väärrikamaiks pretendentideks pr. Kerge Viljandist ja pr. Landeesen Kalevist.

Neile õige lähedaste võimetega daame leidub veel nii mõningaid, aga kümne hulka kahjuks ei pääse rohkem kui kümme.

Kokkuvõttes võib lugeda toodud 10 parima võimeid nõrgemaks kui eelmiste aastatel. Nii on meie tennisel vist jäädavalt kadunud H. Rosenblatt, kes Eestist asunud elama Berliini, ja raske haiguse tõttu vanameister J. Paulson ning edasi jalavigastuse tõttu veel P. Haas. Suurimad lootused tagasitulekuks tennisväljale on vaid A. Kleinbergil. Ka endised tuntud naismängijad pr. Hesse ja prl. E. Bagh on tõenäoliselt jäädavalt loobunud tennisest.

Sellise vana kaadri suure lagunemise tõttu ja küllaldase vastavate võimetega noorte talentide esilekerkimise puudusel on Eesti väljavaated tõhusaks esinemiseks tulevasuvistel maavõistlustel õige ahtakesed.

Eesti poksimeeskond Saksa-turneel Anklamis

Rõõmsaid pühi ja head uut aastat
vahvatele sportlastele ja nende juhtidele soovivad:

Mööblitehas

A/S. „Massoprodukt“

Tartu mnt. 73

Tel. 308-96

K.-ü. „Rahvaülikool“

Harju 48

Pärnu 10

K.-m. Anton Villberg

Tallinn

Rakvere

Tartu

Eesti valmisriiete- ja rätsepaari

A. RESUR

Kullasepa 7

Tel. 445-38

Rõõmsaid pühi ja head uut aastat

vahvatele sportlastele ja nende juhtidele soovivad:

Riidevärvimistööstus

Home

Paldiski 25

Tel. 452-61

A/S. „RAUANIIT“

Põhja pst. 7

Tel. 440-54

Laevasõiduliinide kontor

G. Sergo ja Ko

Sadamas

Tel. 314-40 ja 301-26

Elektrilemendi- ja patareitööstus

„IK A“

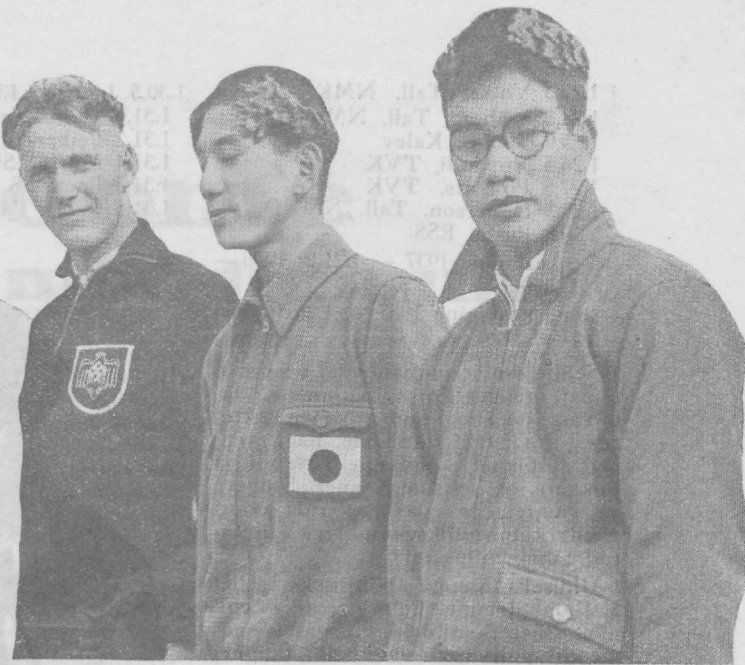
Narva mnt. 36

Tel. 300-32

A. Saue

Arvused veest

Olümpiavõitjad 200 m rinnulijumises. Keskel kuldmedalimees Hamuro (Jaapan), vasakul hõbedamees E. Sietas (Saksa) ja paremal pronksiomanik Reizo Koike, Jaapan

Tänavust ujumishooaega tuleb arvata igati õnnestunute kilda. Kuigi ilmataat ei pakkunud just kõige paremaid ilmu, vaid peamiselt külmi vettjahutavaid, siiski tehti küllaltki häid tagajärgi.

Uusi rekorde sündis seitse. E. Roolaid põrmustas rekordi 500 m vabaujumises ja ujus 100 m seliligi rütem kui näitav rekordaeg. Viimane ei kuulu aga kinnitamisele, kuna on võetud vaid ühe stopperiga. Agaraime rekordikütt oli J. Kangur, kes purustas rinnulijumise rekordid 100, 200 ja 400 m ujumises. Viimase rinnulijumise rekordi, mis vast oleks jäänud püsima, kustutas H. Liiberg — nimelt 500 m-is. Naistest oli ainuke seks rekordide põrmustajaks prl. H. Freiman, kes saavutas rekordidest paremad tagajärjed 100 ja 200 m rinnulijumises. Esimene neist on vaid kümnendiksekundi võrra meie põhjapoolse naabri vastavast nõrgem. Nii võrd väikest vahet pole ühelgi teisel alal.

Peale eelmainitud tippmarkide on parandatud peagu kõik 10-ne ja 5 parima keskmesid. Mis aga tähtsaim: ujumine on muutunud massispordiks. Erilist ergutust selleks on annud ujumismärkide sisse-seadmise. Ujumisspordi populaarsemaks muutumisele aitas kaasa veel võrdlemisi suur ujumisinstruktorite hulk, milline valmis mag. A. Grünbergi taimelaval ja tema pooleaastase õpetamise tulemusena. Oli veel ujumishädal, milline samuti kaasa aitas üldise ujumisoskuse tõstmiseks.

Üldist edu tõendavad alljärgnevad edetabelid*):

*) Edetabelid on koostatud EVL-le saadetud võistlusprotokollide järgi.

100 m vabalt:

1.02,0 E. Roolaid, Läänela
1.07,8 Dagis, Kalev
1.07,8 Pusta, ESS
1.08,4 Tibar, Tall. NMKÜ
1.09,0 Miil, Sindi Kalju
1.09,1 Tobro, Tartu NMKÜ
1.09,3 Saaborg, Tall. NMKÜ
1.10,4 Aare, Tall. NMKÜ
1.10,5 Beek, Tartu NMKÜ
1.11,0 Ots, Tall. NMKÜ

5-e keskmine 1937 — 1.07,0; 1936 — 1.05,5.

10-ne keskmine 1937 — 1.08,5; 1936 — 1.08,7.

Nagu näitavad viimased arvud, on üldise taseme tõusu kõrval (7 meest alla 1.10) tippmeeste vorm tagasi läinud. Kuid see tundub ajutise nähtusena.

Rohkem on arenenud noored. Tibar, Saaborg ja Ots võivad peatselt saada kuldujujajaks. Neil jätkub selleks tahet, kehalisi eeldusi ja treeninguvõimalusi.

200 m vabalt:

2.26,3 E. Roolaid, Läänela
2.33,3 Mõtlik, Kalev
2.35,8 Saaborg, Tall. NMKÜ
2.39,3 Tibar, Tall. NMKÜ
2.44,2 Ots, Tall. NMKÜ
2.44,8 Miil, Sindi Kalju
2.45,0 Aare, Tall. NMKÜ
2.45,0 Dagis, Kalev
2.48,2 Beek, Tartu NMKÜ
2.52,8 Kuller, Sindi Kalju

5-e keskmine 1937 — 2.35,8; 1936 — 2.34,3

10-ne keskmine 1937 — 2.41,5; 1936 — 2.42,2

Siingi on klass oma ette E. Roolaid, nagu teisteski vabaujumise alades. Veelgi paremaid tagajärgi on ta sel alal saavutanud teateujumises.

Eesti-Läti maavõistlusel, kus viis eestlased võidule, läbis ta selle distantsi ajaga 2.22,6. Samuti esivõistlustel teateujumisel ta ujus rekordist parema aja (rek. 2.23,1). Vanameister Mõtlikule on tihedasti kannule jõudnud Saaborg ning edasi tema koolikaaslased Tibar ja Ots.

400 m vabalt:

5.25,8 E. Roolaid, Läänela
5.35,5 Mõtlik, Kalev
5.36,4 Saaborg, Tall. NMKÜ
5.43,3 Aare, Tall. NMKÜ
5.47,9 Tibar, Tall. NMKÜ
5.52,6 Pärt, Kalev
5.54,9 Miil, Sindi Kalju
5.55,5 Ausse, Tall. NMKÜ
6.02,2 Arusoo, Tall. NMKÜ
6.06,8 Kuller, Sindi Kalju

5-e keskmine 1937 — 5.35,8; 1936 — 5.39,0

10-ne keskmine 1937 — 5.48,1; 1936 — 5.51,3.

Suurimat tõusu vabaujumise-aladest on näidanud 400 m. 6 min. piiri on ületanud koguni 8 ujujat l. a. viie vastu. Paranenud on nii tippmeeste klass kui ka üldine tase. Muuseas see oli ainuke ala, milles eestlased maavõistluses soomlastega saavutasid kaksikvõidu.

Kui me lühematel distantsidel võime panna tähele üldist tõusu, siis 400 m-ist pikematel distantsidel seda enam ei leia, kuid üksikud on saavutanud üsna häid tagajärgi. Need on aga juba toodud E. Spordilehe augustikuu-numbris. Klass teistest ees sellel alal on Mõtlik. Samuti lahutab terve minut selle ala teist, Aaret, järgnevatest.

100 m selili:

1.17,4 E. Roolaid, Läänela
1.18,4 B. Roolaid, Läänela
1.21,8 Sauer, Kalev

1.22,5 Volke, Tall. NMKU
 1.24,5 Saaberg, Tall. NMKU
 1.25,9 Tamre, Kalev
 1.26,5 Nõvandi, TVK
 1.27,8 Pokkats, TVK
 1.29,5 Hünerson, Tall. NMKU
 1.30,8 Pusta, ESS
 5-e keskmine 1937 — 1.21,2; 1936 — 1.22,0.

10-ne keskmine 1937 — 1.26,5; 1936 — 1.27,6.

Seliliujumine on näidanud veel suuremat arengut kui vabaujumine. Järkelkasv on siin olnud võrdlemisi tugev. Endistele tuusadele, nagu vennad Roolaiud, Volke, Nõvandi ja Pokkats, on seltsinud Sauer, Saaberg ja Tamre. Ja edasi on rida noori ainult kümnendiksekunditega lahutatud tabeli viimasest.

Üldiseks arengu põhjuseks sellel alal on üleminek uus-ameerika ehk n.-n. kieferi-stiilile. Praegusel momendil pole veel suudetud tungida selle stiili kõigisse peensusisse, kuid lähemas tulevikus jõutakse ka selleni.

E. Roolaiust oli juba juttu eespool. Temale pakub pinevat konkurentsi tema yend Boris. Kuid ka Saue ja Volke pole palju tagapool. Uutest on lootustandvad veel Saaberg ja Tamre, eriti viimane.

200 m rinnuli:

2.57,6 Kangur, Elva Raju
 3.00,3 Liiberg, Tall. NMKU
 3.00,5 Havist, TVK
 3.15,3 Kukk, Pärnu Tervis
 3.15,4 Miil, Sindi Kalju
 3.15,6 Peiker, TVK
 3.15,9 Stein, Tall. NMKU
 3.18,6 Jürgens, Tall. NMKU
 3.20,3 Freiman, TVK
 3.20,4 Kaldma, Läänela
 5-e keskmine 1937 — 3.06,8; 1936 — 3.08,3.
 10-e keskmine 1937 — 3.12,5; 1936 — 3.15,0.

Kui me seliliujumises võisime märgata arengut nii meesaladel kui ka naisajadel, on see suurim rinnuliujumises. Selles ujumisiis on meil neljast kuldujast kolm, neist meesaladel kaks — Kangur ja Liiberg. Mõlemad erineva kehaehitusega ja stiiliga. Selle ala kolmas, Havist, on tuntud kui stiilide proovija ja uurija. Ühe sõnaga suurimaid autoriteete meil rinnuliujumises. Nimetatud kolm on teistest klassi võrra paremad. Parimini näitab seda ülaltoodud tabel.

Rinnuliujumine on meil konkurentsitudemaid alasid, ja tabelis nimetatud on kõik noored, enamikus koolipoisid. See annab palju tulevikulootusi.

100 m rinnuli:

1.20,5 Kangur, Elva Raju
 1.22,4 Havist, TVK
 1.26,7 Miil, Sindi Kalju
 1.28,9 Kukk, Pärnu Tervis
 1.29,3 Sütt, Elva Raju

1.30,5 Jantsus, Elva Raju
 1.31,0 Stein, Tall. NMKU
 1.31,2 Peiker, TVK
 1.31,4 Murre, Sindi Kalju
 1.31,5 Peet, SS Kalev
 1.31,5 Reets, Pärnu Tervis

5-e keskmine 1937 — 1.25,6;
 1936 — 1.24,5,
 10-ne keskmine 1937 — 1.28,3;
 1936 — 1.27,3.

100 m rinnuli harrastatakse vähem. Näiteks Liiberg pole seda maad võistlusil üldse kaasa teinud, samuti endiste aegade meisterujajad Gröön, Trahov ja teised. Sellest tingituna ei ületa tabel läinud aastast. Oleks aga soovitatav, et sellele alale pühendataks rohkem tähelepanu, sest kiirust läheb tarvis, teistelgi aladel.

Havisti kohta oleks ütelda, et tema ujub liblikstiilis. Peatselt ähvardab ta ühes Kanguriga läbida 100 m alla 80 sek.

NAISTE ALAD.

Tavaliselt oleme maavõistlused Soomele kaotanud tänu naistele. Veel tänavugi võitsid soomlannad kaksikvõitudega, kuid neil oli seejuures suurel määral õnne, mida täiendas veel see, et meie meeskonna juhid olid ujujaile sisendanud pessimismi. Järgmisel aastal läheb võistlus kindlasti pinevamaks.

100 m vabalt:

1.21,0 Rennu, Kalev
 1.31,2 Neumann, TVK
 1.31,4 Varsam, Kalev
 1.34,8 Müllermann, Kalev
 1.35,2 Rosenholm, Kalev
 1.35,3 Pikkal, Kalev
 1.35,9 Sarapu, Sakala
 1.38,2 Käsnapuu, Kalev
 5-e keskmine 1937 — 1.30,7.
 1936 — 1.29,2.

Erilist arengut on näidanud Neumann ja Varsam. Teised on visalt kinni pidanud l.a. aegu. Sarap, kes aasta tagasi pakkus Rennule tõsist konkurentsi, ei saanud tänavu korralikult treenida.

200 m rinnuli:

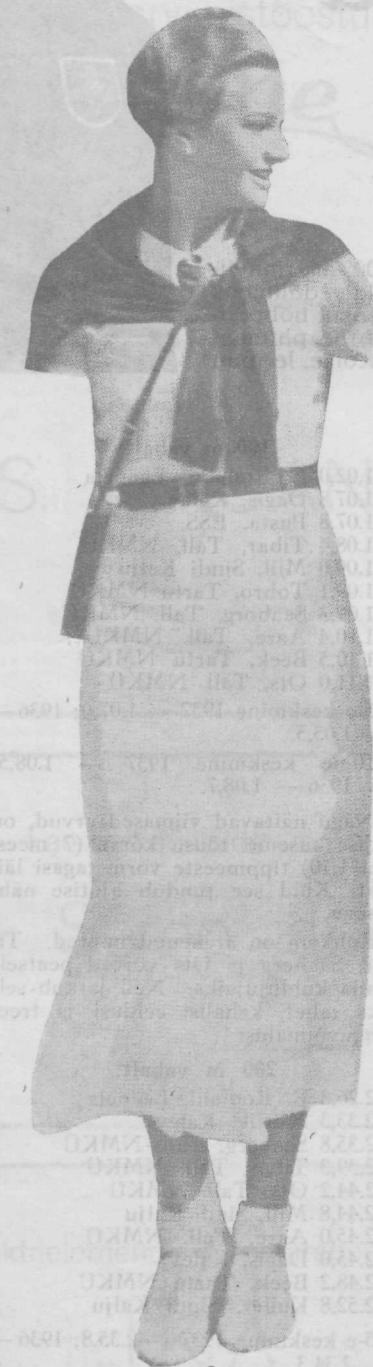
3.22,2 Freiman, TVK
 3.31,7 Pärli, TVK
 3.36,6 Käsnapuu, Kalev
 3.42,2 Vugt, Kalev
 3.43,0 L. Marten, Kalev
 5-e keskmine 1937 — 3.35,1;
 1936 — 3.37,3.

Rinnuliujumises tuleb nentida noorte juurekasvu. Rida noori tütarlapse on jõudnud mööda vanematest tähtedest.

Klass teistest ees on H. Freiman. Arvatavasti jõuab ta selle ala rekordi viia samuti rahvusvahelisse klassi nagu 100 m omagi. Teised on jäänud enam-vähem oma eelmiste aastate piiridesse. Rõõmsaks üllatuseks oli R. Käsnapuu, kellest võib saada hea ujuja.

100 m rinnuli:

1.30,8 Freiman, TVK
 1.36,6 Kivimägi, Elva Raju
 1.37,2 Käsnapuu, Kalev

Maailma parimaid naisujujaid — argentiinlane Campbell.

Kas Soome on veel mõõdupuuks?

Suur rahvusvaheline maadluse hooaeg tänavu algas oktoobri lõpul Müncheni euroopavõistlustega vabamaadluses. Selle alanud hooaja tipuks kujunevad aprillis Tallinna euroopavõistlused greeka-roma maadluses. Käesolevad read on kirjutatud mitte selleks, et meie seni võidukale raskejõustikuliidule veel tagantjärele teha õrnu ettehteid Müncheni-võistlustest eemalejäämise eest ja ka mitte seepärast, et meie raskejõustikuliit oma ettevalmistumisel Tallinna-võistlusteks nii Müncheni euroopavõistlustele kui ka Stokholmi ja Helsingi Rootsi-Soome maavõistlustele jättis saatmata oma „spioonid“, nagu asjasthuvitatud asjatundlikke võõraid vaatlejaid nüüd heatujulise arusaamisega nimetatakse, vaid selleks, et uude, Tallinna euroopavõistluste aastasse astudes oleksime üldiselt natukenegi lähemalt kursis praeguse olukorraga maailma suurteil maadlusmattidel.

Nii siis: kui tugevad on teised rahvused meie tugevamate vastastena ja kes on nende kangemad mehed?

Münchenis üllatasid Saksa ja Nettesheim. Sakslased tegid oma kodus puhta töö, surudes Rootsi teiseks 14 punktiga 10 vastu. Võistlused olid kõvad ja tasavägised, kuigi „osavõtjate seast puudus koguni sellane tegija kui Eesti,“ nagu seda märkimata ei saanud jätta välismaade spordipress. Nüüd vaatame, mis mees see Nettesheim on, kes uue suure tuusana Münchenis tuli euroopameistriks meie vana Välja, s. o. kergekaalus? Nettesheim ei ole mingi alles eile esile tõusnud mees, kuigi ta meile on üldiselt tundmatum kui mõned muud Hitleri maa maadlejad. Paari aasta eest tõusis ta Saksas kõrgelt esile ja l. a. tuli Saksa meistriks nii vaba- kui greeka-roma maadluses. Berliini mängudel esindas ta Saksat greeka-romas. Kohe esimesel matšil sattus ta Lauri Koskela vastu, kellele kaotas, vaatamata oma heale maadluskoolile. Siis jõudis Nettesheim meie Välja vastu, sai „Võltsilt“ 3:0 kaotuse ja oli mängust väljas! Nüüd Münchenis see sakslane näitas, mis ta võib. Ja ei ole kahtlust, et ta Tallinnas uuesti tahab näidata.

Sakslastel on maadlusteks mehi, seal on selleks ka raha ja samuti ka innustus.

Üldiselt ollakse järjest kindlamini veendunud, et maadlejatel tuleb trennida järjest kõvemini ja kõvemini. Soomlastele oli see üheks Münchenis saadud kogemuseks. Meilgi tuleb sellega tõsiselt arvestada,

et pärast mitte küsida, kus on viga: kas sütes või sepas?

Soomlased vaatavad murelikult oma maadluse tulevikule. Nii murelikult, et meie nende seisukohale asudes peaksime küsima, kas eelolev Eesti-Soome kahe-rinde-maavõistlus saabki meile euroopavõistlustele ettevalmistamise suhtes küllaldaseks küpsuse mõõdupuuks?

Rootsi ja Saksa tunduvad maadluse alal olevat praegu väljaspool konkurentsi. Rootslased on edenenud hiigelsammudega. Soome ja Rootsi vahelise võistluse suhtes on maadlushegemoonia nüüd otsustavalt nihkunud Rootsi kätte. Peale tipumeeste Rootsi omab veel väga laialdase kõrgtaseme. Soome asjatundjate arvamisel on rootslaste treener, kelleks soomlane Rob. Oksa, sooritanud eriti suure töö rootslaste õpetamisel. „See väga väljapaistev treener on lunastanud suuri-madki kroonivekslid,“ nagu lausub Martti Jukola. Oksa igal juhul on küündnud sügavasti.

Soome „vanadele kändudele“ oli juba „kirikus kuulutatud“ selge kaotus maavõistlusel Rootsi vastu. Olukord on juba sellane, et rootslased nagu üldse enam ei hinda Soome vanu kuulsusi. „Jammu“ Nystromil on Tallinnas praegugi veel kuulus nimi Maailma-Kristjani ühe vastasena, kuid kui Stokholmis saadi teada, et Soomel ei ole raskekaalus temast paremat meest välja panna, siis öeldi Stokholmis petunult, et tuleb „vaid Jammu Nyström?“ Rootslastel on praegu nii rohkesti maadlejaid, et nendel ühel võistlusel raskekaalus võttis osa 17 (loe seitseteistkümmend) oma maadlejat!

Soomel on maadluse alal praegu sügav kriis-ajajärk. Novembrikuu keskel Messuhallis peetud suured rahvusvahelised võistlused näitasid, et Soome maadluse renessans ei ole veel algamas. Kõiges nendes kolmes kaalus, kus osa võtsid välismaalased (rootslased, sakslased ja 2 eestlast), osutusid rootslased ja sakslased soomlastest vangutamatuil paremateks. Meie meeste (Neo ja Mäe) käsi nendel võistlustel ei käinud ka kuigi rahuldavalt. Neo edu-tee lõikas läbi kahtlane kaotus Kallirole ja 2 töövõitu. Åkerlind ja Seelenbinder (jällegi rootslane ja sakslane!) tulid poolraskekaalus esimesteks ja Neo platseerus neljandana, kuigi ta oleks väärinud vähemalt kolmandat kohta. Publiku osavõtt maadlusvõistlustest on

1.39,8 Lentsius, Elva Raju
1.40,5 Ö. Ana, Elva Raju
1.42,8 Laine, Läänela
1.43,4 Tulina, TVK
1.44,9 Maramaa, Sakala
1.45,9 Mess, TVK
1.46,2 Vugt, Kalev
5-e keskmine 1937 — 1.37,0;
1936 — 1.40,2.
10-e keskmine 1937 — 1.40,8;
1936 — 1.43,2.

Lisaks neile on veel 17 naist alla 1.50 piiri.

Veel suurem kui 200 m-is oli areng 100 m-is. Juure on tulnud rohkesti noori, kes peatselt võivad hädaohtli-

kuks muutuda isegi praegusele heale tippmargile.

H. Freiman'i kõrval, kellest juttu oli eespool, moodustavad täiesti hea klassi veel noored Kivimägi ja Käsnapuu. Kuid lootust annavad ka teised. Nad kõik on võimelised rohkemaks — kõigub ju nende vanus ühe erandiga 13 ja 18 a. vahel.

100 m selili:

1.39,0 Pärli, TVK
1.48,0 Varsam, Kalev
1.48,7 Neumann, TVK
1.49,0 Rosenholm, Kalev

1.49,8 Jerkovitš, TVK
1.51,6 Kruusiauk, Kalev
1.54,8 Rennu, Kalev
1.57,6 Pikkur, Kalev
1.58,0 Hellstein, Kalev
1.59,7 N. Lipp, Kalev
5-e keskmine 1937 — 1.46,9;
1936 — 1.46,5.
10-e keskmine 1937 — 1.51,3;
1936 — 1.52,0.

Siingi on üldine tase näidanud paranemist. Prl. S. Pärli on teistest küll kaugel ees, kuid nooremale generatsioonile, kes enamikus üle läinud crawlile, ei tõhiks pakkuda raskusi temale lähemale jõuda.

aga endiselt elav. Nii oli ka seekord kahe õhtu kohta kohal 8000 pealtvaataja ümber.

Soome-Rootsi maadlus-maavõistlus, mis tänavu toimus detsembril esimesel poolel, on hoolimata Rootsi praegusest kindlast paremusest Soomega võrrelduna siiski maailma suurimaks maadlussündmuseks, seejuures siinkohal võrdlemisel kõrvale jättes euroopaesivõistlusi ja olümpiaturniire nende teissuguse palju suurema eriklassi tõttu. Ükski maa peale Rootsi ja Soome ei pane ju maavõistluseks välja 4 meest igas kaalus (2 A-s ja 2 B-s). Soomlaste tugevus, nagu seda me juba mõne aasta kestes alalisena oleme võinud märkida, seisab kergetes kaaludes. Keskmistes ja raske-mates kaaludes on meie hõimud rahvusvahelise mõõdupuu põhjal võttes tunduvalt nõrgemad. Soome A meeskond sõitis tänavu Stockholmisse õige tumedate väljavaadetega. Soome aktsiad maadlusel, nagu eelpool juba märgitud, on praegu halvaks kursis. Murdeperiood vältab. A maavõistluse halvemaks resultaadiks soomlased ennustasid kaotust 10:18, kuid tegelikkuses kujunes see veel suuremaks, nimelt 8:20. B maavõistluse suhtes olid soomlased kõigest hoolimata niivõrd optimistid, et lootsid oma meestel olevat võidu võimalusi. Nii arvasid soomlased, et nad B matši oma kodumail võidavad punkti või paariga. Tegelikult Soome kaotas ka B-s ja seda koguni 9:19. See on resultaat, mis kõneleb iseenda eest, ei vaja kommentaare. Soome meeskond, eriti B oma, oli valitud väga hoolsalt. Koosseisus mitmeid nooremaid.

Juba esimese päeva järele ilmnas, et soomlastel ei ole rootslaste vastu kuigi palju šansse. Veel kahe aasta eest, Soome-Rootsi eelmisel maavõistlusel, oli lugu teisiti. Siis Soome, kuigi napilt, võitis nii A kui B matši. Nüüd Rootsi domineeris täieliselt. Eriliseks üllatuseks osutus see — pandagu meil tähele! — et soomlastel üldiselt tuli puudu vastupidavusest. Mõistetavaks oleks see osutunud sel juhul, kui matšide kestvus oleks olnud 20 minutit, kuid ei — seekordse erilise kokkuleppe põhjal oli iga matši maksimaalseks kestvuseks 15 minutit. Ja sellest hoolimata läks soomlastel „tuul välja“! Rootslastel oli tunduvalt rohkem jõudu ja vastupidavust. Nad on sooritanud haruldast kõva treeningu Rob. Oksa juhtimisel. Ega rootslased asjatult ei hinda Oksat maailma parimaks maadlustreeneriks. Ega olnud ka ime, et Helsingis 13. matšil publikust tulvil saalis Soome pealtvaatajaskonna meeleolu langes mitme pügala võrra ning rootslaste head esinemist nähes tuli soomlaste suust meelekiibeduses kuuldavale hüüdeid „Hyvä Oksa!“ Soomlasi esimesel päeval natuke lohutas üksnes see, et A-kärbsed Pertunen ja Kiisseli tegid oma kaalus puhta töö 4:0. Kergeteskaalus aga rootslased Svedberg ja Glans vastasid sellele oma poolt 4:0-ga, kuigi kaks aastat just selles kaalus soomlased olid võitnud ka täieliselt.

Võistluste viimasel päeval soomlaste meelehärm üha süvenes. Soome ei osutunud Rootsil mingiks natukenegi võrdvõimeliseks vastaseks. Kui B matšil Helsingis saavutustekuulutaja ühe maadleja nime teatamisega eksis, siis hüüti publikust, et „kuulutaja on sama halb kui Soome maadlejad“. Ning B lõpp oli eriti „kaunis“: viimane soomlane, kes pealegi oli olnud meeskonna lipukandjaks, aeti matilt enne lõppu ära passiivsuse eest.

Rootsi-Soome nüüdsest maavõistluse võidust kujunes Rootsi maadluse võimsaim triumf. Kui nii A kui B resultaadid kokku arvata, siis selle põhjal võidi õigustatult lausuda: korvpalli resultaadid Rootsi-Soome maadlusmaavõistlusel — 39:17! A matšis Soome kergeteskaalust alates neljas kaalus ülespoole, 16-ne matši kohta saavutas ainult ühe võidu! Ja üksnes sulgkaalus Soome Kustaa Pihlajamäe tõttu, kes on ja on juba üle aastakümne kaalu ülevõimas mees, saavutas 2:2. Sellele lisaks veel soomlaste üheloole juba mainitud kärbeskaalu üllatus 4:0, ning see on Soome A meeste positiivsuse kogusumma. Ülejäänud 5 kaalu

üksid kõik rootslastele, nendest kergetes-, kesk- ja poolraskekaal 4:0-ga.

B maavõistlusel Soome võitis üksnes sulgkaalu, ülejäänud kuus võitis Rootsi, nendest kesk-, poolraske- ja raskekaalus jällegi 4:0.

Kui nüüd Tallinna europavõistluste eel meele tuletada, et nii 1935. kui ka 1937. a. Eesti-Soome A-maavõistlusel Eesti mõlemal korral võitis 5:2, siis Rootsi nüüdset A-võitu 20:8 niioelda dešifreerides (matšide vähemale arvule vastavalt jagades neljale) saame selle samuti 5:2. Meil on eeloleva aasta alul Helsingis hädasti tarvis tulla toime oma 5:2-võidu kordamisega Soome üle, pealegi kus Soome praegu kaugeltki ei esinda maailma kõrgeimat maadlusklassi ning seetõttu ei olegi niioelda absoluutne mõõdupuu meie meeste vormi hindamiseks europavõistluste tarvis.

Hea küpsuse mõõdupuu europavõistlusteks oleks meile 7-mehelise meeskonnaga matš Rootsi või Saksaga, millega praegu aga arvatavasti raske on toime tulla.

Nii jääb meie maadlejatele europavõistlusteks üle eeskätt kodune treening, treening ja veelkord treening, kusjuures arvesse tuleb võtta seda, et maadlust hinnatakse ühe nende vähestest spordialadest sekka, kus ületreeningu oht on kui mitte olematu, siis vähemalt minimaalne.

Eriti rootslasi ja sakslasi arvesse võttes, kuid ka teisi rahvusi mitte unustades, üksnes kõige kõvem treening ja selle kõige hoolsam juhtimine võimaldab meie meeskonnale tubli esinemine Tallinna europavõistlustel ja väldib säärase kaotuse, nagu selle osaliseks sai Soome nüüd Rootsil.

Võiduaasta merel ja jääl

Purjespordi elevusrikas hooaeg

Jollisõitjad Ahterseel. Vasa-
kult teine — Eesti esindaja
E. Holst

Määravas ulatuses oli just eelmistel aastatel suurtes rahvusvahelistes konkurentsides päritud edu selleks kandvaks ning arendavaks energia-allikaks, mille arvele tuleb kirjutada, meie purjespordi pidevaid edusamme ka möödunud hooajal. Lõppenud hooaeg polnud eelmisest ulatuslikum üksnes üldspordlikust küljest, vaid edukam just ka võistlustulemuste poolest. Suuremal määral oli just möödunud hooajal märgata uute purjespordihuviliste koondumist organisatsioonide ümber. Purjesport hakkab äratama ka laiemate hulkade tähelepanu, mis vähem tuleb kirjutada majandusliku olukorra paranemise kui just meie purjesportlaste edu arvele.

Kuid sellest suuremamõdulisest huvitundmisest tegelikuni massideni küündimiseni on veel suur vahemaa. Oleme küll mereriik, kuid suhteliselt on meie purjesportlaste kaader siiski väike. See piirub vaid umbes tuhande aktiivse purjesportlasega ja 300 sõidukiga. Momendil puudub täpne ülevaade, kui palju hooaja kestel on suurenenud sõidukite üldarv, kuid sellest tähtsam on märkida sõidukite koosseisu kvaliteedi paranemist. Vanade sõidukite asemele on asunud uued. Kümnekonna aasta jooksul on sõidukite arv kasvanud kolmandiku võrra. Selle juures kümnekonna aasta jooksul pooled sõidukid on asendatud uutega. Eriti viimastel aastatel uute jahtide soetamisel on ikka enam mõjule pääsenud tendents — enam mitte nii palju luksusahte, vaid hinnalt kättesaadavamaid, odavamaid ja meie oludele eriti sobivamaid. Ehitatakse eriti võidusõituteks määratud jahte kui ka lõbusõidu-jahte, n.-n. tuuri- jahte. Uute sõidukite ehitamisel näib arvuline ülekaal olevat tuurijahtide kasuks. Eriti mitmes muulaste juhtimisel olevas klubis on võidusõidujahid asendatud tuurijahtidega.

Märkimisväärseks kasuks ning eduks meie purjespordile tuleb rahvusvahelise purjespordi liidu peakoosoleku poolt k. a. langetatud otsus, mille järgi nüüdsest peale ka olümpiajoll kuulub klassi- ehk võistlussõidukite hulka. Arvatavasti aitab meie olude purjespordi levimisele kaasa ka uus rahvusvaheline 5 m² klass, mis rahvusvahelise liidu tunnustuse

osaliseks sai eelmisel aastal. Nii üks kui teine sõiduk on meie võimalute juures kergemini soetatav. Joll, mis ühes varustusega maksab vaid paarsada krooni, kulude poolest pole koormav ka väikese teenistusega inimesele. Umbes sama maksab ka 5 m² klassi jahtide kohta. Soomes ja Skandinaavia riikides on need väikejahid hulgaliselt levinud. Võib arvata, et ka meil tuleval hooajal nii jollisid kui 5 m² jahte hakatakse ehitama suuremal arvul. Kuuldub, et eeltööd selleks on juba käimas.

Eriti hulgaliselt võiks meie oludes levida olümpiajoll — väike ühemehe-sõiduk. Selle väikesõiduki poolt vallutamist ootavad just meie järved, sest joll kui madala põhjaga sõiduk, millega suures lainetuses pole suurt peale hakata, on eriti sobiv just sisevetele.

Mis puutub puht-ehituslikku külge, siis selles meil juba omatakse vajalisel määral kogemusi. Praegu on ehitamisel kolm haiklassi jahti, mis valmivad kevadel. Jahtide ehitamiseks on võimalusi ka väljaspool Tallinna. Nii ehitati m. a. Kuressaares üks eeskujulik lõbusõidujaht, ja Haapsalus mõned tavalised jollid. Ka Narva-Jõesuu, kus leidub palju purjesportlasi, kahjuks aga organiseerimatuid, ehitab edukalt jolle. Millegipärast pole sõidukite ehitamine jalgu alla saanud ainult Pärnus.

Purjespordi edukäik möödunud hooajal algas kogu hooaja suurima võiduga, mis täierindelisena toodi märtsikuus Riias peetud jääpurjetamise euroopavõistlustelt. Kahes klassis töid Riias meistritiitlid Eesti jääpurjetajad E. Holst ja E. Gahlbäck, üks vakklassis, teine ühtlustüübis. Mõlemad startisid 15 m² klassis. Lisaks sellele langes eestlastele veel rohkesti klassiauhindasid ja teisi võidupunkte, nii et kogusummas toodi Riias rohkem auhindu kui kõik teised rahvused kokku. Konkurents selle juures oli aga harukordselt tihe ja arvukas. Võidulootuste jahil oli eriti tugevad trumbid mängu pannud Saksa, kus jääpurjetamine sõjaväe ja politsei kaudu on muutunud otseselt riiklikult toetatavaks ja arendatavaks alaks.

Suvel, merespordi tegevuse hooajal, heisati võidulipp esimest korda juunis, enne jaanipäeva, millal Tallinna reidil korraldati traditsiooniline „Tallinna nädal“. See oli eelmisest elavam juba selle tõttu, et pooled võistlejad olid Soomele. Kokku startis 30 võistlejat, 17 kuuluvana haiklassi. Eesti-Soome duell „Tallinna nädala“ raamides kujunes vägagi tasavägiseks ja pinevaks omavaheliseks rebimiseks, seda aga eriti haiklassi jahtide juures. Võitused langes nii Eestile kui Soomele. Kuid punktide auhindan erasumus jäid Eestile, millega Eesti jahisportlased ka saavutasid võidu Soome üle. Teistes klassides oli aga eestlaste ülekaal täieline, osalt tingituna ka sellest, et Eesti poolt startis jahte märksa rohkem.

Soomlastega oli möödunud hooajal merespordis rohkem jõukatsumisi kui ühegi teise maaga. Kuna varem võistluskokkupuutumisi oli peamiselt vaid Lääne-Soome jahtklubidega, tänava loodi nüüd sidemed ka Ida-Soomega. See teostus juuli algpäevil korraldatud külaskäiguga ja võistlusretkega Viiburisse. Eestist startis Viiburi lähel korraldatud võistlustel kuus jahti. Ka siin kujunes konkurents ääretult tugevaks haiklassis. Punktivõit ja punktiauhinnad läksid siin Soomele, kuna eestlastel tuli leppida klassiauhinnadega. 15 m² kahes klassis startisid „Lilo-Reet“, juht F. Tofer, ja „Thea“, juht R. Tavast. Siin oli välja pandud ainult klassiauhinnad, mis mõlemas klassis omandati eestlaste poolt.

Väinavõistlused jäid tänava korraldamata, kuna meie meresportlastele ajal, millal kavatseti väinavõistlusi korraldada, saabus ühtaegu võistluskuuseid Soomest ja Lätist.

Järgmised rahvusvahelised võistlused, kus Eesti oli esindatud, toimusid Lätis. Lätlaste kõrval olid seal arvukamalt esindatud leedulased. Eestist sõitis Saaremaa merespordi klubi jaht „Saare Hai“. Saarlased tulid esikohale, kuigi nad „Saare Haiga“ sõitsid alles esimest suve ja selle tõttu ei omanud veel küllalt põhjalikke kogemusi uue sõidukiga.

Ainult juhusele ja heale õnnele rajati lootusi ettevalmistuste puhul võidusõiduks ümber Gotlandi. Eestit pidi esindama „Eha“ kpt. Eriksoni juhtimisel. Kuid ilmastik nendeks suurvõistlusteks, millest võttis osa üheksa riiki, oli ebasoodus. Paiguti valitses peagu täieline tuulevaikus, mis oligi selles süüdi, et

Eesti jaht selle tõttu ei startinud üldse. „Eha“ ei jõudnud võistlustele õigeks ajaks kohale. Muutlikud ilmad ja vähene tuul muutsid Gotlandi sõidul faviirid viimasteks ja töid viimasteks ennustatud jahid esimesteks. Nii pärisid rohkem võitused väikesed võidusõidujahid, kuigi sõit ümber Gotlandi eeskätt rohkem oli määratud tavalistele lõbusõidu- ehk tuuri- jahtidele. Jäid suurematest auhindadest ilma ka sakslaste suured jahid, mis varem on võtnud osa võidusõitudest üle Atlandi.

Augusti keskel avanes Berliini olümpia-regatta järele võimalus teiskordselt startida suurematel jollide võistlusel. Nendeks olid euroopavõistlused jollisõidus, mis korraldati Austrias, Atterseel. Eestit nendel võistlustel esindas Erik Holst, kellel olümpia-regattast oli juba kogemusi jollisõidus.

Võistlustingimuste kohaselt tuli startida austerlaste poolt antud jolliga. Selle juures oli jäetud võimalus kasutada oma purje. Kuigi E. Holst oli varustatud Eestist kaasa viidud purjega, mitmesuguste äparduste tõttu ta ei saanud seda kasutada. Võistlused Atterseel vältasid kuus päeva, kuid võistlustingimused suurteks rahvusvahelisteks võistlusteks olid kõike muud, kuid mitte soodsad. Tuul oli väike, paiguti vaid üks meeter sekundis. Tuulevaikuse tõttu tulid mõned sõidud hoopis katkestada. Tuulevaikust aitas omakorda suurendada Attersee geograafiline asetus. Järv asetseb sügaval mägede vahel, millega tuule juurepääs on suuresti takistatud. Paiguti oli küll tugevamaid tuulehiiliseid, kuid nendest oli kasu ainult sellistel võistlejatel, kes kohapealseid tingimusi ja tuulte liikumise suundasid põhjalikult tundsid. Nii meie võistleja paaril korral sattus rajooni, kus üldse polnud tuult. Kõigest hoolimata E. Holst tuli 4. kohale, milline tagajärg on küllalt hea, arvestades sellega, et ta on jollisõitu harrastanud vaid ühe aasta jooksul. Esikoha päris Saksa, temale järgnesid Austria ja Itaalia. Eestist tahapoole platseerusid Itaalia, Inglise, Ungari, Schweits, Prantsuse ja Tšehhoslovakkia.

Jatkuna Attersee euroopavõistlustele järgnesid Itaalias, Triestis, suured rahvusvahelised jollide võistlused, kus startis ka E. Holst. Siin oli esindatud kümme maad 29 sõitjaga. Ka Triestis ei osutunud tingimused põhjamaalastele vastuvõetavaks

Jollide rivi Atterseel

Mis oli - mis tuleb

1. detsembril lavastus „aasta maavõistlus“ Inglismaa ja Tšehhoslovakkia vahel Londonis Tottenhami väljal. Inglased võitsid 5:4, kusjuures 7 minutit enne lõppu oli veel 4:4. Siis aga Matthews löök udu ja ööst viis Albioni oma senisele kõige väiksemale võidule. Kuigi tulemus lubab oletada äärmiselt tasavägist mängu, ei olnud see nõnda. Inglased tagasihoidlikult kinnitavad, et tšehhide meeskond oli kõige parem seni Briti saari külastanud välismeeskondadest, kuid tegelikult olid inglased palju suuremas ülekaalus kui möödunud aastal Ungari (6:2) ja 1935. a. Saksamaa vastu (3:0). Viis väravat löid inglased imeväravavahile Planickale sisse ja kõige lähem pomm oli tehtud 18 meetrilt. Viimase värava Matthews saavutas 37. meetrilt. Tšehhid aga sumasid oma pallid paaril-kolmel meetril inglaste võrku.

Inglased on seni jäänud oma maal võitmatuks. 24 korda on mänginud kontinendi rahvusmeeskonnad saarel, 24 korda on Albion olnud võidukas. Toome selle huvitava statistika:

Amatöörid: Inglise-Belgia 1909. Tottenhamis 11:2, 1911. Londonis 4:0, 1912. Swindonis 4:0. Daanimaaga: 1908. Londonis olümpial 2:0, 1911. Londonis 3:0. Saksamaaga: 1909. Oxfordis 9:0. Prantsusmaaga: 1908. Londonis 12:0, 1910. Brightonis 10:1. Hollandiga: 1907. Darlingtonis 12:2, 1908. Londonis olümpial 4:0, 1909. Londonis 9:1, 1912. Hullis 4:0, 1913. Hullis 2:1. Rootsiga 1908. Londonis olümpial 12:1, 1909. Hullis 7:0, Šveitsiga 1910. Londonis 6:1.

Profid: Belgiaga 1923. Londonis 6:1, 1924. West Bromwichis 4:0. Hispaaniaga 1931. Highburys 7:1. Austriaga 1932. Stamford Bridge'is 4:3. Prantsusmaaga 1933. Tottenhamis 4:1. Itaaliaga 1934. Highburys 3:2. Saksamaaga 1935. Tottenhamis 3:0. Ungariga 1936. Tottenhamis 6:2. Tšehhoslovakkia 1937. Tottenhamis 5:4. Kokku 24 Inglise võitu, väravaid 148:19!

Inglise profide meeskond on pidanud kontinendi riikidega üldse 38 maavõistlust, sellest ainult kuus kaotust ja neli viiki kontinendil, teised on võidud. Ainult 9 maavõistlust on peetud saarel! Ja väravad 141:57! Üksikute riikide järgi: Belgiaga 10 mängu, 8 võitu, üks viik, üks kaotus, väravaid 40:15. Prantsusmaaga 8 mängust 7 võitu, üks kaotus, väravad 31:12. Austriaga üks võit, viik ja kaotus, väravad 5:5. Tšehhiga üks võit ja üks kaotus, väravad 6:6.

ega soodsaiks. Valitses ligi 50 pügalat kuumust, mis hävitas jõu ja võistlustahte. Suuremate riikide sõitjail olid kaasas oma jollid, milledega nad juba olid harjunud. Erik Holst sai itaallastelt sõiduki, mille omadused polnud just esmaklassilised.

Ebasoodsatest olukordadest hoolimata E. Holst esimesel võistluspäeval tuli kuuendaks ja teisel võistluspäeval kaheksandaks. Kolmandal päeval juhtus sõidukiga avarii, mida oli võimatu sõidu ajal parandada. E. Holst selle tõttu oli sunnitud katkestama. Kahe päeva üldtulemusega jäi ta kümnendaks. Eesti võistleja kui ka teiste maade esindajad olid kindlad, et poleks juhtunud õnnetust, ta oleks nihkunud tugevasti ettepoole.

Purjesportlaste pere siiski ei taha lugeda kaotust Triestis Eestile üldiseks ja kahjustavaks kaotuseks. Selle esinemisega vähemalt tehti Eestile uut propagandat maades, kus varem Eestist kui purjespordi maast veel midagi ei teatud. Loodi uusi sidemeid, millede arendamine praegu käsil.

Omajagu hoogu ja elevust merespordisse kodu-

Hispaaniaga üks võit, üks kaotus, väravad 10:5. Ungariga üks võit ja üks kaotus, väravad 7:4. Saksamaaga üks võit, üks viik, väravad 6:3. Itaaliaga üks võit, üks viik, väravad 4:3. Rootsiga kaks võitu, väravad 8:2, Luksemburgi, Šveitsi, Hollandi, Norra ja Soome vastu iga ühega üks võit. Ja need 38 mängu on peetud pärast sõda. Ennesõjaajal Inglismaa oli niivõrd ülivõimas, et neid arvasid tuua oleks kontinendi selge deklasseerimine.

Jõuluks esivõistluste seis Euroopa suuremates jalgpalliriikides on järgmine:

Inglismaa: Brentford 24, Arsenal 23, Preston North End 22, Bolton Wanderers 22, Chelsea 22 ja Leeds United 22. Huddersfield Town 21 ja Charlton Athletic 20. Teised ei konkureeri esikoha pärast.

Šotimaa: Heart of Midlothian 31, Rangers 28, Celtic 27, Motherwell 27. Üks neist neljast tuleb meistriks.

Saksamaa (esimesi mitmest Gaust): Pommern — Stettini SC; Brandenburg Hertha BSC, Wacker 04, BSV 92; Põja-Saksamaa — Eimsbüttel, HSV ja St. Pauli; Westfaalia — Westfalia Herne ja Borussia Dortmund. Schalke on viies, kuid tal on ka viis mängu vähem kui esimesel; Baieri — 1. F. C. Nürnberg.

Tschammeri pokaali lõppvõistlus toimub kahe Lääne-Saksa meeskonna vahel. Finaalis on Schalke 04 ja Fortuna Düsseldorf. Schalke on olnud kaks eelmist aastat ka finaalis, kuid ikka kaotanud.

Austria (sügisvooru tulemus): Rapid 15, Wacker 11, Austria 11, Vienna 10, Sportklub 10, FC Wien 9, Floridsdorf 8, Admira (meister!) 8, Favoritner 5 ja Simmering 3.

Ungari: Ferencvaros 23, Hungaria 22, Ujpest 20, Kispest 17, Phöbus 14, Elektromos 14. Teistel vähem.

Itaalia: Ambrosiana 17, Torino 15, AS Roma 14, Genua 14. Mitropa cupi finalist Lazio on praegu kuues, meister Bologna on kaheksas ja vanameister Juventus üheksas.

Šveits: Grasshoppers 15, Nordstern 12, Lugano 11, Basel 10. Teised ei ole enam olulised.

Prantsusmaa: Sochaux 22, Rouen 17, Sète 16, Marseille (meister) 16.

Tšehhoslovakkia: Sparta 19, Slavia 13, Kladno 13, Bratislava 13. Teistel on vähem punkte. Sparta on tugevasti ees ja tuleb arvatavasti meistriks.

maises ulatuses töid mitmed võistlused Tallinna reidil. Need enamasti kujunesid kahe klubi jõukatsumisteks. Elustati ka Tallinna jahtklubi vana traditsiooni, mis vahepeal oli juba soikus — öisi võidusõite Tallinna reidil. Siin tuli võitjaks Rottermanni jaht „Blenda“ E. Holsti juhtimisel.

Rajamata õigustamatult optimistlikke lootusi, möödunud edukas ja võituderohke purjespordi hooaeg võib veel suuremat edukust kindlustava aluse panna eelolevale hooajale, mis suurvõistluste poolest kujuneb veel suuremaks. Eelseisvaist võistlustest tähtsaimad on kindlasti euroopavõistlused jääpurjetamises, mis 1938. a. märtsis toimuvad Eestis, kas Ülemiste järvel, Tallinna reidil või Haapsalu lahes. Kas Eesti ka tänava suudab endise võidukusega pärida kõik meistritiitlid?

Järjekorras toob suvisel hooajal purjesportlaste perse elevust Eestimaa Jahtklubi 50-a. juubel, mil puhul korraldatakse mitmed suured võistlused paljude välismaalaste osavõtul.

Meeskondade defilee Tallinn-Stokholmi t. poksi-linnavõistlusel. Külalised on pildil paremal.

P. Matsov:

Jõulujuttu poksijatest

Toimetaja palus mind ajada jõulujuttu poksist. Ei taha küll mängida häbelikku tütarlast ja vastata: „Teie ettepanek tuleb mulle nii ootamatult,“ kuid tõepoolest ei tea, mida rääkida jõulujuttuna. Minu ainus jõulujutt, mida nii meeeldi pajataksin kõigile poksijatele jõulupuu all, oleks: „Olete teinud käesoleval aastal tublit tööd. Niivõrd poksivõidukat aastat pole meil varem olnud. Suur aitäh.“ Kahju, et minu jõulupuu otsas on ainsateks kuldseteks ja hõbedasteks esemeteks karrad. Kui neil oleks suuremat ja meelitavamalt väärtust, ma jagaksin nad poksijatele. Poksijad, vaatamata oma väärtuslikule tööle ja tublile rahvusvahelisele esinemisele on liig vähe saanud auhindu. Aasta vältel saavutatud võidud vääriskid rohkemat.

Tänavu on võidetud kõik kolm poksimaavõistlust. On sooritatud uhke turnee Saksasse, kus löödud sealsetid koondusmeeskondi. On edukalt võisteldud Rootsis, kus peetud rahvusvahelistel võistlustel tulnud seltsidest punktide kogusummaga esimeseks, jättes seljataha Stokholmi Linea ja Daani poksiklubi. On rootslasi löödud Tallinn-Stokholmi linnavõistlusel. On Milano-euroopaesivõistlustelgi säilitatud varemast edu, seda koguni ületades. On ja on ja on. On olnud üks saavutus teise otsa. Mulle on see parim jõulukink.

Meenuvad jõulud neli aastat tagasi. 1933. a. oli Tallinna Poksiklubi raskemaid aastaid. Üks krahh järgnes teisele. Võistlustele tuli juure maksa, kuigi mehed olid Helsingis ja Riias võidukad. Treeninguruumid asusid kuski Kalamaja tänaval ja olid nii ahtakesed ja madalad, et E. Adelman ulatas kätega lakke. Oli ainult üks kitsas tuba ja köök. Ringi ülesseadmisest ei saanud rääkidagi. Dušši asendas plekk-kausis pliidiil soendatud vesi. Kui väljast köögiuks avati, tuiskas „duširuumi“ lund. Kust võtta korralikumad ruumid?

Viimaks leidsin Pikalt tänavalt otse luksuslikud ruumid: 3 suurt treeningutuba, duširuum, riietusruum ja isegi lugemistuba! Puudus ainult üks väike asi — raha. Klubikassa oli tühi. Saan poistega tänaval kokku. Need teatavad, et on pannud rahad kokku

väikese omavahelise jõulupuu korraldamiseks. Mida kinkida poistele jõuluks?

Paar päeva hiljem olen Maakri tänava saunas — pühade-eelsel „ihunuhtlusel“. Saunas kohtan meest, kes tuttav, kuid kes spordist ja poksist teab vähe. On ainult lugenud lehtedest ja teab mind kui poksifanaatikut. Hakkab pärima minult poksist. Räägin talle, et lood pole just parimad: pole ruume, kus harjutada. Ja kuigi saaks ruumid, pole raha tüüriks. „Palju vaja?“ küsib ta. „Nõutakse kahe kuu üür ette, kuid enne märtsi pole raha kustki loota.“ — „Ma annan selle raha!“ — vastab tuttav külmalt, kes õieti ei tunnegi mind. Andiski. Järgmisel päeval tüürisin uued ruumid, kellelegi sellest lausumata.

Tuli omavaheline jõuluõhtu. Suurt kuuske meie vanasse treeningruumi ei mahtunud, kuid olime rõõmsad väikesegi üle. Lausun: „Mis teie arvate, poisid, kui saaksime uued, toredad ruumid?“ — „Unistus!“ vastab K. Käbi ja kõik poisid hakkavad rääkima, missuguseid ruume nad sooviksid. Enam ei suutnud pidada ja avaldasin oma jõulukingi. Kui palju said nuhelda minu ja venna pead, kui need kolksatasid vastu madalat lage, kui poisid meid õhku loopisid, kuid rõõm oli ülevoolav. Ehtne jõulurõõm.

*

Kes on parim Eestit külasthanud välismaa poksijaist? — oli toimetaja teine pätkel mulle lahendada. Meid on külasthanud küll sakslasi, ungarlasi, tšehhe, rootslasi, soomlasi ja teisigi hea poksiklassiga rahvusi, kuid minu vastus on: Eestit külasthanud välismaa poksijaist pean parimaks Peruu elukutselist neegerpoksijat Roberto Carrillo't (loe: kariio), kes mõned aastad tagasi oli Peruu tanklaevaga Eestis.

Mees oli haruldasemaid poksijaid, keda olen näinud. Ise kukk-kaallasena sooritas ta N. Stepuloviga matši, mis viigi asemel pidanuks lõppema pigemini peruulase kasuks. K. Käbi üle võitis Carrillo puhtalt.

Kuid vähesed teavad, missuguse oma elu mängu panemisega sai Carrillo tuua võistlusele. Kõkkulepe võistluseks oli juba saavutatud ja minu ülesandeks jäi mehele üksnes järele sõita, kui kõik on klaar võist-

luseks. Võistluskohaks tellisime praeguse kino „Arsi“ ruumid, misjuures tuli nõustuda, et võistluse ärajäämise korral tuleb kino eest ikkagi maksa 300 kr.

Sõitsin siis võistluspäeval sadamasse, et meest laevalt ära tuua. Meri juhtus aga olema niivõrd tormine, et ükski loots ei usaldanud sadamast välja sõita: oli karta eluga riskimist. Küll pakkusin 150 krooni sõidukile, mis mind laeva juure viib ja tagasi toob, kuid mulle kõigutati üksnes pead. Olin pakkunud küll häbematult suure summa, kuid mõtlesin, et parem kaotada 150 krooni, mida võib tagasi võita, kui et kino eest võistluste ärajäämise tagajärjel maksa 300 krooni.

Viimaks läksin Kalaranda. Seal leidsin mootorpaadi kolme mehega. Meestel oli vaja napsiraha ja nad nõustusid kolme (jah kolme) krooniga laeva juure sõitma. Mootor pandi käima, kuid niipea kui olime jõudnud veidi lahtisemale merele ja tormi kätte, nõudsid mehed 3 krooni asemel 8 krooni või ähvardasid vastasel korral tagasi sõita. Lubasin maksa koguni 18 krooni, kui aga peruulase saan laevalt kätte. Ja saingi.

Roberto Carillo oli elukutseline. Kuid kui talt küsisin, palju ta tasu tahab, sain vastuseks, et sentigi. Ta lausus, et nii palju, kui ta Lõuna-Ameerikas tasu saab, meie ikkagi ei suutvat maksa, sellepärast ei taha ta üldse midagi. Kinkisime mustale mehele siiski karika ja andsime talle toreda õhtusöögi.

Teiskordne kokkupuutumine Peruu poksijatega oli mul Berliini olümpiamängudel. Olen kindel, et olümpia-poksiturniiri paremusjärjestus oluaks hoopis teisugune, kui peruulased teinuksid turniiri lõpuni. Pärast seda aga, kui tühistati Peruu jalgpallivõit Austria üle, loobusid peruulased kõigil aladel edasivõistlemast. Nii tuli ka poksiturniiril medalile nii mõnigi, kes peruulaste lõpuni võistlemise puhul langenuksid välja juba enne viimaseid ringe.

Mie tänavused parimad kõigis kaaludes? See küsimus on hõlpsalt vastatav. Alljärgnevalt minu edetabel, millele vastu vaielda ei tahaks lubada:

Kärbeskaal: 1. H. Gutman. 2.—3. E. Kallasorg ja K. Torpel.

Kukk-kaal: 1. K. Käbi. 2.—3. E. Kaunismäe ja H. Pärn.

Sulgkaal: 1.—2. H. Freimuth ja E. Seepere. 3. lah-tine.

Keskkaal: 1. N. Stepulov. 2. A. Kanepi. 3. lah-tine.

Kergekeskkaal: 1. K. Vahi. 2. N. Laarents. 3. A. Stepulov.

Keskkaal: 1. A. Raadik. 2. A. Reinke. 3. A. Saar.

Poolraskekaal: 1. B. Salong. 2. V. Leet. 3. H. Frei.

Raskekaal: 1. M. Linnamägi, 2. E. Lukkin. 3. P. Tammepeuu.

Ja nüüd: aasta kolm parimat poksijat vaatamata kehakaalule? Need on: 1. N. Stepulov, 2. A. Raadik. 3. M. Linnamägi.

Olgu sellega lõpp minu jõulujutu puhumisel.

O. Ü. „ESTO“

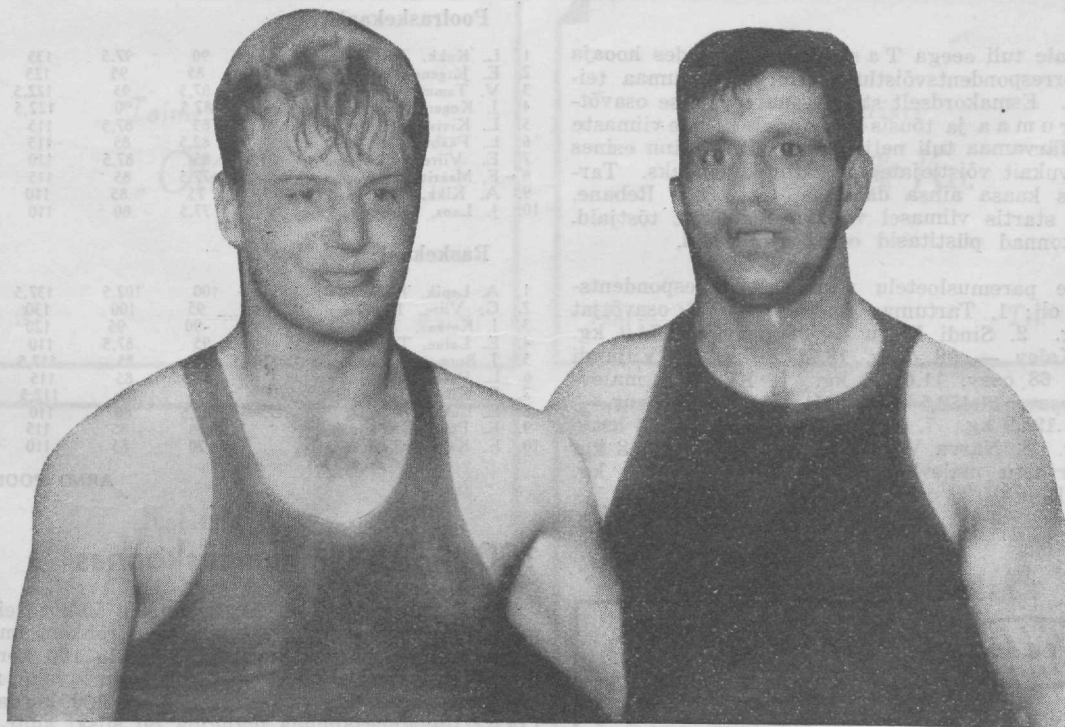
TALLINN,

PIKK TÄN, 47, TEL. 442-22

KÕIK

SPORDITARBED

täielises valikus soodsate hindadega

Martin Linnamägi koos oma sõbra rootslase Per Anderssoni-ga Tallinn-Stokholmi linnavõistlusel.

1217 tõstjat!

Raskejõustikuliit asus jaanuaris uue ürituse teostamisele, milleks on perioodilised korrespondentsvõistlused tõstmises. Aasta esimesel poolel kasvas osavõtjate arv iga võistlusega ja oktoobris peetud võistlustel tõusis tõstjate arv 430-le. Võimsa hüppe ülespoole tegi osavõtjate arv võistlustel ajavahemikul 3.—9. detsembrini ja võistlejate hulk kerkis kolmekordseks. Need võistlused kujunesid kõigi aegade rekordsemaiks osavõtjate arvult — esines 1217 tõstjat — ja kogusummas — 228.072,5 kg.

Seekordsetel võistlustel startis 44 organisatsiooni 12-st üksusest. Ainsana jäi eemale Harjumaa, kus küll peeti võistlusi, kuid protokolle liidule ei saadetud. Seega esmakordselt esinesid kõik maakonnad üle riigi.

Maakondade paremusjärjestus kujunes järgmiseks:

Maakond	Osavõtjate arv	Kogusumma (kg)
1. Tartumaa	251 osavõtjat	47.812,5 kg
2. Pärnumaa	159 "	30.616,5 "
3. Virumaa	158 "	27.465,2 "
4. Järvamaa	147 "	26.637,0 "
5. Viljandimaa	130 "	22.502,5 "
6. Tartu	109 "	21.395,0 "
7. Valgamaa	89 "	17.522,5 "
8. Võrumaa	53 "	9.484,5 "
9. Tallinn	41 "	9.442,5 "
10. Läänemaa	48 "	8.542,0 "
11. Põhjarannik	23 "	4.725,0 "
12. Saaremaa	9 "	1.927,5 "

Kokku 1217 osavõtjat 228.072,5 kg

Esikohale tuli seega Tartumaa, surudes hooaja esimese korrespondentsvõistluste võitja Pärnumaa teisele kohale. Esimakordselt startis suurearvulise osavõtjatega Virumaa ja tõusis kolmandale kohale viimaste ridadest. Järvamaa tuli neljandaks. Tartu linn esines seekord arvukalt võistlejatega ja tuli kuundaks. Tartu võistles kaasa ainsa daamina prl. Olly Rebane. Läänemaal startis viimasel võistlusel rohkelt tõstjaid. Kõik maakonnad püstitasid osavõtu-rekordid.

Seltside paremusloetelu viimastel korrespondentsvõistlustel oli: 1. Tartumaa maleva — 168 osavõtjat 32.180,0 kg. 2. Sindi Kalju — 96 osav. 19.174,0 kg. 3. Tartu Kalev — 98 osav. 18.717,5 kg. 4. Viljandi Tulevik — 68 osav. 11.617,5 kg. 5. KL Türi malevkond — 64 osav. 11.452,5 kg. 6. Narva 1. rügement — 67 osav. 11.195,9 kg. 7. KL Pala kompanii — 54 osav. 10.072,5 kg. 8. Narva Võitleja — 53 osav. 9.234,8 kg. 9. KL Tarvastu malevkond — 46 osav. 8.280,0 kg. 10. Rõngu Koit — 29 osav. 5.560,0 kg.

Kaalude järele kujunes paremusloetelu järgmiseks:

Sulgkaal:

	Suru- mine	Rebi- mine	Tõuka- mine	Kogu- summa
1. A. Suigusaar, Tartumaa	77,5	75	102,5	255
2. H. Saal, Pärnumaa	75	80	100	255
3. V. Solom, Valgamaa	80	70	95	245
4. J. Looaru, Tallinn	70	70	100	240
5. A. Kask, Pärnumaa	75	70	95	240
6. R. Västriik, Pärnumaa	65	75	95	235
7. J. Täheväli, Tartumaa	62,5	67,5	95	225
8. A. Mikk, Tartu	65	67,5	92,5	225
9. V. Laas, Tartu	67,5	65	90	222,5
10. J. Kuld, Pärnumaa	60	65	87,5	217,5

Kergekaal:

1. A. Söber, Tartumaa	77,5	90	117,5	285
2. V. Siirak, Tartumaa	85	87,5	110	282,5
3. E. Lund, Tallinn	75	87,5	117,5	280
4. A. Kliimak, Virumaa	82,5	85	110	267,5
5. M. Ilbak, Pärnumaa	80	80	100	260
6. A. Kukk, Viljandimaa	75	72,5	105	252,5
7. A. Säälik, Tallinn	75	75	100	252,5
8. R. Laas, Pärnumaa	72,5	75	100	247,5
9. J. Raasuke, Saaremaa	75	75	97,5	247,5
10. A. Reinsalu, Järvamaa	72,5	75	97,5	245

Keskkaal:

1. R. Laane, Järvamaa	97,5	95	127,5	320
2. A. Jürgenson, Tartumaa	87,5	92,5	125	305
3. A. Austa, Tartu	90	90	110	290
4. L. Lomp, Tallinn	77,5	87,5	120	285
5. R. Tedrekull, Tallinn	82,5	87,5	115	285
6. R. Veerot, Virumaa	75	83	109	267
7. E. Tamm, Pärnumaa	80	80	105	265
8. V. Mägi, Tallinn	80	80	105	265
9. K. Kenkmann, Tartumaa	75	80	105	260
10. A. Rähni, Tartumaa	82,5	77,5	100	260

Poolraskekaal:

1. L. Kukk, Tartumaa	90	97,5	135	322,5
2. E. Jürgenson, Tartumaa	85	95	125	305
3. V. Tamm, Tartumaa	87,5	95	122,5	305
4. J. Koger, Põhjarannik	87,5	90	122,5	300
5. L. Kivisikk, Tartumaa	85	87,5	115	287,5
6. L. Pääbus, Tallinn	82,5	85	115	282,5
7. E. Viire, Pärnumaa	85	87,5	110	282,5
8. F. Maarits, Pärnumaa	77,5	85	115	277,5
9. A. Kikk, Järvamaa	75	85	110	270
10. J. Laos, Pärnumaa	77,5	80	110	267,5

Raskekaal:

1. A. Lepik, Tartu	100	102,5	137,5	340
2. G. Viire, Pärnumaa	95	100	130	325
3. J. Kotkas, Tartumaa	90	95	120	305
4. E. Laine, Tartu	95	87,5	110	292,5
5. J. Burmeister, Järvamaa	80	85	117,5	282,5
6. L. Pääbus, Tallinn	82,5	85	115	282,5
7. R. Kiisel, Tartumaa	85	85	112,5	282,5
8. E. Lukkin, Tartu	87,5	80	110	277,5
9. E. Põntson, Pärnumaa	75	85	115	275
10. E. Kallas, Tartumaa	70	85	110	265

ARNO POOLAK.

100 korda linnameeskonnas

Kui imestatakse, et Eestis on üle 50-kordseid jalgpalliinternatsionaale, siis tuleks veel rohkem imestada, et välismaal leidub mängijaid, kes üle 100 korra esinenud linnameeskonnas. On küll suur vahe rahvus- või linnameeskonda pääsemises, kuid 100 korda Berliini linnameeskonnas mängida on siiski suur saavutus. Nii sai hiljuti sajakordseks linnamängijaks berlinalane Hanne Sobek.

Parikas
TALLINN

MAITSERIKKAD
PILDISTUSED

KUNINGA 1
ATELJEE AVATUD: KL. 9—5. PÜHAP. K. 11—2

Rõõmsaid pühi ja head uut aastat

vahvatele sportlastele ja nende juhtidele soovivad:

Rätsepaäri

M. Andreesen

Vabadusväljak 10

Tel. 430-54

Kullasepaäri

fma R. Lange

Danaturukael 5

Tel. 436-20

Linoleumi ja tapeedi erikauplus

Ed. Krivelkot

Dikk 14

Tel. 435-15

Roosikrantsi 16.

Taimetööstus

„Olivia“

Dolta 3

Tel. 431-97

Elektriäri

Tilga & Ko.

Harju 23

Tel. 467-98

Kalatööstus

F. Malahov

S. Palareii 2

Tel. 441-18

A.-S

„Kaubamaja Estika“

S. Karja 20

Tel. 447-67

Rõõmsaid pühi ja head uut aastat

vahvatele sportlastele ja nende juhtidele soovivad:

Metsaäri
H. TERAS

U. Sadama 7

Tel. 312-03

VOLDEMAR PRII

Tallinn

Estonia all 1

A.s.
HÜPPLER & KO

Tartu m. 43

Tel. 305-01

F-ma
H. MARKOVITSCH

Viru 15

Tel. 447-52

K.m.
LIER & ROSSBAUM

Viru 7

Tel. 433-34

Valmisriiete äri
PEETER PÖDER

Kullasepa 16

Tel. 429-31

Betoontööstus
O. VAREV

Paldiski m. 42-a

Tel. 429-87

Pagariäri
MARTIN VIKS

Lembitu 20

Tel. 437-63

Löögid väravale

Välismaa spordiajakirjanduses on peagu omaette alaks kujunenud jalgpalli suurvõistluste, eriti maavõistluste, graafiline kirjeldamine. Leiutatakse järjest uuemaid viise, kuidas võistluste-käiku võimalikult täpselt joonistada esile tuua. Eriti agard sellele on ungarlased, kes sel viisil otse teaduslikult uurivad ja analüüsivad matsche. Juba varem oleme E. Spordilehes kirjeldanud, kuidas ungarlased isegi seda mõõdavad, kui palju iga mängija matschi vältel katkab kilomeetreid.

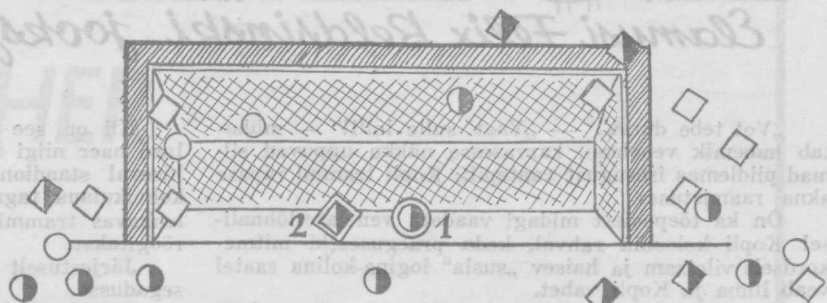
Allpool toome näite, millise täpsusega märgitakse üles kõik löögid väravale. Et asja meile lähedasemaks teha, oleme ungarlaste eeskujul märkinud üles kõik väravalöögid, mis tehti liiduklassi sügisvõru viimasel, Estonia-Kalevi, matschil, Kummagi värava taga seisis vaatleja, kes väravalöögid märkis üles suure täpsusega.

Teatavasti võitis selle matschi Estonia — 2:0. Nagu näitavad Estonia ja Kalevi väravale sooritatud pealelöögid, oli Estonia võit igati teenitud. Kõigepealt tegi Estonia 30 pealelööki Kalevi 22 vastu, kuid tähtsam sellest vahest on, et Estonia on sooritanud rohkem pealelööke värava piirjoonte vahele või lähedusse. See omakorda sõltus vast sellest, et Estonia tegi karistus-ala ruumist rohkem lööke kui Kalevi (16:11). Kalev on, eriti esimesel poolajal, teinud rohkesti kaugelööke, mis peale kolme erandi vajunud värava-joone ette või väravavahi poolt aegsasti taltsutatud.

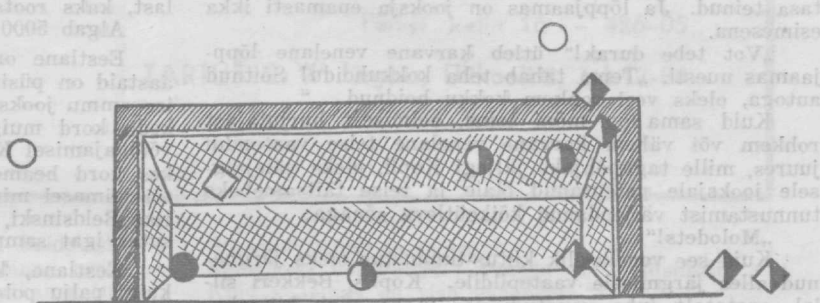
Lööke väravapostide vahele või ka posti on Estonia sooritanud 10, Kalevi 8, misjuures Kalevi üks säärane pealelööök on tulnud nurgalöögi järelduel. Kaks enam-lööki väravapostide vahele ongi annud Estoniale kaheväravalise võidu. Löögid, millele järgnesid väravad, on märgitud numbritega 1 ja 2. Mõlemad löögid on tehtud lähedalt ja võrdlemisi keskpaika ja madalale.

Pealelöökkide järjekorra täpsustamiseks võib iga löök märkida joonisel sooritamise minuti numbriga. See annaks väravarünnakute kohta veel täpsema pildi. Veelgi võib juure märkida pealelööja nime. Siis näeb ka, kui sageli ja kui täpselt keegi on löönud. Need andmed oleksid eriti vajalised meeskonna treenerile meeste vormi ja löögitabavuse jälgimiseks.

Kalevi värav

Estonia värav

Märkide seletus

- ◆ Pealelööök karistusala ruumist
- ◆ Pealelööök kaugemalt
- ◆ Nurgalöögi järele tulnud pealelööök

Esimesel poolajal sooritatud pealelöögid on märgitud sõõridega, teisel — ruutudega.

JOOKSURADADE TOLMUS

Elamusi Felix Beldsinski jooksja = karjäärist

„Vot tebe durak!“ — „Vaata sulle lolli!“ — mühat habemik venelane, karvasesse näkku uppuvad silmad piidlemas isesugust vaatepilti Kopli trammiräpase akna raamistuses.

On ka tõepoolest midagi vaadata venelase-lõhnalisel Kopli koloonia rahval, keda praegusestki mitmekordselt viletsam ja haisev „susla“ logina-kolina saatel veab linna ja Kopli vahet.

Trammi kõrval, mööda teed, silkab joosta pooleldi alasti, õigemini küll spordidressis poiss. Annab jalgadele niivõrd tuld, et tramm ei saaks talle kannule ka siis, kui mootorlooma juhti vallutaks võiduajamise kirg. Ainult Sitsimäel, kus kallak tee aitab kaasa mootorijõule, see naljavend jääb maha masinast. Kuid järgmist peatuskohtade arvel on jooksja kaotuse jällegi tasa teinud. Ja lõppjaamas on jooksja enamasti ikka esimesena.

„Vot tebe durak!“ ütleb karvane venelane lõppjaamas uuesti. „Tema tahab teha kokkuhoidu! Sõitnud autoga, oleks veel rohkem kokku hoidnud...“

Kuid sama on mõni teine, elmisest hurjutajast rohkem või vähem karvane venelane teise vaatepildi juures, mille tagapõhjaks jällegi Kopli, oleks välejalgsel jooksjale patsutanud õlale ja teise täitsameheks tunnustamist väljendanud kõikeütleva sõnaga:

„Molodets!“

Kuid see venelaselik kiitus-tunnustus oleks järgnenud alles järgmisele vaatepildile. Koplis, Bekkeri sillal, aastatelt juba vanatudi eas mees anub kiitsakaskasvulist noormeest:

„Jumalapärast, juba viie minuti pärast suletakse poe uks! Sul on väledad jalad, mine too mulle üks suur ära!“

Noormehele pistetakse rahapaber pihku; ta nõustub. Läheb lahti maruliseks jooksuks linna poole. Varsti on ta tagasi, käes suur napsipudel. Vanamees tänu sõnu pomisedes kaob pudeliga oma teed.

„Naljakas sell!“ pomiseb endamisi kohvi lümpimise vahele indiviid, kes eksinud pealinna boheemlasrahva kohvikusse. Siin aastaid tagasi oli ettekandjaks saledakasvuline noormees. Ta laveerib kitsas kohvikutoas laudade vahel oma kandikuga isesugusel kõnnakul. See pole üksnes vetruv kõnnak. Iga sammu juures tõuseb kand maast kõrgele, noormees tõuseb iga sammu juures õieti kiikivarvastele, nagu tahaks ta laes millegi järele haarata. Kuid ta ei haara millegi järele. Kohvi serveeritud, alustab ta omaimeselikkude juttu mõne arstist kohvikuküllastajaga.

„Musculus femoralis on peaasi,“ ütleb arst ja kritseldab paberist servetile inimese jala. „Selles osas tuleb peaarõhk asetada reielihase arendamisele,“ lisab ta asjatundja otsuse.

Tõepoolest naljasell ikka küll — niisugune kohviku ettekandja, kes kohvi toob lauale isesugusel kõnnakul ja tohtriga samas uurib anatoomiat.

„Se skämtaren! He-ja, se skämtaren!“ naerdakse Soomes Turu linna staadionil. Naerjad on viis rootslast, kes aset võtnud pingil hüppeplatsi ääres. Iga kord, kui nendest möödub kaks jooksu eesvedajat, üks tihedalt liibunud teise kannule, viis rootslast kerivad põlved vastu kõhtu ja hirvitavad nagu kuled õrrel:

„Se skämtaren!“ — umbes nii, et — näe naljavenda!

Nii on see kordunud mitmel jooksuringil. Sportlase naer niigi kisast ja huraa-upitamistest keevalkohiseval staadionil pole tasane pihku-itsitamine nagu kohvikulaua taga, või habemiku venelase muhelemine lehkavas trammivagunis. Ei, siin lausa hirmutakse ja röögitakse.

Järjestuselt teine jooksja sellest naermisest satub segadusse.

„Mis on lahti?“ heidab ta küsivaid-otsivaid pilke enda ümber ja enda riietusele. Aga nii palju kui jatkub mahti hinnanguks — kõik on korras. Ent siiski see naer!

On nii, et Turu staadionil selle jooksuga on algusest peale käinud päris võimas rebimine. Stardipauk paiskab jooksurajale neliteist meest — üksteist soomlast, kaks rootslast ja eestlast.

Algab 5000 m jooks.

Eestlane on Felix Beldsinski, kelle nimel nüüd aastaid on püsinud mitmed Eesti rekordid, kuigi mees ise ammu jooksurajalt on lahkunud. Ta on sama mees, keda kord muigas habemik venelane treeningjooksulvõiduajamisel Kopli trammiga, sama Felix Beldsinski, kes kord heamehe poolest napsijanulisele vanamehele tõi viimasel minutil viinapoest pudeli napsi, sama Felix Beldsinski, kes kohvikus ettekandjana töötades kasutas igat sammu jalalihaste treeninguks.

Eestlane, kellest väljaspool kodumaa piire veel kuigi palju pole kuulnud, asub kohe alul jooksu juhtima. Kahe ringiga on ta umbes 40 m ees. 1500 m katab ta ajaga 4.20, 3000 m ajaga 9.02. Ikka juhib eestlane.

Kust see on välja toodud?! vangutavad soomlased päid. See ju ähvardab lüüa nende Sarvimäge ja teisi favoriite! Võistlusi jälgib staadionil ka Paavo Nurmi. Ja küllap see sõnakehv jooksusuurus teadis, mida ta ütles, kui ta jooksu lõppedes Beldsinskile õlale patsutas:

„Hüva poika. Aga aeg oleks võinud parem tulla...“

Edgar Kolmperre, kes tänavu pühises oma spordiegevuse 25. a. juubelit

Eesti Mehaanilise Puutööstuse
Aktsia Selts

A. M. LUTHER

SAADUSTE MÜUGIKOHAD:

TALLINNAS: V. Posti 9, tel. 446-16

„ „ „ „ Pärnu mnt. 69, tel. 426-00

„ „ „ „ Pärast kella 16 - 426-05

TARTUS: E. W. Jürgens, Ulikooli 2, tel. 17-88

Jah, aeg sellel võistlusel, mis siiski oli Beldsinski pinevamaid ja paremaid, tööpoolest oleks võinud kujuneda paremaks. Siin ühines triumf traagikaga, kui just nii väljendada.

Sarvimäki, soomlaste suurim favoriit, on juba kaugele maha jäänud. Ikka juhhib eestlane! Kui ainult need rootsikuked seal hüppeplatsi juures ei hirmvitaks! „Midagi peab minuga lahti olema,“ satub Beldsinski segadusse. Ta ju teab, et siin pole tegemist trammisõitjatega ega kohvikukülastajatega, kes jooksu või jooksu-harjutusi tõlgitsevad tembutamisena.

On võistluste ajal sedagi juhtunud, et äkki püksid kipuvad jalast kaduma. Kas tõesti...? Jooksja pilk libiseb üle dressi. Ei, kõik on korras. Kestab endine segadus ja arutlemine, mis surub oma piduri jooksu-tempole. Siis äkki, 500 m enne finishi, välgatab Beldsinski läbi pea:

„Rootslased, need naeravad mind, et kas ma jõuan lõpuni vastu pidada... Et niisugune kollanokk, kes alul paneb peale viimase auru, et siis enne lõppu ikas või jooksuraja ääres kokku variseda!“

Nüüd ometi on kõik selge!

Kuid rõõmustav selgus on tulnud liig hilja. Kellegi hingeldamine kostab Beldsinski kõrvus üha selgemini. Siis näeb ta enda kõrval soomlase Pottila profiili. Hetk hiljem on soomlane mööda pressinud eestlastest, kes kogu aja jooksu juhtinud. Neetud!

Nüüd tuleb viimane kurv. Jääb veel finischilindini vaid 400 m. Kurvekell hakkab taguma. Kuid Pottila on juba 30 m ette jõudnud. On veel 300 m. Nüüd jookseb kusagilt raja ääre Eesti teatejooksu meeskonna Tiisfeldt ja kähistab:

„Feliks, mis sa magad! Juu-uu-re!“

Beldsinski nagu ärkab unest. Juu-uu-re, juu-re! käsutab ka temas eneses keegi. Paneb välja viimase. Kogu keha haarab pinget, nagu pommi hetk enne plahvatust.

Staadion kihab ja möirgab. Beldsinski või Pottila? Pottila või Beldsinski? Kuid vahemaa on visa vähenema...

Neetud lugu on nende Turu võistlustega olnud juba algusest peale. Need toimusid 1928. a. suvel, millal Turu linnas korraldati suuri pidustusi linna 700 a. juubeli puhul. Feliks Beldsinski on kodumaal juba jooksja, kellega tuleb arvestada. Ta on juba löönud seniseid rekorde, ta on Eesti rekordimees ka 5000 m-is. Turu suurvõistluste eel saabub talle korruga kaks võistluskutset, üks Riias, teine Vilnosta. Beldsinski küsib nõu Joh. Villemsonilt.

„Sõidad hoopis Turusse,“ ütleb Villemson.

Saadetakse Turusse ettepanek. Vastust ei tule esimesele, ei ka teisele kirjale. Lootuste rajamisega Turule on kaduma läinud võiduvõimalused Riiga ja Vilnosse. Siis Kalev otsustab Beldsinski Soome saata omal kulul. Kokkuvõidlikult asju ajades tehakse tingimuseks, et kui soomlased Beldsinskile siiski tasuvad sõidukulud, B. peab need omakorda Kalevile tagasi maksma. Nii asuti teele, teatejooksjate Tiisfeldti, Rähna, Keskküllä ja Koroli kui kutsutute nelikus viienda rattana ja kutsumata külalisena kaasas Beldsinski.

Ja nüüd läheneb lõpule Turu võistluste esimene tuleproov, 5000 m. Beldsinski pingutab. Vahemaa väheneb, Pottila on juba niiteldi peagu käega haarata. Kuid kaugel pole enam ka finisch! Siis Beldsinski näeb, kuidas Pottila paaril korral püüab üle öla tagasi vaadata.

„Ahaa, ta on juba väsinud. Juure!“ tõmbab jooksja vilunud mehena teise käitumisest järelduse.

Paar sekundit peavad nüüd otsustama küsimuse: Pottila või Beldsinski?

Rada on hea, selle poolest pole midagi ette heita. Siin iga sammu juures jäävad näha naela jäljed, äratõuge on märksa parem kui Tallinna staadionil. Ja soomlased, kes alul suhtusid Beldsinskisse üleolevalt,

on vägeva lõppduelli puhul sunnitud oma hinnanguid muutma. Pole enam nii nagu treeningul koos Soome pikamaajooksjatega, kes Beldsinskile lihtsalt ütlesid:

„Tagasi poika!“

Ütlesid nii pärast seda, kui olid kuulnud, et Beldsinski jookseb peamiselt 5000 ja 10.000 m. Soomlased kui 25 km mehed, ei pidanud aga kellekski-millekski meest, kes tegeleb lühemate distantsidega. Kuid siiski nad näitavad oma treeningusaladusi. Nad vähem jooksevad, kui teevad mitmesuguseid meil tundmata vigureid. Näiteks roomavad mööda järsku mäenõlvakut, mis tegevat rinnalihased hästi lahtiseiks ning liikuvad. Tegi seda järele ka Beldsinski, lootes asjast omajagu head.

Aga nüüd see Pottila on siiski ette trüginud!

Ja ta jääbki ette. Läbibab esimesena finischi. Beldsinski on tema kannul teine 5 m vahemaaga. Pottila aeg 15.05, Beldsinskil 15.07,2. Endine Eesti rekord on löödud tervelt 28 sekundiga!

Tagantjärele on nüüd aega rootslastelt pärida jooksu seganud naeru põhjusi. Siin Beldsinski on näinud asjatut tonti. Rootslased olid hoopis naernud Sarvimäge. Soomlane oli püüdnud Beldsinski kannul püsida, kuid igal ringil jatkus tal jõudu vaid selleks, et tribüüni kohal eestlast kinni püüda, siis aga järsku nagu puuga löödult jällegi maha jääda. Soomlase koomilised pingutused põhjustasidki rootslaste naeru. Seni püsima jäänud rekordi püstitamist meenutades F. Beldsinski on endamisi kindel, et ta oleks maa katnud ajaga alla 15 min., kui ta eksikombel poleks end lasknud segada rootslaste naerust.

Kui nüüd ka ei millekski muuks kui vaid spordiaineliseks vahelugemiseks meenutada-elustada rekorderohket 1928. a. suve, siis tuleb veel märkida, et samade Turu võistluste järgneval päeval F. Beldsinski püstitas uue Eesti rekordi ka 1500 m-is, lüües Joh. Villemsoni rekordi, mis oli püsunud Riia eelolümpiast saadik. Beldsinski üldse polnud harrastanud 1500 m nimetamisväärselt, kuid soomlaste pealekäimisel ta siiski jooksis. Seega niitelda rekordi ootamatult ning enneaegne sünd.

A. A. A. A., Eesli praeagusaja parim pikamaajooksja

SUUSATAMINE

karastab ja värskendab ainult siis, kui suusad ei riku Teie tuju. Sellespärast nõudke ainult äärmiselt täpselt väljatöötatud, pikki aastaid muutmata seisvaid kõrges headuses

tuntud TSV kaitsemärgiga

SUUSKI

ja kõiki talispordi tarbeid

Tartu Spordiriistade Vabrik,

Tartus, Emajõe 5

Telefon 187

Kauba saatmine, kauba hulgale vaadatamata, üle riigi

N O U D K E H I N N A K I R J U

Müügikohad Tallinnas:

Spordiäri RESEV-RESEL, Kullasepa 13

K-M. „SPORT“, S. Karja 18

Mööblitööstus E. S A L I S, Pikk 29

Sprinterid, poksijad, samuti aga ka maadlejad oma võistluselamusi kirjeldades ütlevad alati, et võistluskeerises nad niitelda muutuvad tummaks ja pimedaks. Ääretu pingutus lülitab tööst välja kuulmis- ja nägemismeeled, ei lase nendel energia kokkuhoiduks pöörata tähelepanu millelegi, mis toimub väljaspool sõerada, väljaspool matti või väljaspool ringi. Võistleja elab ainult iseneesele, võistlusele.

Kui nüüd F. Beldsinskiga jutelda võistluselamuste üle, ta pikamaajooksjana toonitab teist. Kuigi näiteks 10.000 m katmine esmaklassilise tagajärjega nõuab kõigi energiaallikate tühjaks ammutamist ja täit pinget, jooksja täiel määral siiski ei muutu rühkivaks ja pingest lõhkevaks automaadiks.

F. Beldsinski, kes oma arvestuste järgi kümne aasta jooksul koos treeningutega maha jooksnud umbes 16.000 km, ütleb et pikamaajooksjal ühtviisi peab töötama pea ja jalad. Võtad kohe jooksu alul oma kindla koha sisse. Jälgid pidevalt kõvema konkurenti igat liigutust, kuulad ta hingamist, vaatad ta käte-jalgade tööd. Ja oled valvel, et võistlejad kokkuleppel sind ei sulge endi vahele, nn „koropkasse“, mille peale on suured spetsid just soomlased. Jooksu ajal kontrollida isennast, arutleda, milles on vead, kas tuleb teisiti korraldada hingamist, käte või jalgade tööd. Ei saa läbi ka teatud sõjakavaluseta, strateegiata. Väike ja süütu kavalus tihti kindlustab võidu või vastase konkurentsi väljalülitamise. Võimetu Beldsinski strateegia vastu Läti jooksja Motmillers kord tasakaalu kaotades andis võistlusel Beldsinskile koguni jalahoobi. Vastase tasakaalu kergemini saab just segi ajada ta hingamistöö häirimisega, ütleb F. Beldsinski. Nagu kord juhtus Beldsinski ja Laursoni — „lendava tapalase“ vahelises duellis. Beldsinskil on tavalisest pikem samm. Ta jookseb teise kõrval, jälgib ta hingamist, mis kõigiti osutub normaalseks. Kuid Beldsinski pika sammu mõjul hakkab ka Laurson oma

sammu pikendamata. See aga viib tasakaalust välja jalgade ja kopsude töö. Hingamine muutub kiirendatuks. Ja kui nüüd vastane paar korda ähkides on puristanud, strateegiaga jooksjale on saanud paras silmapilk teise ületamiseks. Niisuguse vembutamise eest lätlane Motmillers kord Riias tasuski Beldsinskile jalaohoobiga.

„Nii muutub 10.000 m jooks öieti huvitavaks kombinatsiooniks nagu bridshipartii huvitavate kaartide juures“, iseloomustab F. Beldsinski. „10.000 m katmise füüsiline töö ei ammuta veel tühjaks jooksja kõiki jõutagavarasid, ja selle tõttu võidu juures enamasti otsustab see, kes on osavam kombineerija.“

Aga ka igasugused kalkulatsioonid ja kombinatsioonid võivad joosta tühjale, kui nende ettekirjutajaks on võõra tahe. Nagu 1928. a. Riias kolmikmaavõistlusel, kaks nädalat enne rekordiderohkeid võistlusi Turus. Siin ületas Beldsinski 10.000 m-is Euroopa tolleaegse nimekama poolaka Kusocinski. Kuid oleks ta järginud teiste ettekirjutustele, võitjate paremusjärjestust kergesti oleks kujunenud teiseks.

Riia õnnistab suurvõistlusi tugeva ja külma vihmaga. Joosta tuleb verstapikkusel hipodroomi ringil, mis vihmast on muutunud nagu sauekastiks. Tollal oli Poola kergejõustiklaste treeneriks A. Kolmpere.

„Sul ei maksa Kusocinskiga võisteldes ennast üldse väga pingutada. On juba ette kindel, et nii kui nii jääd teiseks,“ ütleb Kolmpere omaimeselikult. Ja ka meeskonna juhid ühinevad selle arvamusega. Kalkuleeritakse, et Beldsinski nii 5000 kui 10.000 m jooksus tuleb teiseks, ja kindlustab sellega Eesti meeskonnale kokku 10 punkti. Liigse pingutuse tagajärjel aga võib ta platseeruda ka tahapoole — jumal hoidku selle eest!

Riia hipodroomil võistluse ajal näeb vaid vihmavarje, ülestõstetud kraesid ja punetavaid-vesiseid ninasid. Tuleb vihma nagu oavarrest.

Algabki too kuulus 10.000 m.

Algusest peale asub juhtima Kusocinski. Preisirittmeisteri vurrudega laiaõlgne poola pan liigub sauekastiks muutunud rajal ühtlase tempoga nagu jooksuautomaat. Feliks Beldsinski on aga nagu vanajumala seljataga; ta hoidub lihtsalt poolaka kannule. Nii on ka kergem jooksta; laiaõlgne poolakas on talle tuulise ja vihmase ilmaga kasulikuks tuuletigjaks, eesvedajaks. Eestlane jookseb tema järel nagu õhutühjas ruumis.

Feliks Beldsinski üldise arvamuse põhjal juba ette peab ennast kaotajaks. Selle tõttu ta ei pingutagi nii väga. Kuid võistlusvaim siiski dikteerib — ta ei taha maailmakuulsusele kaotada nigela ajaga! Eestlane püüab esimesel 1000-l poolakast mööda pressida. Kuid seal jookseb raja ääre teisi eestlasi:

„Kus sa kurr...! Ära pumpa ennast tühjaks!“ hurgutavad käsutavad nad. Ja Beldsinski peab alistuma nende tahtmisele. Jälle ratsutab ees rittmeisteri vurrudega poola pan, eestlane aupakliku kannupoisina tema kannul.

Beldsinski tahab poolakast teist korda mööduda. Kuid jälle kirumine ja õpetused raja veerelt. Tahes-tahtmatult jooksutempo selle tõttu muutub lõdvaks. Kusocinski möödub eestlasest, möödub temast ka lätlane Motmillers, kes muide pole kunagi Beldsinskit omavahelises võistluses löönud. Nii nüüd see jooks areneb. Uimaselt, nagu uimastel kärbestel ronimine mööda vihmast libedat aknakaasi. On juba kaetud 6 km. Ka Motmillers triumfeerib 30—40-meetrilise edumaaga Eesti jooksukuulsuse üle, sest eestlane jookseb täiesti apaatselt.

Kuid nüüd jõuavad meeskonna juhid teistsugusele arvamusele. Raja ääre kihutab Kiilim:

„Feliks pressi nüüd, Feliks, hakka juure panema!“ hüüab ta, ise märg nagu vette kastetud kass.

Maitsekale pühadelauale

ETK vein, kofu, kakao,

ETK maitseained ja nauding suitsud

AHTO, TURIST, KULDMEDAL.

Ja eestlane hakkabki tempot arendama, seda omalt-poolt maailmakuulsusele ette kirjutama. Eestlane ja poolakas juhivad vaheldumisi paar ringi. Pinge haarab nüüd ka vihmast loiuks muutunud pealtvaatajaskonna. Teatakse, et Beldsinski pole küll kunagi Kusocinski võitnud, kuid siiski ihaldatakse nõrgema võitu tugeva üle.

Kisa ja karjumist. Need venekõlalised ja ühesuguste lõppudega nimed lätlaste häälendamises sulavad ühte. Alguses midagi ebamäära, siis ikka:

„... inski, ... inski...“

Mine ja saa aru, kummale just juubeldatakse. Siiski näib, et rohkem eestlasele.

600 m enne lõppu Feliks Beldsinski kisub naelkingad järsumalt lahti sauekastiks muutunud jooksurajalt. Tempot juure! Sõnakuulelik kannupoiss rebib end järsku lahti vurrudega poola panist-rittmeistrist.

Rahvas ei taha uskuda oma silmi, rahvas on otse meeletu. Kusocinski jääb tugevasti maha. Ja lõpuks hakkab ta koguni lonkama. Feliks Beldsinski jõuab finischisse 400 m edumaaga!

Pärast räägiti, et Poola suurjooksja ühte rajaauku astudes rebestanud kõõlused. Kuid hurraa-patriootlikud eestlased tagantjärele sõandasid kahelda, kas see jutt peaks olema just õige...

Ka teine päev tõi 5000 m-is Kusocinski lüüasaamise. Viimasel ringil pressib eestlane võimsalt juhtima ja lõpetab jooksu 40 m edumaaga.

Väikesed on saanud suurteks ja suured langenud põrmu!

Feliks Beldsinski eelpool on küll asju näinud liig heatahtlikult, kui ta ütles, et pikamaajooks igal juhul on vaid kerge ajaviide, huvitav kombinatsioon nagu bridshipartii. Vastupidine järgneb alamal ta enda jutustusest. See käsitab jooksu, mis ühtlasi tõmbas kriipsu ta jooksukarjäärile.

Aasta hiljem, kolmikmaavõistlusel Vilnos. Feliks Beldsinskil on rebenenud rinna vahelihhas, ta isegi peab end võimetuks vrakiks, kelle võidule pannuste tegemine tähendaks meeletust. Kuid ta saadetakse siiski võistlema.

Vilno on jahul suurest eelreklamist.

Kas jällegi Beldsinski võit nagu Riias?

Või võidab Kusocinski?

Need kaks küsimust on täiel määral vallutanud ja toonud kõrgrõhkkonna Vilno spordiatmosfääri.

Keha soojendamise järele jooksu alguse eel eestlane tõmbub pistetest kõverasse.

„Feliks, sa pead siiski jooksuma,“ otsustab meeskonna kapten Tann. Ja Feliks Beldsinski asubki starti. Ta lubab küll kõik välja panna, kuid ütleb, et ta midagi ei suuda garanteerida.

Kui poleks ainult neid põletavaid pisteid rinnus!

Ühelgi püüdelaualt ärgu puudugu

T. Ulas'e
vorstifööstuse
maitsvad footed.

T ö ö s t u s : Tallinnas, Luteri 28, telef. 306-39.

Kusocinski kõrval on selles olukorras kardetavaks rivaaliks veel lätlane Bucenieks.

Beldsinski püüab kogu aeg püsida Kusocinskil kannul. Kolmas on Bucenieks. Poola panil on veel meeles eelmise aasta kaotus. Igal kurvil on tal oma abilised, ringikohtunikud. On näha, kuidas poolakas murelikul ilmel mendel pärib teateid eestlase jooksu kohta.

Siis see juhtubki, mis kisub ühtviisi kõverasse eestlase kui ka eestlastest võistluste jälgijad.

Enam tõesti ei saa teisiti! — Beldsinski tõmbub valust otse kõverasse. Jälle need pisted! Ta jääb maha. Üle poolakate ridade käib üksainus suur kergendusohkete kahin. Mis on lahti? — ei saa nad selgusele. Kusocinski juba riskib tagasi vaadata. Ja ta abilistel kurvidel levib näol lai naeruvine, kui nad peafavoriidile poetavad mõne sõna jooksukäigust.

„Olgu, jooksen enese kas või puruks!“ kähistab eestlane endamisi. Ta pingutab. Kuid jällegi need pöörased valud rinnus! Nagu lõikaks keegi tulise noaga, nagu kärstatakse rinnakoopas midagi katki, aegmööda ja pidevalt.

Ta peab aegajalt käe suruma vastu rindu.

Aga ta jookseb siiski. Meeleheitlikult ja hambad ristas!

Juba on eestlane jällegi kannul rittmeistri vurrudega poolakal. Kuigi tal otse vesi on silmis.

Võidule veel loota? See oleks liig kõrge fantaasiatend. 600 m enne finiši Kusocinski hakkab pööraselt spurtima. Lätlane Bucenieks on jäänud hoopis maha. Poolakate juubelduste saatel Kusocinski läbib katki esimesena finišilindi. Eestlane järgneb talle 50—60-meetrilise vahemaaga.

Niiütelda nuga rinnus, tuli Beldsinskil järgmisel päeval joosta ka 5000 m. Valud on veel pöörasemad. Üha sagedamini peab ta käega haarama rinna alt. Ta jääb kolmandaks. Lätlane Bucenieks siiski suudab tuua võidu rebenenud vahelihaga eestlase üle!

Pärast võistlusi Feliks Beldsinski vaevu suudab püsida jalul. Ta paraneb küll pikkamisi, kuid siiski hoopis mitte. Feliks Beldsinski kui suurjooksja ei suuda enam staadioni tribüünide tuhandetes äratada valmustkisa kontserte ja neid dirigeerida oma tahte järgi. Feliks Beldsinski loobub tegevspordimisest.

Veel naljaks jutustatud — ta ei saa täita ka Ambla meeste isesugust palvet. See sai alguse loost, nagu neid oskab jutustada vist ainult Beldsinski. Ta on kord kutsutud Amblasse võistlema. Keegi maamees on tal hobusega jaamas vastas. Võrinal läheb sõiduks mööda maanteed. Maamees sikutab raudjat ohjadest ja nähvab kord-korralt piitsaga.

„Kas noorherra jookseb nii ruttu nagu mu hobene?“ poetab ta vargsi küsimuse suunurga ja piibupitsi vahelt.

„Ei, veel kiiremini!“

Jälle ohjade sikutamist, paar valusat sähvamist piitsaga. Jälle sama küsimus maamehelt.

Kuid väikese käsikohvriga noorherra kinnitab, et ta jookseb ikka kiiremini.

Viimaks raudjas viskab marulist nelja.

„Ei, veel kiiremini!“ vastab Beldsinski naljatoonil.

„Korrat, ega ma teie pärast oma hobest ka tapma ei hakka,“ lõpetab maamees ühepoolse võiduajamise.

Kuid paar nädalat hiljem peetakse Amblas laata. Ja sel puhul saabub Feliks Beldsinski Ambla meeste naiivne-alandlik palve: ükskõik millist hinda B. ka nõudku, ta tulgu korraaks oma võimeid proovima Ambla meeste hobustega!

„Jäi minul nende soov täitmata,“ naerab eksjooksja. „Nüüd samasuguse palve nad võiksid saata juba päris ehtsale kuulsusele Jesse Owensile — temal on kogemusi hobustega võidujooksimisel.“

J. Kärje.

Rõõmsaid pühi ja head uut aastat

vahvatele sportlastele ja nende juhtidele soovivad:

K.m.

Kr. Saar & Ko

Tallinn

Tartu

M. Männil & Ko

Pikk 13

Tel. 431-49

B. Sabsay & Ko

S. Karja 16

Tel. 435-72 ja 437-78

Nõoriäri

G. Hendrikson

V. Karja 6

Tel. 445-29

Rätsepaäri

f-ma Schwarz

Kullasepa 9

Tel. 443-03

Hotel-resloran

„Bristol“

Rataskaevu 7

Tel. 426-33

Rohu, keemiaainete, kosmeetika ja
värvikaupade suurlaad

a.s.

Mey & Landesén

Viru 9

Tel. 446-46

Kirjaumbrikkude ja paberi ümber-
töötamise tehas

o.ü.

Raf. Haarla

Tina 9

Tel. 302-56

Rõõmsaid pühi ja head uut aastat

vahvatele sportlastele ja nende juhhidele soovivad:

K. A. RÜTMAN & KO.

Pärnu m.1

Tel. 466-72

O/U. „Mercantile Helsinki“
esindaja

Ins. ERICH KRIISA

V. Posfi 8

Tel. 451-81

Kaubamaja

„SPORT“

S. Karja 18-4

Tel. 446-00

Elektri- ja raadio äri

KING & ROSENBERG

Kullasepa 14

Tel. 449-54

Kosmeetika-laboratoorium

„FLORA“

Tatari 24

Tel. 458-78

Kompektiõõstus

R. KLAUSSON

Jahu 5

Tel. 441-15

„LINDA“

om. J. Susi

Pärnu m. 132

Tel. 459-74

A. MELDORF

Sakala 28

Tel. 463-33

Mehed, kangi juure!

Võistlustreening

Meie tõstesportlased on vähe vahet teinud ettevalmistava, üld- ja võistlustreeningutes ja nendele tähelepanu pöörnud. Seda lihtsalt sel põhjusel, et usutakse ilma plaanikindla harjutusega saavutada häid tõstetajajärgi. Kuid jälgides viimase aja sporditeaduse arengut, veendumet, et korrapärase teadliku harjutusega saavutatakse kiiremini oma võimete haripunkt. See pärast selgitan veelkordselt käesolevas artiklis tõstreeningu faaside ülesandeid, sihte ja otstarvet.

Ettevalmistava ja üldtreeninguga saavutab tõstja võistlusvormi. Võistlustreeninguga säilitab ta vormi ja arendab edasi nii, et ei tule tagajärgede arengus seisakut ja et ei satuta üleharjutuse ohtu. Ettevalmistava, üld- ja võistlustreeningute kohta peavad tõstjad omama põhjalike teadmisi, sest nende treeningute läbiviimine nõuab suurt täpsust ja korralikkust.

Üld- ja võistlustreeningute ülesandeks on korrastada närvi koordineerimist ja lihaseid võistluse pingutustele. Tõstja võib omada sobiva stiili ja viimistletud tõstetehnika, kuid kui ta ei harjuta võistlusolukorras, on treeningust vähe kasu. Üld- ja võistlustreening erinevad üksteisest oma harjutuste koosseisu iseäraldustega, mispärast neid tuleb järsult lahutada. Mõlemad on aga põhjaneva tähtsusega võistlusvormi saavutamisel. Ei ole hea järsult üle minna ühe liigi treeninguperioodi lõpetamise järele teisele treeningmeetodile. Samuti pole otstarbekohane varajastel järsku kõva treeninguga alustada ja lõpetada. Vastasel korral tuleb tõstjal ebameeldivate nähete esilekerkimisi omal nahal tunda. Nende kahjustavate nähete mõju ärahoidmiseks on võistlustreening — üldtreeningu ja võistluse vahepealseks lüliks.

Niisiis võistluses esiletuleva pingutuse oskuse omandamiseks tuleb harjutada võistluse olukorras. Neid oskusi süvendabki võistlustreening.

Kuulsad Egiptuse tõstjad peavad küllaldaseks kolme-, neljanädalast võistlustreeningu kestust enne esimest võistlust pärast üldtreeningut.

Järeldatakse, et selle aja vältel keha suudab omandada seisukorra, mis lubab esile pingutada võistlusel uusi tippsaavutusi. Sakslased seevastu, kui nad on saavutanud üldtreeninguga võistlusvormi, ei läbe nii kestvalt harjutada. Põhjus on siin, et nende võistlusperiood võistluste rohkuse tõttu vältab aasta läbi. Sel puhul harjutavad nad üheaegselt üld- ja võistlustreeningu alustel iga päev. Harjutuse päevakavas on neil kaks tõstet (kahega surumine ja rebimine või kahega tõukamine ja ühega rebimine). Suuremal määral harjutavad nad siiski väga intensiivselt surumist, mispärast see tõste on neil eriti heaklassiline.

Praegusi üldjooni tõstetreeningust avaldades olen jätnud kasutamata osa Egiptuse ja Saksa tõstjate treeningkooli, kuna need oma iseloomult meie oludele on vastuvõetamatud, selle asemel olen aga ära tarvitanud materjalid meie vanemate silmapaistvamate eliit-tõstjate poolt põhjalikult läbi katsestatud harjutuse viisidest, juure kopeerides osalisi uuendusi paremate tõstespordimaade tõstjate treeningsüsteemidest.

Üldtreeningult võistlustreeningule üleminekuks on küllaldane aeg kaks kuni kolm nädalat enne esimest võistlust. Siin juba harjutuspäevade arv nädalas kahaneb kolmelt päevalt kahele, mis on küllaldane. Soovitatavamad päevad harjutamiseks on esmaspäev,

reede ja laupäev. Ka harjutustunni kestvus lüheneb 75 minutilt 45 minutile, kusjuures spetsiaalkangiga harjutuse kestvus ei tohi ületada 30 min. piiri. Harjutuse algraskusteks kangil võetagu 85% oma maksimum-tagajärgedest iga üksiku tõsteliigi tarvis. Järgmistele katsetele võimaldab siin kangile raskust lisada kaht viisi. Esiteks: nagu üldtreeningul kangiga harjutamisel, s. o. järjest vahelduvate raskuste saavutamiseks. Teiseks: järjest suurenevate raskustega harjutamisega. Juure võib lisada esiteks 5 kg kuni 7,5 kg või 10 kg kaupa, hiljem 2,5 kg kaupa, sõltuvalt sellest, kui ligidale on küünitatud oma maksimum-tagajärjele.

Üldse kangi juures käimise kordi iga tõsteliigi tarvis ei tohi olla üle 6 korra ja igakordsel kangi juure asumisel võib tõstet sooritada vaid 1—3 korrani. Pea-rõhk võistlustreeningul on asetatud puhkusele, mille läbi koondatakse jõutagavarasid. Siin ei aita enam tagajärgi suurendada üleliiga pingutav treening. See võib tuua kasu asemel ainult kahju. Nimelt: harjutaja võib endale märkamatuks sattuda üleharjutamise ohtu.

Selgema pildi saamiseks tõstjatele võistlustreeningul kangiga harjutamiseks toon näitena meie kahe parima, ühtlasi teadlikema, tõstja Arno Luhaääre ja Erm Lundi — võistlustreeningute kavad, mille järele nad harjutasid sel aastal, enne oma tiip-tagajärgede püstitamist. Et E. Lund ja Arno Luhaäär on kaks erinevat tõstetüüpi — nii stiililt kui ka tehnikalt — siis soovitan nende võistlustreeningu kava aluseks võtta.

Arno Luhaäär:

üksiktõsted:	kahe käega surumine	127,5 kg
	kahe käega rebimine	122,5 kg
	kahe käega tõukamine	167,5 kg

võistlusel saavutatud kogusumma 417,5 kg

Arno Luhaääre võistlustreeningu kava on järgmine:

Surumine.

1. — 120 kg × 1.	3. — 127,5 kg × 1.
2. — 125 kg × 1.	4. — 120 kg × 2.

Rebimine.

1. — 105 kg × 2.	3. — 120 kg × 1.
2. — 115 kg × 2.	4. — 117,5 kg × 3.

Tõukamine.

1. — 140 kg × 1.	3. — 155 kg × 1.
2. — 150 kg × 1.	4. — 145 kg × 2.

Treeningul saavutatud kogusumma 402,5 kg

Erm Lund:

üksiktõsted:	kahe käega surumine	82,5 kg
	kahe käega rebimine	97,5 kg
	kahe käega tõukamine	127,5 kg

Võistlusel saavutatud kogusumma 307,5 kg

Erm Lundi võistlustreeningu kava on järgmine:

Surumine.

1. — 65 kg × 1.	2. — 80 kg × 1.
3. — 75 kg × 2.	4. — 82,5 kg × 1.
5. — 75 kg × 3.	6. — 70 kg × 3.

Rebimine.

1. — 85 kg × 1.	2. — 90 kg × 1.
3. — 85 kg × 2.	4. — 92,5 kg × 1.
5. — 87,5 kg × 1.	6. — 80 kg × 3.

Tõukamine.

1. — 110 kg × 1.	2. — 115 kg × 2.
3. — 120 kg × 1.	4. — 105 kg × 3.
5. — 110 kg × 2.	

Treeningul saavutatud kogusumma 295 kg.

Märkus: Esimene arv näitab kangi juure asumise järjekorda, teine kangil olevat raskust ja kolmas tõstestamise üldkordi.

Kui võrrelda Arno Luhääre ja Erm Lundi võistlustreeningu kava, siis näeb otsekohe, kui võrd palju nad üksteisest erinevad. Seejuures aga mõlemad on õiged ja otstarbekohased. Eriti torkab silma nende poolt saavutatud treeningu ja võistluse kogusummade ühtlane vahe, Arno Luhääre ja Erm Lundi võistlustreeningu kava võivad kõik tõstjad endile aluseks võtta, muidugi vastavas proportsioonis oma võimetele.

Veel peab mainima, et treeningutel iga tõste sooritamise järele tuleb liikuda, mitte aga kunagi paigal seista või istuda. Samuti tähtsa koha tõstesportlase treeningus omab saun. Vähiimalt üks kord nädalas tuleb

käia saunas. Pärast sauna enne võistlusti peab rõhku panema korrapärasele puhkusele, toitmisele, ja vanematel tõstjatel massaažile. Kuid massaaži tarvitamisel peab olema väga ettevaatlik ja mitte kalduda liialdama. Kui massaaži lasta teha, siis peab valima ka isiku, kes selleks põhjalikke teadmisi omab.

Viimane aste tõstjale tõstetajajärgede väljapingutamiseks on võistlus. Võistlustel tuleb tõstjal kõik harjutusega omandatud teadmised ära kasutada. Võistlus on see, mis viimistleb tõstjat lõplikult.

Üksnes treeningud ei suuda anda võistluskogemusi. Sellepärast peab võistleja võimalikult palju võistlema, et süvendada teadmisi-kogemusi. Ilma võistluseti ei kasva tõstja suursportlaseks. Võistlustel näitab tõstja, mida ta suudab ja mis aineid ta on. Sel puhul peab iga tõstja võistlemisel enda eest kandma küllaldaselt hoolt.

Mis puutub tõstja ettevalmistusse, siis tuleb omada keha, mis on saavutusvõimeline ja suudab täita kõiki neid nõudeid, millega võib saavutada oma võimete tipptagajärgi. Selles kehas peab asuma ka hing. Erilist rõhku tuleb veel asetada tõstja psüühikale võistlustel. Esiteks: tõstjale peab jääma täieline endavalitsemise vabadus oma paremate võimete rakendamiseks. Teiseks: tõstja ei tohi ennast võistlusel lasta sugereerida kangil oleva raskuse numbrilisest suurusest. Samuti pole hea enne võistlust ette kalkuleerida, kui palju kavatsetakse tõsta.

Lõpuks tagajärje saavutamine toimub asjaoludest, mis algab tõstetehnika viimistlemisega, jätkub treeningutega võistluse olukordades ja millele lisandub võistlustaktika, vastupidavus ja jõud. Kõike seda kroonib võistlusel saavutatud tagajärg, kui võistleja võimete parim väljendaja.

Eestimaa Põllusaaduste Ümbertöötamise Osaühing

„VIRU“

Telegr. aadr.: Viruosa

Kõnetraat 437-84

Tallinnas, Suur Kloostri 22/18

VABRIKUD:

Rakveres
Kadrinas
Jõhvis

VALMISTAVAD:

kõrgeväärtuslikku
kartulitärklist
kartulisuuripit
glükoosi

Peaesindaja

A.S. RUMBERG, TUBERG ja Ko.

Tallinnas

Tõsteala õpetajatele, instruktoritele ja hooldajatele tõstekursuste läbiviimise õppe- ja harjutuste plaan.

(Konspekt.)

Grupid ja vanaduslik koosseis.

Kursustest lubada osa võtta mehi 18-st eluaastast alates, kuid arsti loal ka varemast eluaastast.

Füüsilise arengu järele viiakse õpilasi üle ühte 3-est grupist:

I grupp.

Kes kunagi pole tõstealaga tegelenud, ega oma küllaldast kehalist ettevalmistust.

II grupp.

Kes läbi käinud I grupi või olnud tegev mingisuguse spordi alal.

III grupp.

Isikud, kes läbi teinud II grupi.

Kursuse kestvus ja harjutuste gruppide skeem:

- 1) Tõsteteooria.
- 2) Korraharjutused.
- 3) Ettevalmistavad harjutused.
- 4) Klassiline viietõste tehnika.
- 5) Spetsiaal-tõstetreening ja juurepanuharjutused.
- 6) Hüpped, hüplemised, jooks või heited.
- 7) Rahustavad harjutused.

Õppeplaani läbivõtmise kestvusaeg I ja II grupil kaks kuud, III grupil aga piiramata.

Igal grupil 3 korda harjutusi nädalas ühe vabapäevaga vahel.

Gruppide ülesandeid.

I-sel grupil.

Füüsilised harjutused (võimlemine, kangivõimlemine j. t.), et parandada isiku füüsilisi puudusi. Õpetada valitsema oma keha. Arendada jõudu, kiirust, painduvust ja vastupidavust. Ühe sõnaga — ette valmistada raskemale tööle II-se gruppi.

II-sel grupil.

Õpetada õieti käsutama tõstekangi. Ökonoomselt kasutama oma jõudu. Arendada edasi õpilase füüsilist „mina“.

III-dal grupil.

Harjutada õpilasi saavutama viimisteldud tõstetehnikat; ette valmistada üld- ja võistlustreeningule.

Tunni kestvus I-sele grupile — 1 tund.

- a) Teooria — 5 min.
- b) Korraharjutused — 10 min.
- c) Ettevalmistavad harjutused kangiga — 25 min.
- d) Hüpped — 10 min.
- e) Jooks — 5 min.
- f) Rahustavad harjutused — 5 min.

Grupp tegutseb selle kava järgi 12 tundi või 1 kuu.

Märkus: punkt „c“ harjutused kuuluvad kangivõimlemise alla (vaata E. Spordileht nr. 11).

Tunni kestvus II-sele grupile — 80 min.

- a) Teooria — 5 min.
- b) Korraharjutused — 5 min.
- c) Ettevalmistavad harjutused — 5 min.
- d) Spetsiaal-kangiharjutused — 30 min.
- e) Juurepanemisharjutused — 15 min.
- f) Hüpped — 10 min.
- g) Jooks — 5 min.
- h) Rahustavad harjutused — 5 min.

Grupp tegutseb selle kava järgi 24 tundi või 2 kuud.

Märkus: punkt „d“ ja „e“ harjutused on nagu üldtreeningul kangiga harjutamise kavas näidatud (E. Spordileht nr. 9).

Tunni kestvus III-le grupile 2 tundi.

- a) Teooria — 5 min.
- b) Ettevalmistavad harjutused — 10 min.
- c) Treening kangiga — 60 min.
- d) Juurepanuharjutused — 25 min.
- e) Hüpped — 10 min.
- f) Jooks — 5 min.
- g) Rahustavad harjutused — 5 min.

Grupp tegutseb kogu tõstehooaja vahetpidamata.

Märkus: punkt „c“ ja „d“ harjutused on nagu üldtreeningul harjutamise kavas näidatud (E. Spordileht nr. 9).

Peale selle võistluste hooajal — võistlustreeningu-kava alusel.

(Vaata Spordileht nr. 12, võistlustreening.)

Materjal I-sele ja II-sele grupile.

1) Spetsiaalteeoria.

- a) Egiptuse ja Saksa tõstekoolid, nende vahe ja iseäraldused.
- b) Tõstetehnika ja tema tähtsus.
- c) Tõstestiliid, nende head ja halvad omadused.
- d) Spordiriietus ja tema otstarve.

2) Korraharjutused.

- a) Korralik kehahoid.
- b) Pöörded.
- c) Taktjooks jne.

3) Ettevalmistavad harjutused.

Siht: Pehmendada lihaseid, neid soojendades tööga; vabastada hingamine enne kangi juure asumist.

Abinõud: 5–8 harjutust, mitte väsitades lihaseid (käsi, jalgu, keret), instruktori kontrolli all.

4) Tõstetehnika viimistelemine ja stiili õppimine.

Siht: Õppida tõstestili ja viimistella üksik-tõstete tehnikat.

Abinõud: Kangiga harjutus üldtreeningu kava järgi ja kangivõimlemine.

Materjal III-le grupile.

Spetsiaalteeoria.

- a) Raskejõustiku ajalugu muinasajal.
- b) Eesti raskejõustiku ajalugu.
- c) Eesti ja maailma rekordid.
- d) Tõstemäärused; kohtuniku tegevus.
- e) Organiseerimine ja võistluse korraldus.

Kõik muu nagu I ja II grupil, üld- ja võistlustreeningu alustel.

Eesti poksimeeskond teel Saksa-turneele peatusel Riias.

Meie linna kangelane

Spordives-te

Kallis Eesti Spordileht!

Ei tea millest, kuid faktiks jäi, et äkki kerkis pähe mõte Teie lugupeetud ajakirja tülitada väikese kirjaga. Ilma et nende ridade kirjutaja pretendeeriks mõnele kirjanduslikule auhinnale, julgeb ta oma kirja süiski nimetada spordivesteks, ja et tegevus on toimunud just jõulude puhul, siis koguni ka jõuluvesteks. Teie ajakirja sügav sporditeaduslik laad küll vist ei salli vesteid, kuid loodan, et maadlusliikumise huvides teete seekord süiski erandi. Selle eest aitäh ette.

Teile on teada, et tehnika võib korda saata imesid. Sellest teadis ka allakirjutanu, kuid see, mis juhtus meie linnakeses, on süiski rohkem kui ime. sellepärast väärib ta kirjastamist.

Meie oma linnakeses, mis asetseb Tallinnast tunduvalt lõunapoole, olime kogu aeg arvamises, et meie

linnakeses ei saa enam imesid juhtuda. Poleks ime olnud seegi, kui meid oleks külastanud Egon Roolaid ja vee all suitsu tõmmanud. Meil on endilgi häid spordijõudusid, isegi haruldast liiki eksemplareid. Näiteks linnameeskonna vasakback Väänur. See mees on suuteline ületama Neeristki! Ärge uskuge, kui teie ei taha.

Edasi on meil mitu head kalapüüdjat, odaviskajat, kaks-kolm aerutajat, nende hulka mitte arvates parvejuhti. Ka on meil kümme jalgpallimeest, kes kõik tahavad mängida forwardit, et pääseda rahvusmeeskonda. Ja lõppude-lõpuks on meil ka üks võim-

leja, kes Tallinnas käib tegemas avalikku häält võimlemisliikumise kasuks.

Kuid kõige tähtsamaks sportlaseks meie linnakeses on Karl Ümarik. Temas on ühendatud nii Palusalu kui ka Luhaäär, sest mees oskab ühtmoodi maadelda kui ka raskusi tõsta. Kunagi minevikus oli ta maailma võitmatu, nüüd aga üksnes meie linna esimaadleja ja -tõstja.

Igäihe, kes ta vastu astunud, on ta selili pannud. Ka on tal terve rida õpilasi, kes küll tugevad poisid, kuid õpetajast pole veel jagu saanud. Mõni neist küll edvistab, et võidakse Karl Ümariku, kuid ei saa, Ümariku autoriteet suruvat. Arvan süiski, et ei suru autoriteet, vaid Karl Ümariku keharaskus ja jõud.

Nii või teisiti, kuid tõsiasiaks jäi see, et Karl Ümarikul polnud enam kaua aega vastast, kellega rinnad kokku panna. Isegi maakonna spordiinstruktor, kes äsja astus ametisse, põikles Ümariku eest.

„See ka mõni instruktor,“ lausub Ümarik linna peal, „kui pelgab ausat võistlust.“

Meie teada oli instruktor küll nupukas mees, kuid kehakaalu vähe. Karl Ümariku kõrval näis ta rohkem keskaallasena, kui mitte vähem.

Möödus mõni aeg ja Ümarik oli oma juttudega viinud spordiinstruktore autoriteedi niivõrd alla, et noored ei kuulanud enam üldse spordiinstruktore sõna, vaid palusid Ümarikul endile õpetust anda. See asjaolu pani spordiinstruktore mõttesse. Näis et spordiinstruktor on veidi ettevaatamatu noormees, sest ühel päeval oli ta lausunud oma tuttavale preilile, et loodab Karl Ümariku panna selik, sest olevat vormi tõusnud.

Preili, nagu see naistele omane, ei suutnud saladust hoida hammaste taga, ja juba teisel päeval teadis kohaliku kaitseliidu pealik meile jutustada spordiinstruktore kavatsusest Karl Ümariku selga prügiseks teha. Nii südamlikult pole meie veel kunagi hiritanud, kui siis: „Vaata noormees, tuleb vana veterani narrima! Ise kui küisk, kuid tuleb seitsme-puudase vastu!“ Nüüd tundus see meile juba solvamisena, et kustki tulnud noormehel pole respekti meie linna au ja uhkuse ees.

Kuid teha polnud midagi. Hakkasime ette valmistama võistlust. Määrasime võistlusõhtu teisele jõulupühale, kleepisime välja paar omavalmistatud müürilehte ja registreerisime võistlusõhtu politseis. Süis rullisime kolikambrist mati välja, puhastasime seda ja pritsisime üle vegetaliga. Igal hommikul helistasime Karl Ümarikule ja pärisime, kuidas ta enesetunne on jne.

Kõik läks ladusasti ja varsti oligi käes võistlusõhtu.

Kava koosnes kahest osast. Esimeses osas tutvustasime publikut raskejõustikuga, näidates kuidas tõstetakse raskusi. Järgnes ühelt Ümariku õpilaselt lihaste mängu demonstreerimist. Süis panime tõstekangile raskuseks 135 kg, paludes tõstma spordiinstruktore. Tema aga vastas, et tõstku keegi teine enne, süis katsetab ka tema. Pidime olema ausad. Läksin süis mina kangi juure, kuid kang oli seekord kole raske: ei saanud talle tulnki alla. Vabandasin, et pole pühade tõttu vormis. Karl Ümariku meie ei kutsunudki tõstma: ta pidi ju hoidma oma kallist jõudu maadluseks. Kuulutasime vaheaja.

Publikut ei näinud kava esimene osa üldse huvitavat. Kõik ootasid maadlusmatschi.

Järgnes gong ja siis teatas võistluste sekretär, et kohe astuvad matile Karl Umarik ja spordiinstruktor Ants Annus. Seejuures oli „spordiinstruktor“ häälitatud isesugusel toonil. Kõlas aplausi, mis kohe vaikus. Jäädi ootama meeste ilmumist.

Seal astubki matile meie au ja ilu, tänapäevade Herkules — Karl Umarik. Ta naeratab, kummardab ja saadab publikule käesuudlusi. Rahvas aga marutseb aplausiga.

Varsti astub mati nurka ka spordiinstruktor — too enesekindel noormees. Pealtnäha päris kena poiss.

Sale kehaehitus, tihked lihased ja haruldaset valged hambad. Oma aastate kohta isegi esinduslik tüüp. Noh siis aplodeeriti ka talle. Aplodeerisid ta tuttav preili, selle sõbranna, poemes Kärt ja veel mõned.

Gongilöök vagunipuhvri vastu ja mehed astusid kesk matti. Surusid üksteise kätt, naeratasid võimalikult lõbusamini, ja hakkasid siis üksteist tundma õppima, s. t. matil tammuma.

Meile kui maadluskohtunikele oli teada, kuidas Umarik tavaliselt tegutseb. Ta kahtlemata haarab vastasest kinni ükskõik mis kohast, siis tõstab üles ja viskab matile, et siis kogu oma keharaskusega vastane suruda selili.

Hinge kinni pidades ootasime seda momenti. Seal haaraski ta vastase kaela ümbert kinni ja tõmbas, tõmbas kogu jõust. Mõned koguni karjatasid, nii vägev oli Umariku tõmme. Kuid mida arvate? Lihtsa puusaheitel raputas noormees enda Umariku käte vahelt, nii et Umarik lendas mati äärele, kust välja rullus.

Paljud ei saanud arugi, kuidas see kõik sündis. Uskusid, et nägid valesti. Kuid Umarik tormas uuesti kallale — rind ees ja ninasõõrmed kui pullil. Kuid kuidas ta ka ei üritanud, kuid enam ei õnnestunud tal noormees haarata. See andis nüisuguseid paraaide, et kohe tore vaadata. Viis minutit kargles Umarik ja siis hakkas väsimata. Kuid noormees oli värskem kui matile tulles.

Varsti palus Umarik vaheaega: tal olevat kuski pael lahti läinud ja takistavat võidu saavutamist. Meie kui arusaajad kohtunikud andsimegi inimesele võimalust puhata.

Maadlus jätkus viie minuti pärast. Nüüd surub Umarik oma otsaesise vastase kaelale, tammub paigal, liigutades ka veidi käsi. Vargsi vaatab meie poole — endal nii kurb pilk, et kas või nuta.

Hakkasime teda ergutama: „Kuule Karla, lõpeta ruttu, ära piina noormees!“

Uue jõuga surus Umarik peale, kuid... samas alustas pealetungi noormees! Rebis meie veterani kaelast, õlgadest ja tegi nüisuguseid võtteid, millele nime ei osanud anda isegi meie, kuigi olime asjatundjad maadluses.

Lõpp oli veel küürem. Nägime Umarikku lendamas üle vastase rinna, veel katsus ta silda teha, kuid vajuks kohe kahele õlale. Keegi ei puudutanudki teda.

Ise vajuks õlgadele. Noormees alles tagantjõrgi surus teda veel õlgadele ja tõusis siis püsti, et kätt ulatada ka Umarikule. Kuid viimane vaikib, ei tõuse püsti ega võta vastu ka kätt.

Siis astus ta juure peakohtunik ja lausus õrnalt ja kaastundlikult:

„Tõuske üles, härra Umarik. Olete kaotanud puhtalt.“

Umarik tõusis algul istukile, siis püsti. Astus pikkamisi peakohtuniku juure, haaras selle võttesse ja pani vaese mehe selili. Siis läks tagasihoidlikult mati nurka.

Tõusis püsti peakohtunik, meie linna parim kohtunik, tundis veidi piinlikkust, kuid teatas uuesti:

„Kaotaja — Karl Umarik! Viieteistkümnendal minutil sillast!“

Nüüd hakkas Umarik lähenema minule, silmad kui kiskjal. Tahtsin pageda, kuid ta sai mu kätte varukast.

„Näitan teile ehtsat maadlusklassi. Tule aga keskele!“

Nende sõnadega virutas ta mu matile, nii et mul kondid raksusid. Tahtsin tõusta ja ära minna, kuid ta surus mu uuesti õlgadele:

„Ei lase sind enne lahti, kui tunnistate minu võitu!“

Nüüd segas end vahele korrapidaja-tuletõrjuja. Tahtis midagi lausuda, kuid Umarik haaras mehikese jalust ja tõmbas minu kõrvale selili.

Kohtunikud ruttasid uste juure, ka rahvas hakkas pagema — kuulduks toolide kolinat.

Sel momendil astus uuesti matile härra spordiinstruktor ja lausus Umarikule:

„Tõuske üles, kallid kaasvõitleja, ja ärge pressige matikohtunikkude. Ta võib vile alla neelata.“

„Mis?!“ mörgas Umarik. „Teie, noormees, tulete mind õpetama! Ja veel missugusel toonil?“

„Vabandage!“ katkestas teda spordiinstruktor ja patsutas Umarikule õlale. Kargas püsti Umarik ja tormas spordiinstruktorile kallale. Klammerdas kinni käest ja hakkas vastast rebima.

Kuid spordiinstruktor vabastas enda kerge liigutusega, haaras nüüd omakorda Umariku kää ja tõm-

bas üle oma õla meie maadluskuulsuse uuesti selili. Teiskordselt lamas ta õlgadel. Kohtunikud jooksid uuesti kokku, uuesti kõlas vile ja siis hakati Umarikku püsti upitama.

Tusaselt tõusis ta. Püüdsime veterani lohutada. Algul ta vaikis, kuid siis lausus spordiinstruktorile:

„Esitaks — eile jõin sugulase juures õlut. Teiseks — olen juba 40-aastane. Kolmandaks — õõsel magasin halvasti. Kuid kõige tähtsam on, et kaotasin mitte toorele jõule, vaid suurepärasele tehnikale. Õnnitlen teid, härra spordiinspektor!“

Rõõmsaks muutus publik, rõõmsaks ka meie. Sportliku tervitusega

Teie ulandlik teener.

Tee rikkusele —
kokkuhoiu kaudu

Ilusaim kink lastele jõuluks

Riigihoiukassa
hoiuraamat ●

Ostke **Eesti Olümpia Komi-
tee pilt-hoiumarke**

Ilmusid müügile 7-värvilised (rahvariideid, filmitähti) ja ühe-
värvilised (Eesti avalikke tegelasi, Jaapan — tõusva päikese
maa) pilt-hoiumargid ●

Müük:

„TÖÖKOOLIS“ Tallinn, Pärnu m. 28

ja kõigis Õpetajate ja Koolikooperatiivides ●

Nõudke hinnata selgitusprospekte

„TÖÖKOOLIST“.

Võidukalt rändavad üle kogu maa

ILU COTTONSUKAD

R/P SOKID

MARATTI PESU

 H. Rõivas & A. Poleschuk

Tallinnas, Tondi 27, tel. 460-89

$\frac{A}{S}$ **TEKLA**
RIIDEKAUPLUSED

TALLINN, SUUR KARJA 15

TALLINN, PÄRNU MNT. 6

HAAPSALU, KURESSAARE,

MUSTVEE, NARVA, PETSERI,

PÄRNU, RAKVERE, VALGA,

VILJANDI, VÖRU

"PÄEVALEHT"

ON ISESEISEV, DEMOKRAATLIK JA
ÜLERIIKLIKULT LEVINUIIM AJALEHT

SUURIM NING KASULIKEM KUULUTAMISE LEHT EESTIS
HINNATA KAASANDENA IGAL PÜHAPÄEVAL PILKE- JA
NALJALEHT „KRATT“

MEIE KIRJASTUSEL ILMUB

"LASTE RÕÕM"

EESTI POPULAARSEIM LASTEAJAKIRI

T. E. K.-U.

GRAAFIKATÖÖSTUS

ON TÄIELISIM TÖÖSTUS SEL ALAL EESTIS

TRÜKIKODA KOITEKODA
TSINKOGRAAFIA LITOGRAAFIA

OFFSETT-TRÜKK

HINNAD KÕIGILE
VASTUVÕETAVAD

TELLIMISTE
TÄITMINE KIIRE

SUURIMAD NING TÄIELISIMAD
RAAMATU- JA KIRJUTUSMATERJAALIDE
KAUPLUSED

KIRJANDUSE- JA PABERILAOD EESTIS

TALLINNA EESTI KIRJASTUS-ÜHISUS
TALLINN-EESTI, PIKK T. 2. OMA TELEF. KESKJAAM 428-83